

העולם הזה

התן
התנ"ך
עמוס הדכם

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת. ד. 136. טען למברקים: "עולמפרס".
חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, 8, טל. 62239.
הפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב.
המשרת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

עורך תבנית:
אהרון צור

צלם המערכת:
אריה קרו

חברי המערכת:
מנשה ברדיצ'וב, שייע נלור, לילי נלורי,
ירוד הורוביץ, רותי ורד, אכרם חרסוף,
עסאלה סנצור, אלכס ססיס, אביבה ססו,
עמוס קינו, שלמה קרו.

ביותר במדינה

2/16 י"ב

שעור לי במקצת לפקוח את עיני האולם המה מאותם יהודים כשרים, בעלי פאות ר זקן, אשר התרוצצו לכאן ולשם, מזמן לזמן נשמעה קריאה בפינת האולם, מהסלפון: "רב יענקל, ציריך!" "רב מוישה, מינכן!" יהודים כשרים, אשר חזרו לא תאכילם אפילו בכח, אולם אולי רוצה אתה לקנות אצלם דינרים יוגוסלביים, דולרים, או חתם פרנקים שויצריים וצרפתיים? רק אמור כמה. אלה הם אותם הטיפוסים הציריים שה עתונאי הגרמני התפעל מהם, לדברי אביבה טסן בכתבתה, בעוד שהצבר הביע את סלי דתו מהם. וזו דמותם של רוב יהודי וינה, יהודים שאחוז עצום מהם יורדים, אשר אינם מפארים כלל וכלל את שם ארצנו. אני מתפאר בישראל כל אימת שמדומן לי, כלומר, בעובדת היויתי ישראלית, אולם מה שנוגע ליהדותי, אני מסתפק בכך שאינני מתבייש בה ואינני מסתיר אותה מאיש. וכיצד אפשר לדרוש ממני להתאמר במוצאי היהודי, כשהדוגמות החיות המסתובבות כאן בינה מתנהגות כפי שהן מתנהגות? מפתיע אולי לשמוע שאצל רבים מהגויים באוסטריה קיים הבדל עצום בין יהודי "או רה העולם" ובין ישראלית רבים, כאן "או נוטרים איבה ושנאה עיוורת ליהודים, אך מע ריכים את הישראלית, את האדם שיש לו מדינה משלו, ושאינו תלוי בעולקה על כתפי אחרים." אני תמה אם סטודנטים ישראליים רבים שותפים להשקפה זו.

חיי שפיר

מכתבים

איש השנה

עם התקרב ראש השנה, אני ממחר להציע לכם מועמד מתאים ביותר לאיש השנה של תש"ז: חתן התנ"ך עמוס חכם. ראובן גור, נהריה כמו בכל שנה, ישמחו עורכי העולם הזה לקבל גם משאר הקוראים הצעות של מר עמדים לתואר.

השמות של שמה

הזדעזעתי ממש כשקראתי את כתבתכם על המרד בשמה (העולם הזה 1088). התפלאתי איך אסורים יכולים לארגן מרד. אסורים שרצחו ושדדו במדינת ישראל, ובאו על ענינם וקבלו 20 שנות מאסר -- אינני מדבר על זה ישמיע להם פסקדין מוות, אבל לי פחות ימלאו את תקופת מאסרם כחוקו פעם ביקרתי באחד מבתי-הסוהר האזרחיים בארץ, וליד השער התקבצו מספר אסירים שפתחו עמי בשיתה. כל אחד סיפר בנאוה על מעשי פשעו, והסוהר שעמד לידם אפילו לא העז להחזירם לעבודתם. אני חושב שלחבא יש לבדור את האסירים, דבר שימנע התאבדותם והתמרדותם.

רב"ט עזרא אהרון, צה"ל

נו, נראה אם יש לכם דם להעניק תואר אנשי מופת לאסירים אלהיו כהן ויעקב מרזי, חב, אשר פעלו בזמן מרד שמה מעל צו "התקדים".

י. בן-מישאל, ירושלים

אני מכין לשם מה הקימו ועדת חקירה פרלמנטרית לחקירת פרשת שמה. את נציב שירות בתי הסוהר וסגנו, ואת כל השאר האחרים לפשע שמה, יש להעמיד בפני בית-משפט ולא בפני ועדת חקירה, שעקב מפקחותיהם הם כמה ויעלו בדרכה.

יעקב שרהבני, רמת-גן

אם ד"ר חרמון עצמו יושב בבית-הסוהר, אולי ידע לחבא איד לפעול בעיות במחנות יות של בית-סוהר.

דן-פקלר, תל-אביב

בעתונות מאשימים את הסוהרים, ובמיוחד את הסוהר ליד מקלע הבדון, באי-ביצוע תפקידם. דעתי היא כי אין להאשים, כי במקרה והיו כבועים את המוטל עליהם, כלומר פתיחה את האסירים המתמרדים, היו מאשימים אותם ברצח ערבים, והיו מע מידים אותם למשפט דוגמת משפט כפרסם. אינני בטוח שזאת היתה מחשבתם של ה סוהרים כשעת המרד, אולם כטוח אני של פעם חשבו על תפקידם המסוהר. כי תמיד כשקורה איזה בווין מאשימים את האנשים המקבלים פקודות, ומסלילים עליהם להחליט אם הפקודה נכונה או לא. זהו אחד התקי דימים המסוכנים שיצר כפרסם. ירושלים נתן לבסקי, ירושלים

התמונות על מרד אסירי שמה הזכירו למנוחת מחנות הריכוז של הנאצים. איזה זכות יש לפרטנות המוסכמים והחוקיים של מדינה להתייחס בכאונות כזאת אל אסירי המנחה לברוח, כפי שהתמונות מראות זאת בבירור? אסירים אלה אינם רוצחים מבטו ולידה התנאים השוררים באזור והטרנדו של מלחמת האחים במרחב הפכו אותם לכ אלה. מועד אין העולם הזה מוחה על התפללות זאת? זכותו של אסיר לברוח, וחובתו של סוהר למנוע ממנו זאת. פארס איוב, גיש מרוס, הגליץ

הכמה ודעת

ההתלהבות העמומה המנוגדת שאחזה את המוני העם נוכח המבחן התנ"כי אינה במקומה. אפשר לחשוב שעם ישראל הוא עם לבטחוני חסר תרבות, שמעולם לא קמו בו מלומדים והכמים נאונים, והנה לפתע זרח כוכב ביש ראל -- דבר בלתי רגיל, יהודי המגלה בקיאות בתנ"ך. לעמוס חכם מניע כל הכבוד עבור ידענותו, אולם כאן ועד ההתלהבות נכבדת, עדיין גדול המרחק.

יהושע ביין, תל-אביב

כולנו חכמים. מה?

מדוע, כאשר אתם מגלים נקודת תורה או מעשה שחיות במשטר אתם מההרים פרסם עמודים של ביקורת, וכאשר עושה המשטר הקיים מעשה יפה וחיובי כדוגמת המבחן התנ"כי, העשוי לעזור להפצת התנ"ך ויריעתו בישראל, אתם מקדישים לו סטון ועיר ומנסים להעלים עין ממנו? ה. כהן, ירושלים

הקורא כהן אינו צודק. גם בעניין זה נתן לקיטר העשור את אשר לו.

... טוב יעשו האחרים לכך, אם יארננו מבחנים בתנ"ך, בתלמוד, בספרות ובשירה עברית, עם פרסים ראויים לשמם. צורת ה ידיו והמבחן עשויה להמריץ את הנוער ללימודים, ועם ישראל יחזור להיות עם הספר.

צדוק קהלני, פתח-תקוה

החזית השמית

קראתי בעיון את מאמריכם הרנים ברעיון ההשתלבות המרחבית. נימוקיכם, בדבר ה הכרח בהשתלבות זו, מבוססים על ההכרח הנכונה שעבר אלינאר הינו מנהיג הלאר מות הערבית ונהנה מתמיכת חוגים רחבים בעולם הערבי. התסכמו עמי שגם היסלר ומסוליימי היו מופלגים בארצותיהם בו מנסו גם הלאומנות הערבית לא תביא ברכה להמוני הערביים, ואין בה שום פתרון מוצע לבעיות הנחשלות והרעב במדינות ערב. זוהי תנועה המבוססת על רגשי נכס של הערבי, הנובעים מנחיתותו והשפלתו, ומכוונו של ישראל חלק רב בהשפלתו של הערבי, אי אפשר לה להעשיר על הלאומנות הערבית הנכוחית.

לפי קמה בכתב הערביים תנועה ליברלית אמיתית, שעליינה היו הסבת מצב הפלחים והמוני העם הערבי, היינו יכולים להגיע להסכם עם. אולם באופן אובייקטיבי לא תיחבן השתלבות של הישראלי בו המאה הזוט עם הערבי האבק בככלי הפיאודליות. יש ביכולתנו להושיט לו יד, לעזור לו, אי אומר על רגשי הנכס. לפיכך נראה לי שהתפתחה המבוססת על הנחות מוטעות עשויה לגרום לתבוסתנו.

יצחק גוטליב, גבעתיים

עתה, עם יסוד קבוצה נוספת שאחת מי מטרותיה העקריות היא להשכין שלום בין ישראל למדינות הסביבה, נשאלת השאלה אם לא הניע הזמן בו יתאחדו כל הארגונים הפועלים בכיוון זה: "איתור", "מחזורי הער" מנגב, "הכח השלישי", "האיתור הער" בית"ו הפועלה השמית? או שמא חייבים הפרוד והפצול להימנע, לפחות מטעמים של פרסטיג' אישית?

חנן ישי, תל-אביב

לאות זכרונות

אנו חושבים לנחון להעיר את תשומת לבכם לתופעה הראויה לחקר ולבוא לידו על הצבור. הנדון הוא אות ההננה. העניין אינו רק באות ההננה כלשעצמו, ואם נתייחסו על-ידי גורם ממשלתי צודק או לא, דבר שברור לנו כבר די צרכו. אנו מעוניינים רק להראות את אופן חלוקתו לאלו הזכאים לקבלו. נמצא בכתבתו נער בן 18 בשם דרוך לזום, אשר בחקופת מלחמת העצמאות לא היה עדיין בארץ. בזמן מלויי שאולני ה בקשורת לאות ההננה בדגניה נישג גם הוא ומילא שאלון אחד להנאתו. הוא כתב כי הוא זכאי לקבל את אות ההננה עקב השי התפתחו בקרבות ירושלים, בלי להתחשב כי עובדה שבאותה תקופה הוא היה בן 8. ותנה להפתעתו הרבה, בביקורו הבא בדגניה, נישג האישי למזכירות וקיבל את אות ה הננה שהניע על שמו.

מיכאל ברנד, גדעון גלעדי, אהוד ארצי, המכון למזכירים חקלאיים, עכו

הצעות קוראים

בדרך כלל אנו נהנית למדי מעתונכם, אולם בשום אופן איני יכולה להסתגל ל ציור המופיע בכל שבוע במאמרו של העורך. לדעתי יצירה זו מפחידה משש, ומכניסה אורה מיהסורית ובלתי נעימה במאמר. לפעמים הוא מרתיעה אותי מלקרוא את המאמר, ואני מתארת לי שההפסד הוא די רציני.

רחל דישון, תל-אביב

לדעתי חסר בעתון מדור מאור חשוב, והוא מדור ספרותי. קורא בינוני מסתפק אולי בפולטיקה ובשטריות, אך שור אים המחפשים עוד משהו, שמורה של רותי אינו יכול לשמש לו תחליף. מה דעתכם על מדור ספרותי הכולל פרק מספר חשב, יצירות קוראים, שירי שמורדים עם ביאוגרפיה? עמוד כזה יוסף לעתון.

ג. י. החובות

כבוד הרב במקומו

צר לי לאכזב את קוראי מדור תצפית, הרגילים לתצפיות מוצלחות, בקשר ליריעה שהופיעה במדור זה (העולם הזה 1088) על מרישתו הצפויה של כבוד הרב הראשי הר צונ מתקפלים באופן בלתי או הלסי, ולקבוע שאין שמיו של אמת ביריעה זו.

י. שאול, לשכת הרב הראשי, ירושלים

תורת אבי Ramat Aviv מילכת המים 58

מסיבת קוקטייל ונשף ריקודים שיתקיים ביום החמישי, 28 באוגוסט, 1958, בשעה 8.30 בערב, בגן המלון ומסביב לבריכת המלון

המלכה תיבחר על-ידי קהל הנוכחים באמצעות פתקי-בוחר המצורפים לכרטיסי הכניסה - מנין הקולות יבוצע על-ידי ועדה שתיבחר מתוך הקהל

בתוכנית: מיצעד המועמדות, ראיון מפורט עם כל מועמדות, הופעות אמנותיות, שעשועי מים בכריכת המלון, תזמורת, נשף ריקודים, בחירת המלכה ופגניותיה, בחירות משניות, הכתרת המלכה.

כרטיסים להשיג במשרד למכירת כרטיסים יוקי, תל-אביב, כיכר דיזינגוף 14, טל. 22445. מספר הכרטיסים מוגבל. מחיר הכרטיס יכלול צריכה חופשית ובלתי מוגבלת של משקאות קלים, קרים וחרפים, עד שעה 1 אחרי הצהר.

שליחות במחתרת - החלק השלישי של הסיפור החשוב והמדהים ביותר שפורסם אי פעם בארץ

בן-אפרים עם כמה מראשי משרד-החוץ ומשרד ראש-הממשלה, בניהם יהושע פלמון וגדעון רפאל, ועם שליח מפ"ם מרדכי אורן. אך כבואו לישראל נתקל בקיר אטום במשרד-החוץ. שראשו סירבו להתקשר עם המחתרת הלאומנית האנטי-בריטית.

כשנאש ממגעו עם השלטונות, החליט בן-אפרים, כמוצא אחרון, לפנות ישר אל דויד בן-גוריון. בן-אפרים חש שיוכל לעזור לו להגיע לראש-הממשלה, נתקל בקלמן כץ, צבר בן 49, לשעבר ממפקדי אצ"ל, המתאר בפרק זה כיצד הצליח, במאמץ פרטיזני מסור ויחיד במינו, לגרום להתערבותו האישית של ביגלי.

בדבריו הקדמתו לסידרה זו כתב אורי אבנרי: "הייתי עד לפרשה זו משלב מוקדם מאד... אני מו-סר בזה את מילת-הכבוד שלי ש-לפי מיטב ידיעותי כל הכתוב וכי סידרה זו הוא אמת לאמיתה, וכי ידועים לי השמות והפרטים שהיה צורך להסוותם ולהעלימם כאן."

בשני הפרקים הראשונים של כתבה סנסציונית זו, שפורסמו ב-שני הגליונות האחרונים של "ה-עולם הזה", סיפר ציון בן-אפרים כיצד התקשרו עמו בבגדאד, בסוף שנת 1948, ראשי מחתרת עיראקית חדשה, שביקשה להיעזר בישראל כדי לגרש את הבריטים ואת נורי אל-סעיד, ולמנוע את חדירת ה-סובייטים. בן-אפרים תאר את פגישותיו עם מנהיגי התנועה - ביניהם כמה מן האישים החשובים ביותר בעיראק - ואת שיחותיו עמם במשך כשנה וחצי, בהן עמד על השקפת-עולמם ועל מימדי ה-מחתרת. בין השאר השתתף באסי-פה של 150 ראשי-תאים מחתרתיים ברחבי-עיראק.

באוקטובר 1950 נשלח בן-אפרים על-ידי המחתרת לבירתה של מדי-נה ניטראלית, כדי לפתוח במגע עם נציגי ישראל. אחרי שהציר הישראלי במקום הודיע לבן-אפ-רים שלא ישתף פעולה עם מח-תרת, אלא ינהל משא-ומתן רק עם נציגיה של ממשלה קיימת, נפגש

בן-גוריון מתערב

הרעיון ולהביא אותם למצב בו יוכלו לקחת תחת חסותם את העניין הזה. אמרתי לו שאני מוכן לקבל את הדבר על עצמי, ולהקדיש לכך את מיטב מרצני, אולם רק אחרי שאהיה משוכנע בעצמי בכנות יחסה של המחתרת העיראקית לישראל. לצורך זה ניסחתי לו שורה של שאלות, וביקשתי להעבירן לחברי המרכז בבגדאד. "אתה כמו אנשי משרד-החוץ, התלונן ציון תחילה, אולם אחרי-כך שינת את דעתו ואמר: "אתה הראשון השואל אותי שאלות לענין. מדוע אנשי משרד-החוץ לא עשו זאת?"

ציון התקשר עם ראשי המחתרת, וכעבור שבועיים בלבד הגיעה תשובתם המפורטת, שהייתה למעשה הצהרת-יסוד על יחסי ישראל ועמי ערב בדורנו. אני מאמין שזהו מיסמך היסטורי, שכדאי להביאו במלואו. הוא יובא כאן במסגרת.

מיסמך זה סילק את פקפוקי האמנתי עתה שיד הגורל הטילה עלי במפתיע שליחות, העשויה להיות בעלת חשיבות מכרעת לעתיד ישראל. הסברתי לציון כי במצב הנוכחי אינני רואה את השעה כשרה להקמת הגוף הציבורי כפי שהוא הציע, וכי לדעתי יש להמשיך בקו שהוא התחיל בו: להתקשר עם ממשלת ישראל. הוספתי שרק אם תאבד כל תקווה למשוך את הממשלה לענין, יהיה מקום להתחיל בפעולה של גיבוש כוחות ציבוריים. התקשרתי עם כמה אישים ציבוריים, שלפי בקשתם לא אפרט כאן בשמם, והראיתי להם את אגרת-התשובה שבאת ממרכז המחתרת. שאלתי לדעתם.

זאת קלמן כץ

בסיס לאימון לוחמי מחתרת

אחרי כמה פגישות ודיונים עם אישים אלה, הוחלט שאין דרך אחרת אלא לפנות ישר לראש-הממשלה, לעמוד על גישתו. כי בנתיים הגיע עוד מכתב מבגדאד, שפירט את ההצעות המעשיות להפעלת הקשר עם ישראל, והיה ברור לי שרק ראש-הממשלה מוסמך ומסוגל להכריע בענין. הצעות אלה כללו, בין השאר: הקמת בסיס-אימונים ללוחמי המחתרת העיראקיים בישראל, הצבת מוריכים ישראלים לבסיס זה, זקמת תחנת-שידור חשאית הן לצרכי תעמולה והן לצרכי קשר אלחוטי, כינון מרכז להסברת מטרות התנועה בממדים עולמיים (כדי שיהיה אפשר לפרסם בעיראק את מטרות התנועה בצורה של ציטוט מן העתונות הבינלאומית).

התעוררה עוד נקודה, לא כל כך נעימה, אך חשובה. המחתרת סירבה בהחלט לקבל תמיכה כספית מכל גורם זר. המימון היה צריך לבוא מבפנים, על-ידי תרומות של חברי המחתרת עצמם. בין אלה היה אבו-שווקרי, שציקר הוניה ושאר בישראל בצורת אומות, שהופקעו כשאר הרכוש הנטוש. לכן הציע אבו-שווקרי כי ייתן לו למכור את הקרקעות, ולהקדיש את ההכנסות למימון פעולות הבסיס של התנועה העיראקית בישראל. הבנתי שזו נקודה כאובה, כי כל מי שירצה להכשיל את התבנית יוכל להיאחז בדבר ולסגור כאילו כל העניין לא קם אלא כדי לעזור לאבו-שווקרי למכור את אדמתו הנטושה.

לכתי ברנזב בדרכי הביתה, כשפתע שמעתי מישהו קורא בשמי. הסתובבתי.

ראיתי לפני את ציון בן-אפרים. הכרתי את ציון בימי מלחמת-העולם השנייה, כשעסק כאן בייצוא לעיראק. הכרתי גם כמה מבני משפחתו, הגרים בשכונתי. הכרנו איש את רעהו, היינו מברכים זה את זה לשלום, ותו לא. אחרי-כך נעלם מן האופק. שמעתי מפי בני ביתו שחזר לעיראק. על כן תמהתי לראותו פתאום לפני.

אחרי הברכות המקובלות, אמר לי בהבעה רצינית: "יש לי ענין חשוב-חשוב!" קבענו פגישה למחרת היום, בבית קרובו.

כמנהג המורה, כבדוני בקפה תורכי חריף, ואז שמעתי את הסיפור המוזר ביותר בחיי. היה זה הסיפור שהתפרסם בשני הפרקים הראשונים בסידרה זו.

אם להיות כנה לגמרי, עלי להודות שתגור-בתי הראשונה הייתה ספקנית ביותר. שאלתי מדוע הוא פונה דווקא אלי. הוא הסביר לי ששמע כי הייתי איש חשוב באצ"ל. הוא היה בארץ כאשר חטפו אותי בשנת 1944, והוא זוכר את הרעש שקם מסביב לפרשה זו. זו חטיפה וזה שכרה.

אני יליד ארץ. הורי היו מראשוני העלייה השנייה. גדלתי במושבה בה היה מגע מתמיד עם ערבים. לעתים קרובות היו לי תגרות-ידיים עמם, למדתי את שפתם ואת מנהגיהם, לא פעם אכלתי עמם מקעריית אחת.

בן 20 הצטרפתי להגנה, אולם בהמשך הימים עברתי להגנה הימנית, וכאשר זו הפכה לאצ"ל, נשארתי בה. מלאתי באצ"ל תפקידים שונים, ישבתי בעכו והייתי שם נציג האסייתי, עברתי קורס ראשי-קבוצות עם יעקוב מרידור, ובמשך זמן-מה הוטל עלי להתחיל בארגון מחלקה ערבית. בניגוד לרוב חברי באצ"ל, התעניינתי תמיד באפשרות לכונן באחד הימים יחסים תקינים עם העולם הערבי, סירתו ברוב ארצות המרחב והשתדלתי ללמוד ולהכיר את בעיותיהן התברתיות והמדיניות.

בכל זאת נראה לי סיפורו של ציון מוזר ביותר. ראשית, מפני שהיה קשה לי להאמין שאמנם כבר קיימת בעיראק תנועה גדולה הדוגלת בשלום עם ישראל, ושנית, קשה היה לי להעלות על הדעת שאנשי משרד-החוץ יתיחסו באדישות כזאת לתופעה כה חשובה. חקרתי את ציון המסכן חקירה שתיערעב ממש. במשך כמה ערבים רצופים, על השאש של בית קרובו, המטרתו עליו שאלות לא-ינספור, כדי להבהיר לעצמי מהי מידת הרצינות שבכל העניין.

מתוך דבריו הוברר לי שהמחתרת חולשת על ארגונים פוליטיים המונים כ-80 אלף חברים בכל רחבי עיראק, וכי לפחות חלק ניכר מהם מאורגן במתכונת צבאית-למחצה, לפי שיטת תאים, עם מפקדים ומפקדה. הבנתי שהאיש שנקרא בסידרה זו קיים הוא ראש התנועה, וכי אבו-שווקרי הוא המפקד הצבאי של התאים. כמה מן השמות (האמיתיים) שציון מסרם לי, אחרי היסוסים, היו ידועים לי היטב - כפי שהם צריכים להיות ידועים לכל אדם המצוי בעוניי המרחב. ציון תבע ממני למצוא אנשים בעלי השפעה מרכזית במדינה, להסביר להם את

דויד בן-גוריון ונחמיה ארגוב ז"ל
אני מכיר רק שתי מחתרות...

אישי כי הטיל עלי את התפקיד להביא את העניין אל האיש המרכזי במדינה. מרצון טוב, ומתוך שאיפה לעזור למטרה, קיבלתי עלי את התפקיד. אתה מתכוון להגנה? שאל אותי, אם זכרוני אינו מטעני. ענית שאני מכיר רק שתי מחתרות, ובלחצי לא שאל אותי בחריפות: "האם אתה חושב שהציר שואף פחות ממך לשלום עם הערבים?" השבתי: "איני סבור כך, אך חוששני שחלה אי-הבנה מצדך מצדו."

סיפרתי לביג'י בקצרה ובאופן תמציתי את פרשת ציון, החל מפנינו הראשונה אל הציר הישראלי בארץ הניטרלית, ועד לשיחותיו במחלקת המזרח התיכון של משרד החוץ בתל-אביב. זכרוני ששאל אותי מדוע, לדעתך, לא טיפל הציר בענין. ענית: "לא עלי להגיד", או שאל אותי בחריפות: "האם אתה חושב שהציר שואף פחות ממך לשלום עם הערבים?" השבתי: "איני סבור כך, אך חוששני שחלה אי-הבנה מצדך מצדו."

אחרי שהרציתי בפני ביג'י על כוונות השלום של המחתרת העיראקית, שאלני כיצד אני מיישב את הסתירה בין כוונות השלום של "הערבים שלכם" לבין המתיחות של הגבול. ענית לו בקיצור נמרץ: "אדוני, כמדינאי, יודע את ההבדל בין מעשיה של ממשלה לבין הכתנות של מחתרת מהפכנית, הרוצה להפיל ממשלה זו."

לשאלה כיצד תגיד התנועה לשלטון, ענית שאמנם רוצים ראשית לעשות זאת בדרכי שלום, אך שהם מוכנים גם לדרך של דם. לדעתך אין כל בעיה לסלק את נורי אל-סעיד, אך ברצונם לגשת לכך רק אחרי שיכשירו את הקרקע מכמה בחינות פנימיות וחיצוניות. כריתת ברית חשאית עם ישראל היא חלק מהכנה זו. חוץ כדי כך סיפרתי לו על התכנית להקים בסיס לאימונים בישראל, והזכרתי את הצעת בני-התערוכות. ראש הממשלה

לכן ביקשתי את ציון להודיע לבגדאד שמוטב להסיר הצעה זו מסדר-היום. הוספתי שממילא לא תספיק התמורה למימון פעולות-מחתרת נרחבות, ויהיה צורך בסכומים הרבה יותר גדולים. רכושו של אבו-שוקרי בישראל לא הגיע, לפי האומדן הגס שלי, אלא לרבע מליון ל"י (לפי הערך של אז).

התשובה היתה חיובית. יחד עמד עוד הצעה, שמטרתה היתה לסלק מלב התומך כים הישראליים את שארית הספקות ביחס להגשמת הבטחות התנועה כלפי ישראל, אחרי שתחולל את המהפכה בעיראק בעזרת ישראל. ראשי המחתרת הציעו בפשטות ערבית טיפוסית לשלוח את בניהם לישראל, כבני-תערוכות, לפי מיטב המסורת המוסלמית.

נחמיה ארגוב נכנס לפעולה

אחד האישים שאתם התייעצתי, ושעודדו אותי להמשיך בפעולתי הפרטיזנית, נתן לי פתק אל מוזיקרו הצבאי של ראש-הממשלה, נחמיה ארגוב ז"ל. מצוייד בפתק זה עליתי ירושלימה ללא הודעה מוקדמת ופניתי ישר לארגוב.

בי"ט באוגוסט, 1951, בשעות הבוקר, הגעתי ללשכת ראש-הממשלה ברחביה. אחרי שעברתי את כל שלבי הרישום והביקורת, מצאתי את עצמי בחדרו של נחמיה. אחת המוכירות יושבה ליד שולחן סמוך.

נחמיה קיבל אותי באדיבות, אך בחשדנות רבה. הוא ביקש שאספר לו במה הענין. השכרתי שאני יכול לדבר רק בין ארבע עיניים. נוכח לעשות זאת בחדרו של הזקן, אם הוא פנוי, ענה. עברנו לחדרו של ראש-הממשלה.

ישבנו בכורסות הנוחות. ממול היתה תלויה מפה גדולה של כל המרחב. נחמיה הסביר לי שלא יוכל לקבוע לי פגישה אישית עם ראש-הממשלה, אלא אם כן ידע בבירור את כל פרטי עניני. אמרתי שהענין כה סודי, שאני מעדיף לספרו רק לראש-הממשלה. אולם נחמיה התעקש. "אם אתחיל לספר", אמרתי, "תרים את הידיים אחרי חמש דקות בדיוק ותגיד לי שזה ענינו של ביג'י."

התחלתי לספר. לא עברו חמש דקות, כשקרה מה שנבאתי. הוא תרים בצחוק את ידיו מעל ראשו וקרא: "אדוני כן, אני נכנע. זה לא עניני. עליך לדבר עם הזקן, ואני אקבע לך פגישה אתו."

הזקן לא היה באותו יום בירושלים. נחמיה ביקש אותי להישאר, ואמר שינסה להשיגו ולהביאו ירושלימה אפילו במיוחד למטרה זו. ציון היה עמי בירושלים. נשארנו ללון בעיר, ולמחרת בבוקר התקשרתי עם נחמיה טלפוני. הוא אמר בקיצור: "בוא הנה מייד", שאלתי אם להביא עמי את הלוחם העיראקי, אך נחמיה קבע שאבוא לבדי.

נחמיה קיבל את פני בידדות, אמר לי לשבת ולחכות עד שיצא האיש היושב אצל הזקן. בינתיים דחה את כל הפונים האחרים שרצו להיכנס אל ראש-הממשלה. בעוד ששתינו קפה, עמד על המשמר שאיש לא יכנס לפני.

אחרי המתנה של כחצי שעה, הכניס אותי ארגוב עצמו לחדרו של דויד בן-גוריון. "זהו מר כן, האיש שעליו דיברתי אתך", הציג אותי, "כדאי שתשמע אותו."

ראש-הממשלה קיבל אותי בסבר פנים יפות, ביקשני לשבת ולחץ על כפתור. אדם בגיל העמידה ושביעיר נכנס בשקט גמור לחדר, התישב ליד קצה השולחן כשבידו מחברת לקצרות וכמה עפרונות. ראש-הממשלה הציג לי כמה שאלות על זהותי ועברי. אחרי הפרטים האישיים, אמרתי שאני כהן אלוי בשמו של שליח של מחתרת ערבית בבגדאד, שמטרתה, בין השאר, לכונן יחסי שלום ושותפות בין עמי ערב וישראל. ראיתי מיד לפני הזקן גמתיים ומבט עיניו מתחדד ונעשה חריף.

השיחה עם ביג'י

אלתו הראשונה של ביג'י היתה כיצד הגיע ענין זה אלי. אמרתי שגם אני מתפלל על כך, כי לדעתי זה ענין של משרד-החוץ ואילו טופל בדבר כראוי, לא היה הענין צריך להגיע אלי בכלל. הוספתי שהנציג מכירני אישית מתקופת היותי במחתרת, ומשום כך פנה אלי, אחרי שהתיאש מן המוסדות הממשלתיים. מתוך אמון

הצעת השלום של המחנה

ומאחר והגזע השמי, מתחילת ההיסטוריה האנושית, הוא אשר הניח את יסודות התרבות העתיקה אשר ממנה נבעה התרבות החדשה — ובראש וראשונה יסוד המדינות, המצאת הכתב, מדע האסטרונומיה ועוד כהנה וכהנה מן היסודות אשר בעליהם לא היתה קמה התרבות המודרנית, אשר מנהה נתנה האדם בימינו אלה,

ומאחר והגזע השמי הוא הגזע אשר בחר בו אלוהים מבין כל הלאומים להפצת תורתו, ובחר בנביאים מבין בניו, השרה את השראתו עליהם והודיע לאנושות את כתביו הקדושים באמצעותם — דבר אשר לא ייתכן לראות בו מקרה בלבד, או מן הדברים הניתנים ללא זכיות, אלא שאלוהים, יתברך שמו, עשה זאת מתוך הראיה כי רק גזע זה מבין כל הלאומים חונן בתכונות ובמעלות הדרושות לשאת את על השליחות האלוהית,

ומאחר ובימינו אנו לא נותרו מן המשפחה השמית אלא הערבים והיהודים, ושריד פעוט מן האשורים וענפיהם, — מצאה כי טובה ותכלה והתבונה מאייכות את בני המשפחה השמית האצילה שצייב אמותות אלה, כדי שיחליפו דעות ויתחו קו כללי לפעולה משותפת למען הפצת רעיון האחדה בין בני הדורים, והצבת האידיאלים והמסורת הנעלים שמעבר אליהם בירושה מאבות אבותיהם. וזאת על מנת להקים איחוד שישתרע מטואן עד חנאקין, ומהסאורוס עד לערין. קבוצה זו תפעל ללא ליאות למען תעורר את המרחב הזה מתרדמתו, וכדי להרים אותו מהשפלת הדורות שבה הוא נתון, ולהחזיר את עטרתו ליושנה. היא תשאף לניצול מתנות האלוהים באוצרות טבעיים, בתכונות בניו ובפוטנציאל אשר אין להם דוגמה בכל ארצות תבל.

זהו הנוסח המלא של המכתב שנשלח עליידי האיש המכר נה בסידרה זו בשם אבו-שוקרי לציון בן-אפרים, חודש לפני השיחה עם דויד בן-גוריון, כתשובה לכמה שאלות שהוצגו עליידי קלמן כץ כתנאי מוקדם לטיפול בענין. תשור בות מפורטות יותר, לגופם של הענינים, באו לאחר-מכן בכמה מכתבים נוספים, שנשלחו בתקופה יותר מאוחרת.

בגדאד, 22/6/1951

יקירי אבו-סלים,

ברכה כמה מבגדאד הלוהטת. קיבלתי את מכתבך מה-14 וה-17 לחודש זה, והערכת את תוכנם לידעתי כל החברים. בצינוני לציון, כי השאלות שאתה מבקש עליהן תשובה, על-מנת שאלה יישמו נקודות לדיון בפגישה המקוה, כבר הוסברו לך קודם לכן. אנתנו גם יפנו את כוחך להבהרתן בפני האחרים. הרי אתה מסוגל בהחלט לעשות זאת בעצמך, וקזאת גם ניתן לך אמון אחינו — אותו אמון אשר שפע מתוך הכרתנו העמוקה ברוח הקרבתיך לתנועה המבורכת הזאת, ולאותם אידיאלים נעלים שמהם ערובה להרמת המורח המדוכא הזה מעמקי מצוקתו ולסילוק צל האימפריאליזם המפחיד הרובץ עלי כעול, והג' חיתתו לחיי רהצה שלחים, לבטחון ולשלום בריקיימא.

אולם, מאחר שובך זאת פנית אלינו, הרי התשובה הטובה ביותר לשלוש שאלותיך היא אותו קו שהותנה על-ידי הלאומנים הנאמנים, המשמש לנו כאור מודריך בחשיכה. והלוא אתה אישית היית בין החותמים על הנחיות אלה, בראשית תנועתנו, כפי שאתה בודאי זוכר. והרי הפירוט:

מאחר והיהודים חולשים על הכוח הכלכלי העצום ביותר בעולם, והינם בעלי קשרים פוליטיים וכשרונות מדעיים, תעשייתיים ומסחריים, ומאחר והערבים, מאידך, שולטים על אדמות הנחשבות לעשירות שבארצות תבל, הן בעושרן החקלאי והן באוצרות הטבע — ומעל כולם אוצרות הנפט — נוסף לעמדתן האימטרטגית היחידה-במינה, השולטת על מבואות שלוש יבשות — אירופה, אסיה ואפריקה — ועל חופי הים התיכון הדרומי והמזרחי,

הכוונה למגילת-היסוד של התנועה שנחתמה עליידי 11 איש, ביניהם ציון בן-אפרים, אבו-שוקרי, קייס, אומוא ו'ל חברי ההנהגה האלמונים שנקראו "אחינו", בכינוס שנערך בחחתו של קייס.

ריים מבין ערביי עיראק מאמינים כי מיעוטים רבים, ביניהם חדרוים, חכורדים והעילאויים, מוצאם מן העם האשורי הקדום.

העם

החזית החשוכה

המלחמה בין ישראל ומדינות ערב גואה ונרגעת לפרקים, מתחממת בעונה אחת, שור ככת קמעה בעונה שניה. אולם בחזית אחת אין הפוגה לעולם. בה נטוש קרב מתמיד, בכל יום ובכל זקה ממנו. זוהי חזית השרויה באפלה, אשר לוחמיה חוצים גבור לוח בלילות חשוכי-ירח, ואשר קרבנותיה המכריעים נודעים ברבים רק לעתים רחוקות.

חזית הריגול היא חזית אכזרית. כל צד משתדל להשיג את פרטי המערך הצבאי של הצד השני, משתדל באותה שעה לשבור את מנגנון הריגול של היריב. בעיקרו מתגלה המלחמה בדרך נמוך, מתוך שיקולים של מודיעין צבאי, המעוניין לדעת מה גדול היחידות של היריב, היכן הן חונות, מה ציורן ומה שיטותיהן.

הצלחות היחידות בחזית זו אשר הציבור שומע עליהן הן הצלחות הריגול הנגדי. מדי פעם עולה בידי שרותי הבטחון הישראליים לשים את ידם על כמה מרגלים — מהם עברים הפועלים תמורת מונו, מהם ערבים הפועלים מתוך זיקה אידיאליסטית לאחת הממשלות הערביות השכנות. ואילו מעבר לגבול מגיעה מדי פעם ידיעה כי נתפסה קבוצת מרגלים ערביים שפעלו למען ישראל, תמורת בצע כסף.

שניים יצאו לדרך. השבוע התפרסם שוב פרק קטן מתוך מלחמת-נצח זו. כמו כל פרשת-ריגול, זכתה לטיפול סנסציוני ולפרסומת רבתה. אולם הפרשה עצמה היתה כמעט שגרתית. הסיפור האמיתי, ללא מעטה הפרסומת והתעמולה המגמתית (ראה להלן) היה כנראה כזה: שני צעירים ערביים, בוגרי בתי-ספר תיכוניים ישראליים, ניסו לברוח לסוריה כדי להשתתף שם — כפי שעשו לפנייהם עשרות רבות של בוגרים תיכוניים ערביים, שמצאו בתום לימודיהם שבשארל חסומות לפניהם כל הדרכים לקאריירה אמיתית.

אחרי שעברו את הגבול ונתקלו במשמר סורי ליד טבחיה, על תוף הכנרת, קרה להם מה שקרה לקודמיהם: הסורים סירבו לקבלם, הודיעו להם שיחזרו לישראל. תוך כדי כך הציעו להם — כנהוג במקרים אלה — לעבוד למען המודיעין הסורי, לספק להם את הפרטים הצבאיים שאנשים בלתי-מאומינים כמותם יכולים לספק: על גודלן של יחידות צבאיות, דו"חי תצפית על גמל חיפה ושדות-התעופה.

קצין המודיעין הסורי הודיע להם כי ישלח אליהם שליח, לקבל את החומר ולימסרו הוראות. כשהתמהמה השליח, הסו תננו השניים שוב לסוריה, וחתרו משם בכעס. כשהפוע לבסוף השליח, לא היה זה אלא פליט מבני כפרם, החי עתה בסוריה, משרת כנראה גם הוא את המודיעין של רע"ם.

בינתיים התרחבה הקבוצה, גייסה כמה צעירים נוספים. אחדים מהם היו מוכיחים של מק"י בכפרים. בכפרים אלה, שהם בעלי רקע שמרני ביותר (ובניגוד לעיר בצרת) שייכים כל הצעירים המשכילים שלהם למשפחות מכובדות. לכן מגויסים מוכירי מק"י משכבה פחות משכילה, גאשמיי-הרי גול הם מסוג זה של משכילים-למחצה.

יש להניח כי שליחי שרותי הבטחון חד"ר ראו לקבוצה עוד בשלב מוקדם, וידעו מראש על תנועתו של השליח, שעצור כשבדו מיסמכים סודיים. התיאור התמים, כאילו נוצר הצעיר במקרה כשעורר את חשדו של בעל מכונית שאסף אותו בדרך, לא נשמע משכנע ביותר.

קרב קטן נפתחים. בסך הכל נעצרו עליידי שרותי הבטחון 14 איש. היה זה מיבצע הרואי להוקרה, דווקא מפני שלא חרג מגדר הרגיל, הוכיח ערנות מתמדת. יש להניח כי קבוצה קטנה זו אינה יחידה בארץ, וכי כמה ישנן אחרות, הפועלות בנפרד, מבלי לדעת זו על זו.

קרב קטן אחד בחזית האפלה נפתחים בי נצחון קטן. המאבק העקשני, שאין לו סוף, יימשך, מן הסתם, משני הצדדים.

המימשל הצבאי

דבר והיפוכו

במידה ששרותי הבטחון עוסקים במלחמה בריגול, הם ראוים להערכת הציבור. אך לעתים נדמה שהם מומחים לא פחות למלחמה מסוג אחר לגמרי: המלחמה הסטטיסטית נגד דעת-הקהל הישראלית.

הפירסום הסנסציוני הראשון לחיסול קבור צה"ל המרגלים (ראה לעיל) בא במוצאי שבת, מעל גלי קול ישראל. היתה זאת שעה טובה: אחרי יום השבת, בו אין עיתונים, מקי שוב הקהל בתשומת-לב מיוחדת לתחושת הידיעה ברדיו לא הסתפקה במסירת עובד דות. היא היתה דומה למאמר ראשי. לשמע הידיעה נוצר בלב הקהל הרושם הברור הבא:

● רשת-הריגול נתפסה באותו יום. ● המרגלים הצליחו להעביר לידי הסור רים סודות חיוניים לבטחון המדינה, ולא סתם פרטים סודיים שיגרתיים על תנועות צה"ל.

● רשת-הריגול היתה שייכת למק"י. ● במסירת הודעות מסוג זה, הרושם הראשון הוא בדרך כלל הקובע. הוא יוצר מסך לחלום, ששום פרטים נוספים אינם יכולים לשנותו בנקל. לכן היתה ההודעה הראשונה בגדר נצחון פסיכולוגי למוסריה.

מפלגת המימשל הצבאי. אולם אי רחים בעלי חוש-ביקורת, וביניהם רוב העיתונאים, שמו כבר למחרת היום לב עובדה שפרט בולט אחד לא התאים לרושם זה. רשת-הריגול לא נתפסה באותו יום, גם לא כאותו שבוע, אלא לפחות חודש לפני כן. עיתונאים אחרים שמעו על כך לפני למעלה משבוע, אך לא ניתן להם לפרסם את הידיעה.

מוזע, אם כן, דאג מנגנון-החושך לפרסם את הידיעה (ובצורה שפורסמה) דווקא במוצאי-שבת זו?

הסיבות המוערות היו כה גלויות לעין, עד שביבצו מעצמן כמעט בכל שיחה שהתנהלה השבוע על נושא זה:

● פרטי חקירת המרד בכלא שטה, ש יועצו את דעת-הקהל עד היום, הטילו צל כבד על השב, השרות שלא היה לו מושג על המתרחש בין האסירים, הואשם במאמר ריהם של עתונאים נכבדים ברשלנות ובחוסר יעילות מדהימים.

● דעת-הקהל התייחסה בתשומת-לב רבה לפרסומים הראשונים של הפעולה השמית (העולם הזה 1087). דבר שהוכיח כי חלק גדל והולך של הציבור העברי המשכיל נוטה לשינוי-ערכים בנישט המדינה לתנועה הלאומית הערבית במרחב.

● בעיקר: 150 אנשי-רוח, עתונאים, פרופסורים, מדענים וסופרים, שמנה וסלחה של העילית הרוחנית בישראל, חתמו על גילוי-דעת ש דרש בצורה חד-משמעית את ביטול המימשל הצבאי, קבוצה נוספת של 30 סופרים ו עתונאים עמדה להצטרף השבוע לדרישה זו בכרוז נוסף.

המימשל הצבאי אינו רק מוסד שלטוני. הוא חלק ממחנה, המהחה למעשה מפלגה גדולה ומוסרית של אינטרסנטים, הלוחמת קרב נואש לקיום המימשל. כי במימשל כרוכים אינטרסים מפלגתיים חשובים של מפא"י, הזקוקה לקולות הערבים המצביעים לפי הוראות המימשל. כן כרוכים בו אינטרסים כלכליים עצומים, פרטים וציבוריים, המתעשרים מניצול הייצור והשיק הערבי, מהפקעת קרקעות וכד.

הידיעה הראשונה של קול ישראל לא ניסתה אפילו להסתיר מגמה זו. בלי כל קשר סביר לפרשה עצמה, הוסיף הקרין בהדגשה כי "הצעירים יכלו להשיג בנקל רשימות מעבר מטעם המימשל הצבאי". מוסר-ההשכל המבושש: אם יבוטל המימשל והערבים ינוצו באופן חופשי, יהיו כל הערבים מרגלים.

הגנבה הפוכה. נסיונם של חסידי ה מימשל ושותפיהם למנוע את שינוי-הערכים העמוק בדעת-הקהל, עליידי פירסום מגמתי ורועש, לא הביא השבוע לתוצאות הרצויות. הדבר עצמו נעשה בצורה כה גסה שעורר אצל אנשים רציניים הגבה הפוכה.

אנשים אלה שאלו את עצמם לא רק מדוע הוציא מנגנון-החושך לפתע את הידיעה ה מיושנת על תפיסת המרגלים מן המקרה, אלא גם מה מידת היעילות של המימשל לגבי מקרי-ריגול כאלה. התשובה הכוללת לעיני: אפס. שום פעולה של המימשל — כגון רשימות-מעבר, שילוח זכויות ושי פוט צבאי — אך אינה נוגעת לעצמית-ה בטחון האמיתית, כפי שהן מסתברות מן המקרה הזה.

אולם היה עוד צד לבעיה, ובו הופיע המימשל הצבאי כנאשם.

מוצרי המימשל. יתכן כי הפרט המעניין ביותר בכל הפרשה היה טמון בוהר תם של הצעירים. הצד השחה בהם: כולם מוצרים אופייניים של חינוך המימשל ה צבאי. שני טיפוסים אופייניים:

● חוסיין ג'רבוני, 24, מכסר עראבה, (חמש בעמוד 9)

שמע זאת בחיוך ולא הגיב אף לא במילה אחת לדברי אלה. הוספתי שאינו מוכן להישבע שאין עומדים אחריו תנועה זו גם גורמים ממשלתיים, המבקשים למשש בצורה בלתי-רשמית זו את הדופק בישראל.

כששאל אותי ביגיי מתי, לדעתם, עשויים ראשי התנועה להגיע לשלטון, ענית, שלפי הערכתם עלול הדבר לקחת בין חמש עד עשר שנים. (מאחר ששיחה זו התקיימה באוגוסט 1951, ראוי לזכור שבדיוק שבע שנים עד שאמנם פרצה בעיראק המהפכה שסילקה את נורי אל-סעיד ואת הבריטים). כששאל אותי הזקן אם התנועה מתכננת לסלק את הבריטים לגמרי, ענית שאמנם כן, זוהי כנתנם הברורה.

בשלב זה העיר ביגיי שגם הוא רוצה בשלום, אך רצוי כי שלום זה יבוא בעקבות תיחן של מעצמות המערב, בין ישראל לבין ממשלה ערבית קיימת, ולא עליידי התקשרות עם תנועה מהתרתית שאינה נמצאת בשלטון. על כך ענית: "אדוני, אני סבור שזו אשליה. הערבים אינם רוצים בשלום שיבוא כתוצאה מהתערבות מערבית, כי הם חוששים שיחד עם שלום כזה תתחזק דריסת-הרגל של מדינות המערב בארצותיהם. המערב ידרוש בלי ספק תגמול עבור תיוכנו. הערבים רוצים בשלום רק ישר דרך המדבר".

למה תהיה לערבים אוריינטציה עלינו? כיצד תסביר זאת? שאל. הסברתי שהם סבורים כי לישראל יש די ידע וכוח כדי לעזור להם בשיחורוב מצול זרים ובפיתוח המרחב, אך שישראל אינה די חזקה כדי להשתלט עליהם ולשעבדם.

דברך מעניינים אך תמוהים, השיב ביגיי. דומני שהוסיף שאינם מתקבלים על הדעת. ענית שאיני מבקש שיאמינו לי, ואשמח מאד אם הוא ייפגש אישית עם מנהיגי המחתרת וישמע את הדברים מפיהם. כששאל אם הם מוכנים לבוא לפגישה כזאת, ענית שישמחו לבוא לכל מקום, ולמען מטרה זו הם מוכנים אפילו להסתכן ולהסתכן לישראל. פסוק זה נאמר בשעתו עליידי אברשווקרי לציון בן-אפרים.

להזעיק את ראובן שילוח

שיחה ארכה 45 דקות. בסופה ביקשתי את ראש-הממשלה לחקור בענין ולטפל בו אישית. הוא שאל מדוע לא הבאתי את שליח המחתרת עצמו. ענית שיעצו לי לבוא תחילה לבדי, אך האל נמצא בירושלים ושאפשר להזעיק מבית-הקפה שם השאר תיו. ביגיי היררה רגע קט, ולבסוף החליט: "השמות (של ראשי המחתרת) שהזכרת אינם מוכרים לי במידה מספקת. איני מתמצא כל כך בעניני העולם הערבי. יש לי אדם שהוא מומחה לעניינים אלה, ואשתי נתן בו אימון. אני רוצה שאתם תפגשו עמו, ולאחר שיבדוק את הענין יביאו לפני, אם יהיה צורך בזה. אז אולי ארצה לראות גם את השליח".

(אני רוצה להוסיף כאן שאני מצטט את פרטי השיחה לפי הזכרון בלבד, ויתכן שפה ושם החלפתי מלים. אולם זה עיקר הדברים כפי שהיה. דו"ח קצרני מלא של השיחה נמצא בלי ספק בידי ראש-הממשלה.)

בנוכחות הרים ביגיי את שפופרת הטלפון, וצויה להזעיק אליו את ראובן שילוח. נאמר לו שאינו נמצא במשרדו כול-אבכי. ביגיי קרא את נחמיה ארגוב לחדר, ובנוכחותו צויה עליו לדאוג ששילוח יבוא מיד ירושלימה כדי להיפגש עם ציון ועמי. כשנפרדתי מראש-הממשלה הייתי משוכנע שעתה זו הענין מקפאונו.

האמנתי שברגע זה נסתיימה שליחותי, ושאוכל לחזור לעיסוקי הפרטיים. לא חלמתי באותו רגע שאצטרך להקדיש לענין זה שבע שנים רצופות, שעלו לי ביוקר רב — ואולי עוד עתידים לעלות לי ביוקר רב יותר.

פגישה בעשר בערב

אחרי השיחה עם ביגיי נשארתי יושב אצל נחמיה. שתיתי אצלו את הקפה התורכי הטוב ביותר ששתיתי בחיי, וחכייתי עד ששעלה בידינו למצוא את שילוח. הוא קבע פגישה עוד לאותו ערב בשעה 10, בביתו של שילוח, מול בנין טרה-הנסטה, בירושלים.

והפרק הבא: שילוח מחבל בשליחותו

דת העירקית

התומכים ברעיון זה מאמינים בתוך ליבם כי אם יושלם כל זה — וחובה היא כי יושלם בכוח הרצון, ההקרכה והצדק אשר נתגלו מימי קדם בהלכות נביאנו וגדולי אבותינו — אין ספק כי איחוד עממי כזה ילכד מצד אחד את המרחב החיוני הזה, ומצד שני יתפתח ויתעצם מניצול היתרונות והאוצרות של מרחב זה. בזאת תהיה ערובה ליצירת אומה שמית בין אומות העולם, אשר תקום מחדש לתחייה ואשר תהיה חזקה לא פחות מן הגדולה שבאומות העולם התרבותי. אומה זו תמלא תפקיד פעיל בשליחות התרבות ולמען שלום העולם.

אשר ליפרוט המצע הכולל וקביעת החלטות ותוכניות מעשיות — זאת נשאר לאנשי אמונה, אשר ייבחרו מבני כלה האומה השמית. הם אשר יחליטו על דרכי הפעולה ודפוסי התי קיבות, ויקבעו את הנהיגות היסוד הכלליות.

אלה הן מטרותינו. זוהי שאיפתנו ולזה חותרים מעשינו ומשאת-נפשנו. והלוא כבר השתתפת אתה בהנחת יסודות אלה וחתמת עליהם, אחרי שעיינו בהסכם פייצלו-וייצמן אשר אותו מבקשים אנו לבצע, בהתאם לתנאי היום. אנו מקווים כי הסכמים אלה יספיקו להבהרת הרקע הכללי, אליו מתייחסות הנקודות אשר העלית במכתביך. למען הסדר אנו גם עונים על שלוש נקודות אלה בקיצור:

בקשר לשאלה הראשונה — מטרותנו היא להגשים הלכה למעשה מה שפירטנו לעיל, ונסייגנו לימד אותנו שכרית ברית-אחים אפטרית מאד, כי ההכרה הלאומית מפותחת כיום והיא פקחה את עיני הכלל לעובדות האמיתיות — והן: כי טובת הערבים דורשת הסכם כנה עם כל גורם אשר טובתו תואמת את טובתם. ומה עוד שבמקרה זה מדובר בבני דודם ושותפיהם בדם ובמוצא. התנאי היסודי הוא סילוק הפחד ההדדי השורר עתה בלבבות, כשכל צד חושש מפני שאפתנות הצד שכנגד. ומה הם פחדים אלה? הלוא הם ניטעו עליידי המשעבד הזר, כמנהגו הידוע של "הפרד ומשול".

באשר להתייחסות האחרונות, יש אנו נשלח לשליחות המקחת אנשים בעלי עמדה רשמית, הרי שבסברנו לך לא פעם כי כוחנו בעם ובשמו אנו פועלים. אין פנייתנו, בשלב זה, מופנית אל הממשלה הישראלית, כי אם אל אנשים פרטיים, מבני העם. כאשר תוכל תנועתנו לעמוד בראש — ואנו מקווים כי זה יהיה תוך זמן קצר — כי אז נחדש את קשרינו עם ממשלת ישראל.

האחים מצטרפים לאיחולי ההצלחה שאני שולח לך, ומקחים שתישאר בקו הבריאות.

בידידות,

(אברשווקרי.)

ש. ב. נימנס, הסוהרים הסתתרו, המשטרה פחדה לפרוץ פנימה כדי להציל שערוריית שמה

עשרים וארבע שעות אחרי מרד ה-אסירים הגדול בכלא המסתתרים המרכזי בבית השיטה, ישב אחד מעורכי דבר אל מכתבתו, הוציא מתחת ידיו את אחד מ' כתבי האישום החריפים ביותר שהודפסו אי פעם בעתון ההסתדרות, המטרה, הפעם: שר המשטרה ועסקן מפ"י, מנהיג עדת הספרדים, בכור שיטתית. מסקנת המאמר זה ראשי של דבר: שיטתית חייב ללכת — הוא אחראי עבור ביוני-שטטה.

לא היה ספק מי הוא שהטיל את צילו על מכתבתו של עורך דבר. היו אלה ראשי שירות הבטחון, האחראים האמיתיים לביוני-שטה כמו לביוני בתי-הסוהר כולם במדינת ישראל, שהאיצו במשרתי העט הנאמנים להם לעשות את מלאכתם: למצוא שיער לעזאזל, להתעלל בו, להטיל עליו את האחריות.

שיטתית צחח חמס. הוא נאלץ לפטר מי חזרת החקירה, שהקים עוד בליל הפריצה בשטה, את שני קציני המטה הארצי של המשטרה שמונו על-ידיו. בראיונות לעיתונאים הודה בחצי פה בכל מה שהטיחו בפניו במשך כל השנים: הוא הודה שאין לו שום שליטה מעשית על משרד המשטרה ועל שירות בתי-הסוהר, כי לא היה לו שום מושג על הנעשה במסודות אלה, הנמצאים רק להלכה תחת מרותו.

האחראים האמיתיים, אך הנסתרים, נתגלו עד מהרה, עם תחילת עבודתה של ועדת החקירה. בני החקירה, שקבעה את מושבה בחיפה, הופיעו בזה אחר זה נציגי שירות בתי-הסוהר, סגנו ופיקודיו. הם הודו, מי בגלוי, מי בכורה: אף לא אחד מאנשי שירות בתי-הסוהר, מן הגדול בהם ועד לקטן, אינו מאומן כלל לתפקידו, הראשון במגלים היה הד"ר צבי חרמון, נציב שירות בתי-הסוהר בכבודו ובעצמו: "בפעם האחרונה" העיד חרמון בשבועה, "התרעתי בפני שר המש-

טרה על המגרעות והליקויים של כלא שטה בשנת 1953...". הגילויים היו מסמרי שער. היושבים ב' אולם המשפטים הגדול, בו שמעה ועדת החקירה את העדויות, לא ידעו אם לצחוק צחוק גדול ופרוע או לטמון ראשם עמוק בחול, מעשה בתי-עונה. טוראים שבקהל ופשוטי-העם שבו לא האמינו למישמע אוזני-ניהם. קציני משטרה וצבא, פרקליטים ועס' קני ציבור, העדיפו להסתלק מן המקום, לנסות ולהאמין כי מה שמעו לא היה אלא חלום-בלהות.

מה שהושמע במשך עשרת הימים הראשון נים של חקירת שפעי-שטה היה מספיק כדי למלא גליון אישום נורא, בן מאות ואלפי סעיפים, נגד שורה ארוכה של פקידים בכי-רים ושרים נבחרים במדינת ישראל, כשי-בראשם: ראש הממשלה ושר הבטחון, שהיה ממונה על לכידתם, תפיסתם והעמדתם לדין של המסתתרים, כשם שהוא ממונה לפי ח' לשת-עצמו על שירותי הבטחון הבלתי יעיר-לים; שר המשטרה חסר המעש והידיעות על הנעשה במשרדו; המנהל הכללי של משרד המשטרה שזכותיו וסמכויותיו דומות לשר; נציב שירות בתי-הסוהר וסגנו.

סעיפי האשמה שעדי-שטה סיפקו עד היום נגד כל אלה, בחומר העדויות שהצטבר: עבירה על חוק העבירות נגד המדינה, שי-העונש המקסימאלי עליה הוא עונש-מיתה; רשלנות פושעת; שותפות לפשע ומאות סעי-פים אחרים, שתקנון שירות המדינה ופקו-דת בתי-הסוהר קובעים בפורש כי העובר עליהם דינו מאסר ופיטורים מן השירות.

כדי סידורי אזעקה
תירות ונסיון למסור עדות שקר
ציינו כבר את העדויות הראשונות ש-

נשמעו. בהעדר תובע ליד החקירה, שמתפ-קידו למיין את חומר העדויות, להכין שא-לות לחקירת שתי-עורב, לחקור בתקיפות את העדים ולהעמיד אותם על הסתירות בי-עדויותיהם שלהם ובין עדויותיהם ועדויות חבריהם — נאלצו חברי החקירה לעשות את מלאכת התובע בעצמם. התקיף בין שלושת החברים — השופט המחוזי ד"ר משה עז-יוני, עורך-הדין הישיש הציוני-כללי ח"כ אברהם קליבנוב וח"כ אחדות-העבודה יצחק בן-אהרון — היה האחרון: מטר השאלות הבלתי-פוסק שבן-אהרון המטיר על כל עו-מבלי להתחשב במעמדו או ביותו, עשה את שלו.

ראשון נלחץ אל הקיר ד"ר צבי חרמון, אחרי שסיפר לחקירה כי השכלתו כוללת את מקצועות הרבנות, הפילוסופיה, היס-טוריה, פסיכואנליזה ועבודה סוציאלית, הודה גם בשורה של עובדות אחרות, געי-מות פחות:

● **הסיפורים שנשמעו מפיו בימים הי-ראשונים על מחסור בתקציב, בכוח אדם ובציוד, אינם נוגעים כלל ועיקר לכלא שטה, בו פרצה המרדה. בניגוד לסיפורי המע-שיות שלו לכתב למרחב, כי "ביום חמישי, שעות אחדות לפני המרידה, ישבתי בתל-אביב עם באיכות משרד האוצר, אחד מ' פקידיו הממונה על תקציבי המדינה ואמרתי לו כי אי-אפשר להמשיך יותר בעבודה ס' דינה. אמרתי לו שיש מחסור משוער בכוח אדם והפקיד השיב: אין לנו כסף. דרשתי ממנו למסור את דירשתי לממונים עלי...**

— הודה חרמוני באונוי החקירה, אחרי שבוע ימים בלבד, כי בכלל שטה היה רק סוהר אחד פחות מן התקן שהוא עצמו דרש לאותו כלא.

● מאז שנת 1953 לא התלונן חרמון באונוי השר שיטתית על כלא שטה ומגרי-עותיה, או על בעיותיו המיוחדות.

● בארץ ישנם ששה בתי כלא ואף לא אחד מהם אינו מתאים לתפקידו — גם על כך לא התלונן מעולם באונוי השר הממו-נה עליו.

● הוא עצמו מחוסר, "השכלה בעניני ארגון ובטחון" ואילו סגנו, רבי-סרן לשעבר, בצבא הקבע, לא התפנה מעולם לעניני בטחון מש.

● ועדת התקן של שירות בתי-הסוהר קבעה, על דעת עצמה, את כלא-שטה כי מקום הכלא המרכזי למסתתרים. אף לא אחד מגורמי הבטחון הממלכתיים לא התערב בי-החלטה זו, פרט לאי-הסכמתם של שירותים אלה להקים את הכלא למסתתרים בנגב המר-כיו.

שאלות ותשובות

ני לעדים היה סגן הנציב אברהם דשא. בהתעלמו כללי מדברי הממונה עליו, שסיפר רק שבוע אחד קודם לכן כי "כל הסוהרים עשו את חובתם בלי יוצא מן הכלל" מיהר דשא להטיל את האשמה על כל אדם — מחוץ לו עצמו: "לדעתי היו 14 הסוהרים שבשטה, עשויים לשנות את אופי המרד, ואולי לבלמו לאחר הגל הראשון, אילו היה כל אחד עומד על משמרתו ולו פעלו לפי ההוראות הקבועות, ובאומץ-לב ובשיקול עצמי."

ח"כ בן-אהרון: "האם יש להטיק מ' דבר, כי אתה מטיל את האשמה העיקרית על הסגן המקומי?"

דשא: "אם כי לא בדקתי לגמרי את המצב ביום המרידה, הרי לפי הערכתי — כן."

בן-אהרון: "האם חשבתם על אפשרות של נסיון שיעשה מבחון לשחרר בכוח את האסירים משטה, והאם היה הסגן יכול לעמוד בהתקפה זו?"

דשא: "עמדנו לא אתה בקשר עם גור' מים בסחוניים בשאלה זו, והרגיעו אותנו מי דבר כזה אינו עלול לקרות ואם יהיה משהו כזה — יספיק להזהיר אותנו. הי' סידורים והסגל במקום לא היו מספיקים כדי לעמוד במקרה של התקפה מבחון."

בן-אהרון: "מה היו סידורי האזעקה בכלא?"
דשא: (אחרי היסוסים, תשובות מקר-

טעות ומתחמקות) ...לא היו סידורי אזעקה מספיקים."
השופט עזינוני: "איך תוכננה החור-מה?"
דשא: "על סמך נתונים הגיוניים."
עזינוני: "ולא על סמך נסיון כלשהו..."

מתי מותר לירות?

המשך החקירה התברר כי חרמון צדק: הסוהרים מלאו את המוטל עלי-הם, לפחות לפי דרישותיהם של נציב בתי-הסוהר וסגנו. לשאלות חברי החקירה, השיב **דשא:** "לסוהר, הניצב על המנדל, אסור היה לירות באסירים, אפילו אם רצו לעבר היר-מנאי עם לפידים ומוטות בידיהם, כל עוד לא ראה כי הם מסכנים חיי סוהר, או כל עוד לא יצאו אל מחוץ לחומות בית-הסו-הר".

בן-אהרון: "האם אסירים האוחזים בי-מוטות עץ וברזל ובלפידים בוערים והי-פורצים לגבר החומה, אינם מסכנים סכנה וכוונתם רב לאמור להילחם?"

דשא: "הם לא התנפלו על סוהר ולא יצאו מחצר בית הסוהר..."

למי מחברי החקירה ולנוכחים באולם לא היה ספק כי אלה הם תירוצי סרק מגוחכים ועלובים. את הפירוש האמיתי ל' פקודת בתי-הסוהר, הקובעת בסעיף 27(1) את החובה לירות באסיר בורח, נתנו אנ-שי שירות חתיקים אחרים:

שלום שוילי, מנהל בתי-הסוהר: "צריך להיות שלושה דברים לאדם שבא להחליטה לירות בבן-אדם: מצפון, אנושיות ורחמנות... אני לא הייתי מהסס אפילו שניה לירות... אם אני הייתי שם, הייתי אוכל אותם... בי-ידי שלי הייתי גומר אתם..."

חיים צחר, מנהל בתי-הסוהר המרכזי ברמלה ולשעבר מנהל שטה: "אני לא הייתי מהסס. הייתי נותן פקודה לפתוח באש מידו"

אולם דשא המשיך לעמוד על שלו. הופע' תו הכללית, העלובה שבין כל העדים, ער-רה שאט-נפש אצל חברי החקירה, אחרי שהטיל את קולר האשמה על פיקודיו, לי-מרות שהודה כי "אין חיילים רעים — יש גם רק מפקדים רעים", נאלץ גם דשא לי-הודות כי:

רק 177 מתוך 459 אנשי שירות בתי-הסוהר עברו קורסים בסיסיים קצרים לשימוש בנשק ומלוי תפקידי בטחון ראי-שוניים.

● רוב הסוהרים אינם גרים סמוך ל' מקום שירותם, מה שמפריע להם למלא את תפקידם בעילות, גורם להתמוטטות המוראל בין אנשי השירות ולתקלות רבות בסדרי העבודה.

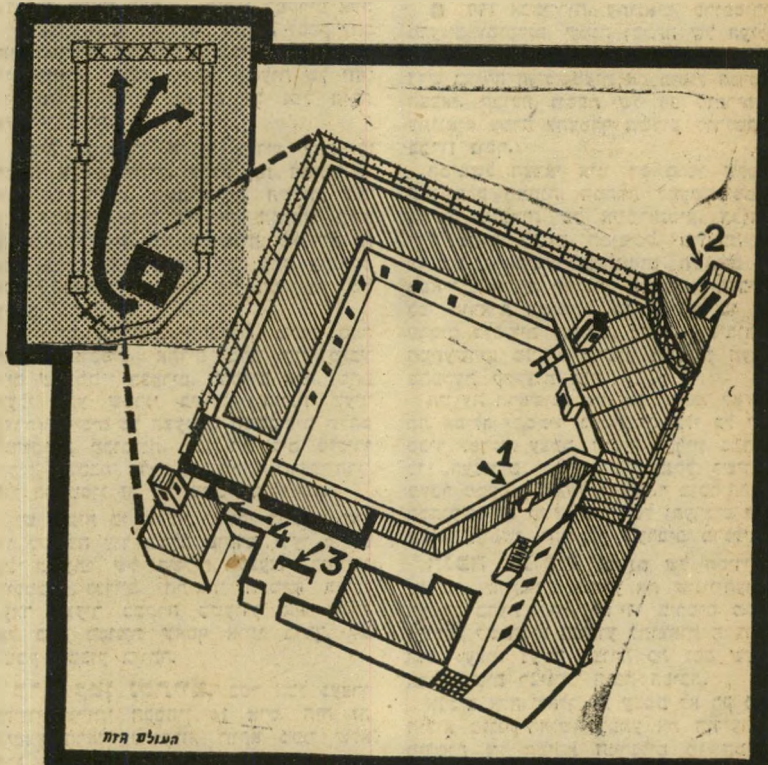
● ראשי השירות לא הוציאו מעולם את המסקנות ממקרי הבריחה המרובים של אסירי-שטה, שאף לא באחד מהם לא הצליחו אנשי השירות והמשטרה לתפוש את הי-בורחים.

"לא כדאי להיהרג..."

דשא וחרמון ירדו מדוכן העדים על מנת לתפוש את מקומותיהם ליד שולחן הפרקליטים. כשהם אינם גורעים את עיניהם ואוזניהם משורת הסוהרים ואנשי השירות שעלו להעיד אחריהם בזה אחר זה, תרמו חרמון ודשא לא מעט להסתרת עובדות חשור בנות ולמתן עדויות בלתי-מדויקות, מעלי-מות ומתחמקות מפי אנשי השירות, שפתחו להעיד על האמת כולה באונוי אלה היכר-לים לפטרם בכל רגע מן העבודה.

על טיבם של אלה, שדשא הטיל עליהם את האחריות לבטחון כלא-שטה, בו כלאה המדינה 190 רוצחים, שודדים, מרגלים ולני-בצעמים; חמלונתו מחילות האויב, העידו הסוהרים בעצמם:

הסמוך יעקב גליק, שהיה האחראי על חצר האסירים בשעה שפוצה שם הי-מרידה: "...האסיר הערבי טובחי, שהיה מי-מונה על הדלת החוצה, פתח את הדלת ושמונה עד עשרה אסירים פרצו דרכה לי-עבר חדר היומנאי. רצתי אל השער וצעקתי לאסיר טובחי שייסגר אותו. הוא דחף את הדלת אך לא נעל אותה... בקושי הצלחנו

מפה זו של החצר הפנימית בכלא-שמה מסבירה את אחריותם הפושעת של האחראים ללא, החל ממפקדו וכלה בנציב בתי-הסוהר וסגנו. העמדה מס' 2, שבפינה הימנית העליונה של החצר הפנימית, אינה שולטת על הדלת של החצר הפנימית המצויה במספר 1. אף-עלי-פי-כן הופיע שומר מזוין במקלע, שהוא עצמו לא ידע כיצד להשתמש בו, לשמור בעמדה זו, שהוקמה כדי לצפות ממנה אל הדלת שנמצאה בשעתו ממולה. המספר 3 מסמן את מקומו של היומנאי והמספר 4 את מחסן הנשק. האסירים המורדים עברו דרך הדלת מספר 1, שמפי-תחה היה מצוי דרך-קבע בידי אחד האסירים, הגיעו למספר 3, הרגו את היומנאי שהגיע למקום רק אחרי שהם הגיעו אליו, ושרדו את מחסן הנשק. במפה הכללית, בפינה השמאלית העליונה, בה נראה שטח בתי-הסוהר כולו, מסומנים היצי הבריחה של האסירים, שמהרה מור אח חלקי החומה הבלתי מגודרים ואל הגבול הצפוני-מזרחי של מכנה בתי-הסוהר, שהיה תחום עלידי גדריתיל גבוהה ודקה בלבד.

מחנה קיץ למסתננים

המקומיים נראים כאן, כשהם מסיילים להנאתם

יחד עם (הסוהר) נסראללה להכניס את ה- אסירים לתאים ולנעול אותם.

«אחרי שנעלתי את התאים, השארתי את נסראללה במקום ואני יצאתי לחדר היומנאי לראות מה קרה... אז שמעתי יריות ואחר כך צעקות של מישהו מן הגג, שתפשו את חדר הנשק והשתלטו על חדר היומנאי. אז החלטתי להשאיר יחד עם הסוהר נסר- אלה בחצר. לא היה כדאי לי לצאת החוץ ולהירגש... נשארתי במקלחת עד שנפסקו היריות בחצר».

כך אהרן: «ידעת מי האסירים שהיו בהשגחתך, עד כמה הם מסוכנים למדינה וכמה עמל ודם נדרשו לכייתם, וכשראית שהם בורחים לא נתת דעתך לתפוש רוב בה ולמנוע את בריחתם»

גליק: «חשבתי שיתפסו אותם בחוץ...»
כך אהרן: «הופקדו בידך 190 רוצחים מאומנים שנשלחו לרצוח את אזרחי המדי- נה. אתה ראית אותם פורצים. האם לא היה תפקידך הראשוני להשיג נשק ויהי מה?»
גליק: «מה שהיה מוטל עלי זה לשמור על החצר ולא בחוץ».

★ ★ ★

יוצא לנגוב תירס

סוהר אחר, שדשא וחרמון שמכו עליו כי ישמור על אסירי-שטה יומם וליל, היה הסוהר ברנארד שכטר. הוא סיפר כי גוייס אומנם לשירות בתפקיד טבח, אך הועבר לתפקידים אחרים במשך הזמן. הוא גם הודה כי אינו יודע «כמעט» להשתמש בנשק, וכי בשטה היה אחראי ליומן ולמחסן הנשק.

הגילויים בפי שכטר, שאת עדותו צרי- כים היו חברי הוועדה לסחוט טיפין טיפין באוימי משפט על עדות שקר, היו מעניי- נים לא פחות מאלה שבפי הנציב וסגנו: «לפני שלוש שנים הונגה שאסיר יפתח את דלת החצר הפנימית. האסיר היה אומר ליומנאי מי רוצה לצאת והיה מקבל את המפתח מן היומנאי... היומנאי לא היה מזויין».

שכטר ידע לספר כי בפעם האחרונה ראה ביום המרידה את האסירים מוציאים את הפסולת מן החצר הפנימית, כשאסיר פותח להם את הדלת.

השופט עצינוני: «האם, כשהיו יוצי- אים אסירים עם פסולת, היה סוהר מזויין מלווה אותם?»

שכטר: «לא. הם היו הולכים לבד. אבל כשהם היו חוזרים, היה סמל החצר סופר אותם».

השופט עצינוני: «באמת? היה סופר? ואם בדרך היו בורחים כמה, היה בוודאי רושם זאת ביומן?»

שכטר: «כן».

אולם כל אלה היו רק סיפורי-פתיחה. תוך כדי העדות התברר ששכטר, האחראי למחסן הנשק וליומן, לא היה כלל כבית הסוהר בזמן המרידה. סיפר העד: «הרגשתי לא טוב והקצין ווילר הרשה לי לצאת מ- חוץ לבית-הסוהר...»

מדוע הרשה הקצין ווילר לסמל התורן שלו לצאת מבית הסוהר? גם עובדה זו התבררה עד מהרה: «ווילר», סיפר שכטר, «ביקש ממני להביא כמה קלחי-תירס מן השדה של תל-יוסף».

מאוחר יותר התברר גם חלק אחר של האמת: שכטר לקח אתו למסע גניבת ה-

תירס גם את מפתח מחסן הנשק, שהיה ברשותו.

★ ★ ★

המקלען אינו יורה

על מידת כושר ההחלטה של הסוהר שכ- טר, חתיק בשירות בתי-הסוהר ובכיר בין סמלי שטה, העיד הוא עצמו: «כשנודע לי (לדבריו לא שמע יריות, כי אם שמע מפי שוטר על המרידה), הייתי מבולבל ולא ידע- תי מה לעשות».

פרטים מעניינים לא-פחות קבלו חברי ה- וועדה מפי הסוהר חבושה, שסיפר כי רק אחרי שמירה רצופה של שלושה חודשים

(ליד הבנין) ערכה בו את סיורה. מימין לשמאל, פונים אל המצלמה, נראים: עלי מוראד, שנידון למאסר עולם על רצח אסירי-החובה; האסיר אליהו כהן שנידון למאסר 15 שנה על הריגת אשתו; יעקב מרחבי, שנידון למוות ואחר-יכן למאסר עולם על רצח אביו.

הממונים עליו, כי אינו יודע להשתמש ב- רצו וכי לדעתו סידורי הבטחון הם לקויים, רצו לדעת חברי הוועדה.

תשובותיו של חבושה: «אנו ממש כאסי- רים בבתי-הסוהר שבהם אנו עובדים. אצלנו בשירות בתי-הסוהר, אסור לשאול שא- לות...»

השופט עצינוני: «אתה הכרת בתי- סוהר רבים בשנות שירותך. מה לא מצא חן בעיניך אתה בקשר עם סידורי הבטחון בשטה?»

חבושה: «זה שהאסירים עובדים עד שעה שש בערב, ושיש להם בחצר שלהם פחים, ברזלים, עצים ופטישים. ויש בתוך החצר שלהם, ליד התאים, מכבסה ושם תמיד יש נפט מספיק כדי לשרוף את כל בית-הסוהר. וגם זה שאסיר פותח את ה- דלת לחצר הפנימית ולפעמים גם את השער הראשי. בתל-מונד, למשל, לא נתנו אף פעם מפתח של שער בידי אסיר, למרות כל הפסיכולוגיה החדשה...»

★ ★ ★

שורים בטייפ-קורדרר

לא כל הסוהרים היו אחוזי בהלה כמו שכטר, פחדנים כמו גליק, או אובדי עצות כמו חבושה. אחד שלא ירה באסירים במתכוון ומתוך הכרה ברורה היה הסוהר סודאי, שהעיד כי רק אחרי שנתיים מן ה- יום בו התקבל לשירות בתי-הסוהר עבר אימון ראשוני בנשק.

סודאי סיפר, כי בשעת המרידה שמר ליד השער הראשי כשברשותו אקדה וחמי- שה כדורים. כאשר פרצה המרידה ניסה ל- עצור את המתפרצים, כשהוא יורה באחיר אך לא באסירים. רק אחרי שראה כי אסי- רים מטפסים על החומה ירה ופצע שניים מהם. כשנשאר לו רק כדור אחד, סיפס בעצמו על החומה וברח על נפשו.

כך אהרן: «אם אסיר אחד בורח אני מבין שההוראות שלכם הן להזהיר אותו ו- אחד כך לירות ברגליו. האם אותן הוראות אינן מבחינות במקרה שהמדובר באסירים רבים, המצויידיים בלפידים והבורחים יחד לעבר השער, האם במקרה כזה ראוי היית לירות בהם במטרה להרוג?»

סודאי: «לא».

כך אהרן: «זאת אומרת שהנשק ש- בידך הוא למטרת הגנה עצמית בלבד?»

סודאי: «לא. הוא גם כדי למנוע ברי- חה».

עצינוני: «אם ראית את הערבים קופ- צים מעל לשער ורצים אל מחוץ לחומה, ואחר כך קפצת גם אתה — מדוע לא נ- סית לרדוף אחרי הבורחים?»

סודאי: «מה פתאום? הרי מאז שהם עברו את הגדר חלפו כבר 12 רגעים...»

חברי הוועדה פסקו מלשאול, לא היה להם ספק כי כל התשובות שיקבלו מן הסוהרים וסמליהם תהינה דומות אחת לשניה כשתי טיפות מים. מתוך הערויות שהצטברו, ו- הופעתם של הסוהרים, הצטיירה תמונה אי- מה. משום כך לא עוררה עדותו של רב- סוהר יוסף דחיוביץ, אחד מעובדי שטה שלא היה בכלל בשעת המרידה, תדהמה כה מרובה.

דחיוביץ סיפר בפשטות על התנהגותו של סגן מנהל בית-הסוהר בשטה, הקצין קובאני, שלמעשה היה שליטו האמיתי של

עבר קורס קצוצר של שימוש בנשק. חבושה הועבר לשטה במחצית יולי: «לא הראו לי את העמדות בשטה ולא אמרו לי כלום על המצב ועל סוג האסירים שם. לא הכרתי אפילו היטב את כל שטח בית- הסוהר. שמרתי עם ברג, אף-על-פי שמעולם לא למדתי להשתמש בו».

חברי הוועדה פצרו את פיותיהם בתמהון. הם נעצו מבטים חודרים ברשא, שהצטמק ליד השולחן ממולם, על חבושה זה, ששמר בליל המרידה בכרך מעל לחצר הפנימית ושלל ידע כלל להשתמש במקלע שבידו, רצה דשא להטיל את האחריות לבזיון ה- לאומי הגדול.

מדוע לא העיר חבושה את תשומת לב

חבושה האיש שהסביר לוועדה כי אצלנו בבתי-הסוהר, אסור לשאול. לטוהרים היחס גרוע מלאסירים...»

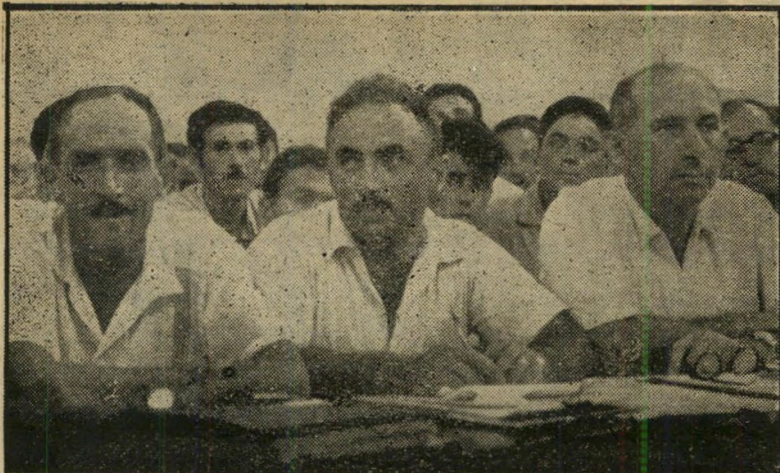
שכטר האיש שיצא לנגוב תירס כדי להביאו לקצין התורן, ולקח יחד אתו את מפתח מחסן הנשק.

פיצ'ון הסוהר היחיד שהתנהג «כמו גבר», לדברי חברי הוועדה. «אנו קסנים בבית-הסוהר», הסביר פיצ'ון.

שוילי האיש הוותיק ביותר בשירות בתי-הסוהר. טענותיו העיק- ריות היו: «רק הייצור מעניין אותם».

נציבי חרמון, סגן דשא ומנהל בית-סוהר צחר
הסוהרים היו טפשים מאד...

רי שקודם לכן הופרדו המסתננים מן היהודים מטעמי בטחון.
● רק 14 מתוך 64 הסוהרים בבית הדין עסקו בשמירה. "מה עשו השאר? הם עשו ייצור..."
● איש לא שמ לב לטענותיו של שו"ת לי בדבר מיקומו של מחסן הנשק, השלמת החומה וטיחה, מתיחת גדר וסלילי-חיל. שחילי נעלב עד עומק לבו, כשלפני מבצע סיני העביר אותו נציבי שירות בתי-הסוהר ממשרתו כמנהל כלא-דמון, ליד חיפה בה גרה משפחתו, לתפקיד סגן-מנהל בשטה. מנהל שטה היה אז הקצין חיים צחר, ש היה סוהר-חובש אצל שחילי בימי המנדט. במשך השנתיים ששירת שחילי כסגן-מנהל לא היה אחראי למצב הכלא. כשקיבל סוף סוף את תפקיד המנהל, היה כבר עיף מדי. הוא חיכה כל כלי להודעה על צאתו לפנסיה, התרעע מדי פעם מתוך הרגל על מצב הבטחון וסרתי הכלא. לטענותיו לא היה שומע בלאו הכי: "הם פרופסורים", התמרמר שחילי במסדרונות החעדה, "הם פרופסורים ודוקטורים; דוקטור לנגריה, דו-קטור לפסיכולוגיה ודוקטור לברחונים. אבל אף אחד לא יודע מה זה בטחון ומה זה אסירים. אף אחד..."

★ ★

רובה דרך הסורג

ס יכם את שבע העדות הראשון גיבור המרה, "העתונאי" אהמד עות' מאן, שסירב למסור עדות בפומבי אך העיד באוזני יושבראש החעדה השופט עציוני: "הסוהרים היו טפשים מאד, הביע עותמאן את דעתו.
"היו שתי תוכניות", סיפר המצרי, "... אני הצעתי לעשות זאת לפנות ערב, כי ידענו שהיומנאי איננו מזויין.
"... אני מניח כי אדוני (השופט) מבין כי לו רצינו להשתמש בכוח, אפשר היה בנקל לפרוץ את כל בית-הסוהר... הייתי סבור כי כדבר ראשון ימהרו הסוהרים אל מחסן הנשק, אבל הסוהרים היו טפשים מאד."

על מה שקרה בשעת המרד עצמו סיפר עותמאן סיפור שנגד במידה רבה את סיפוריהם של שאר העדים-הסוהרים. הוא סיפר כי מצא את הקצין וילר כשהוא בלתי מזויין. הוא טען כי הברניסט לא ירה אפילו ירייה אחת. הוא טען כי לא שמע כל שרי קול אופקה, שבכיוול שרקו הסוהרים. סיפור גרר סיפור, כל עד הוסיף את סיפורו לסיפורי החעדה של קודמו. עובדה אחת התבררה מעל לכל ספק: הרשלנות הפושעת השתוללה בשטה בראש גלוי.

רק עד אחד מבין סוהרי בית-הסוהר זכה מפני חברי החעדה לשבחים ולטפיחה על הכתף. היה זה הסוהר אברהם פיציון (50) שלא חשש ממות, יצא להרוץ את האסירים המורדים ונאבק לבדו עם המס' תנו בטאט שניסה להרגו. סיפר פיציון: "למחסן הנשק אפשר היה להכניס יד דרך הסורג ולהוציא משם בנקל רובה."

בדאהרון: "ההפנית את תשומת-לב האחרים לענין הדלת"
פיציון: "אנו קסנים שם. לא יכולנו לומר מה לעשות ומה לא לעשות..."
דבריו של פיציון היו גם המסקנה היחידה שהסתמנה לפי שעה מדיוני חעדה החקירה. ה"קסנים" — הסוהרים, הסמלים ואפילו מנהלי בית-הסוהר — לא קבעו בשטה דבר. "הגדולים" — הנציבי וסגנו, קציני הבטחון של השירות והאחראים על הייצור — הם הנושאים באחריות. יחד עם ראשי שירותי הבטחון הכלליים של המדינה.

הכלא, שמנהלו היה הקצין החתיק והקשיש שחילי, שהיה נמצא בו רק שעות ספורות בכל יום: "קובאני היה ידיד המסתננים ובי אותו זמן היה משפיל את הסוהרים.
... קובאני העסיק כעשרה אסירים ערי

ביים כמשרתים אישיים בחדרו. הוא היה מקליט בסיפיקורדר שירים ערביים ומשי מיע אותם לאסירים. במקום להקפיד על עניני בטחון היה שולח סוהר בשעת תפקיד להביא לו מהקיוצים עופות, חלב וביי צים... לעיתים תכופות היה נוסע לחיפה אחר הצהרים וחזר מאוחר בערב... לפע מיס היה חוזר עם בחורה..."

על המשטר הפנימי בכלא שטה, בין הסוהרים לבין-עצמם, ספרו גם עדים אחרים. הם ספרו על משקאות חריפים שהובאו לי כלא, על סיגריות שנמצאו ברשות האסירים והיו עוברות לסוהרים תמורת שירות תים מיוחדים, ועל בחורות שנמצאו בו כמעט באופן קבוע. אחרי סיפורים כאלה לא הופתעו ביותר חברי החעדה לשמוע את דעתו של חיים צחר, מנהלו לשעבר של כלא שטה, שערך חקירה במקום מיד אחרי המרידה: "אני סבור שהסוהרים גליק ונטר-אללה לא היו בחצר כלל בשעת המרד, כפי שהם מספרים. אני חושב שלא היה אף אחד בחזר היומן. אני חושב שהם שיקרו. ל דעתי עברו יותר מ-20 רגע בין ההתפרצות בחצר הפנימית לבין ההתפרצות אל חזר הנשק שליד היומנאי."

★ ★ ★

סוהרים של ראשי המדינה

א חרי שורה של סיפורים כאלה, הר פנו כל העינים לעברו של העד שהיה נראה החשוב שבכולם. גם דשא וגם חר' מון ניסו להטיל עליו את מלוא האשמה. היה זה קצין הסוהרים החתיק ביותר בישר' אל, שלום דווארה שחילי.

שחילי (63) בן העדה הגרונינית, שהיה כבר מספק שני בשירות בתי-הסוהר בימי המנדט וששימש מאז יולי השנה בתפקיד מנהל כלא שטה, לא נראה מבוהל ביותר לנוכח חברי החעדה החשובים ומול הנציב וסגנו שתקעו בו מבטי זעם.

אך הוא, הזאב החתיק ששירת כסוהר ו- כקצין במרבית בתי-הסוהר של ארץ-ישראל ועבר-הירדן, שהיה סוהרם של ראשי המדינה שהיו אסורים בלאטרון וברפיח ושה- שתתף בדיכוי עשרות מרידות אסירים ב- 35 שנות שירותו בבתי הכלא — לא נרתע ולא נבהל. בשקט ולאט לאט, בלי כל סדר הגיוני או חוס מקשר, עם גמיעות גדולות של מים קרים בין משפט למשפט, השמיע שחילי כתב-אישום אחד גדול נגד שירות בתי-הסוהר ושירותי הבטחון:

● מתוך חישובים תקציביים נוהל כלא שטה כמו כל בתי-הסוהר האחרים במדינה ולא כללא למסתננים. התפקיד הראשון במעלה, שהטילו חרמון ודשא על שחילי, היה לייצר ולייצר."

● אסירים נשלחו לפי הוראות שירות בתי-הסוהר לעבוד בהשקאת עצים או ב- חציבה, מבלי שיוקצה לכך משמר נאות מיוחד. כל טענותיו נדחו מיד. "השבעון של הייצור שיגע אותם", קבל שחילי.

● את הכסף שהוקצב להשלמת החומה מסביב לכלא העבירו הנציב ועוזריו להקמת ברחויה: "מה אני, מנהל ברחוים?" שאל שחילי את עציוני.

● בניגוד לתלונותיו על העברת עות' מאן אליו, קיבל שחילי הוראה להתייחס לאסיר "העתונאי" בכבוד וביחס מיוחדים. כן העביר אליו דשא אסירים יהודיים, אח-

האוצר הפחית את המל
על סיגריה
דגל

ההפחתה מאפשרת לנו להוריד את המחיר - ולשפר טיבה

20 סיגריות 220 פר' (במקום 280 פר')

למדו שפות

מהר וביסודיות בבית-הספר לשפות "קדימה"
תל-אביב, בן-יהודה 74, טלפון 20314
נפתחים:

(א) אולפניות לאנגלית ללימוד מרוכז (2 שעות ביום) למת-חילים ולמתקדמים וחוג לשיחה (Conversation) למש-תלמים על-ידי מורים מאנגליה. כיתות קטנות.
(ב) קורסים לעברית. אנגלית וצרפתית למבוגרים מכל דרגות הידיעות וקורס מיוחד לשיפור הכתיב העברי.
(ג) קבוצות נפרדות לאנגלית לתלמידי בתי-ספר יסודיים ותיכונים בחודשי החופש, לביסוס הידיעות ועזרה בבחינות.
פרטים והרשמה: מ-9 12 לפנה"צ — 9-3 בערב (פרט ליום ו-).

טלמה
גלידת
תלמה
תות - שדה
כה טעירה ומרעננת

"הכוונב אילן"
ביס לנהגות

הטנוע אופנוע
מכוניות אטובוס

בייס לנהגות גדול ומשוכלל הוראה עיונית ומעשית לכל סוגי כלי הרכב ע"י מורים מוסמכים.
קטנועים, אופנועים, מכוניות, אוטובוסים.

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

טלפון 61844

(המשך מעמוד 5)

צביר כמעט דבילי, שייאש את מוריו ב־ בית־הספר התיכון בנצרת באדישות דוממת, גורש מכיתה י' כנער מפגר, ניסה לשחר את המנהל ב־500 ל"י לקבלו חזרה על אף היותו צעיר נחשל במיוחד מייצג גרבוני מאות צעירים ערביים בעלי השכלה תיכר־ נית שאין להם שום עתיד במדינה, בה הקאריירה היחידה — והמזומצמת — הי' מוחה בפני בוגר תיכון ערבי היא הרי־ דאה.

איבראיהם פחמאוי, מורה שגורש מעבודתו בגלל השתייכותו למק"י, כיהן אחר־כן במשך זמן־מה כמוזכר מק"י ב־ כפר תמרה המפגיר. אחד מאות צעירים ערביים שגורשו ממקומות עבודתם בגלל דעותיהם הפוליטיות הלאומניות או הקר־ מוניסטיות, הפכו לשונאים מושבעים של הדמיונה.

אם היתה עדיין דרושה הוכחה לכך כי המדיניות של ממשלת ישראל כלפי הערבים, ובמיוחד קיומו של המימשל הצבאי, יוצ־ רים החי המצמיח מתוכו כמעט בהכרח מרגלים, חבלנים ושונאי־המדינה למיניהם, הרי ניתנה זו השבוע על־ידי הצלחת שרות־ הבטחון.

מדיניות

והרו מדבר

אני מקווה שאפשר להביא לידי שלום בין ישראל ומדינות ערב. יהיו פרטי ההס־ דר כאשר יהיו, פירוטו יהיה שישאל תמ־ שיד להתקיים וכי מדינות ערב — ובכלל כל המדינות מסביב — יכירו בקיומה.

כאשר הפליט גוהרלאל נהרו משפטים אלה במסיבת־העתונאים השבועית שלו, לפ־ ני שבועיים, ידע שהוא זורק פצצה. כי בהיותו המלך הבלתי־מוכתר של המחנה הי־ ניסראליסטי בעולם, שאחד מעמודי־התחך שלו היא הריסובליקה הערבית המאוחדת של גמאל עבד אל־נאצר, היה לקולו של נהרו הו עצום.

הכרה בני אהדה. במסדרונות או"ם, במשרדי־החוץ של תריסר מדינות, גרמה הי־ הכרזה ללחישות נרגשות. הכל הבינו כי היא מהחה סימן־דרך.

אמנם הכירה הודו בישראל עוד בראשית קיומה, אך מעולם לא כוננה עמה יחסים דיפלומטיים, לא גילתה לה שום גילוי של אהדה. הסיבות לכך היו רבות. בין השאר: • בתודו יש מיעוט מוסלמי גדול, הי־ מרגיש זיקה עמוקה לעולם הערבי. נהרו לא רצה להרגיז מיעוט זה, לתת נשק בידי אויבת־בנפש — ממשלת פאקיסטאן המוסלמית.

כראש המחנה הניסראליסטי, היה נה־ רו זקוק לתמיכת הערבים, לא רצה להשמיע הכרזה שיכלה לשמש במרחב נשק בידי ססדיי־המערב נגד שותפו גמאל עבד אל־ נאצר.

נהרו עצמו הביע עוד לפני 20 שנה את הדעה כי הישוב העברי בישראל הוא סוכן האימפריאליזם ומשרתו, שטופח על־ ידי האנגלים כדי לגרום לפיצול המרחב, כי שם שהליגה המוסלמית טופחה על־ידם כדי לפצל את הודו.

מבצע ישר"ן. אחרי ההכרזה החדשה לא נרגעו הרוחות. בהפגנת־סולידאריות מיר־ חדת התיצבו לסני נהרו שגרירי רע"ם, מארוקו, סעודיה והסודאן, תבעו יחדיו הב־ הרה. אחרי הפגישה הסודית הודיעו אמנם שבאו על סיפוקם — אך נהרו לא חזר בו מדבריו הקודמים.

תחת זאת השמיע השבוע הכרזה נוספת, הפעם רשמית בפרלמנט ההודי, תוכנה: לא ייכון שלום במרחב ללא הסדר בארץ־ישראל. ההסדר במרחב חייב להתבסס על ההכרה בתנועה הלאומית הערבית, שהיא הרחף הי־ מרכזי בו. הוא צריך לבוא מתוך מגע ישיר בין המדינות הנוגעות בדבר. אולם, הוסיף, לא הגיעה עדיין השעה לזיום שלום רשמי בין ישראל ומדינות ערב. הרמו הי־ גלוי: שעה זו הגיע כאשר תמגר התנועה הלאומית הערבית, בהנהגת עבד אל־נאצר, סופית את יריביה במרחב.

המתווך של מחר. אישיות פוליטית מנוסה כמו נהרו אינה משמיעה הכרזות כי־ אלה ללא כוונה מוחשית. לא באה אליו שום פניה מצד גורם ממשלתי ישראלי. לכן יכולה היתה ההודעה לבוא רק כתוצאה ממגע היתה עם רע"ם. מאחר שבשום פנים לא יכול היה להשמיעה ללא הסכמת עבד אל־נאצר, אין ספק שהיא כוללת, לפחות בעקיפין, תמרון מצד השליט בקאהיר. השערה אפשרית אחת: עבד אל־נאצר השתמש בנהרו, שהוא איש נערץ על כל

תצפית

(כל חזכויות שמורות)

שתי מדינות מרחביות נוספות עשויות להישמט מתחת כנפי ההשפעה האמריקאית: סעודיה ואיראן. בעוד שמלך סעודיה חושש מזה זמן רב בפני הפיכה פרונאצרית בארצו ואחיו האמיר פייצל מקיים שיחות־נישוח עם המצרים בריאד ובקאהיר, מסתמנת אפשרות שממלכת החול והנפט תצטרף בצורה רופפת לאיחוד כלל־ערבי. בהנהגת רע"ם. באיראן, לעומת זאת, קיימים סימנים כי קציני הצבא יסלו את השלטון לידיהם, יפרשו אולי מברית־בגדאד ויצהירו על עמדה ניסראליסטית, אם כי אוהדת למערב.

המלך חוסיין לא יסכים, כנראה, להחלפת הבריטים החי־ נים בירדן, בצוותות מוגברות של מפקחי או"ם, אשר יבטיחו ליטול על עצמם את האחריות לשלום ולשלימות מדינתו. לעו־ מת זאת, עשוי הוא להצהיר כי לא יתנגד ליציאת הבריטים, וכי הוא נחום לדאוג לעצמו, אם יקבל את התמיכה הכספית הדרושה וכן כמות נאותה של נשק וציוד צבאי.

כבר עתה אפשר לנבא את תוצאות דיוני מליאת עצרת האו"ם: המושב המיוחד יסתיים במ־ סירת הודעה מצד המערב, על נכונותו להוציא את צבאותיו מהלבנון והירדן, ברגע שמזכיר האו"ם יודיע שהוא מוכן לערוב לשקט ולשלמותן של ארצות אלה. אחת ההחלטות הצפויות: שיגור דאג האמרשילד למרחב.

ישראל תחדש, כנראה, את מערכת התעי־ מולה הכינלאומית, סביב הצעתה לשקם את הפליטים הערביים. פרטי המוכנית המוצעת, שנדחתה פעם אחר פעם על־ידי הערבים: הפליטים ישוקמו בארצות מושבם הנוכחיות, על־חשבון ישראל, אך בשום אופן לא בתחומיה. הצעה חסרת־עמק זו לא תעורר אפילו את הכ־ רוות־ההתנגדות המקובלות במקרים אלה מצד מדינות ערב.

אישיות יהודית תבקר, כנראה, בעיראק. מזכירה המדיני של אגודת ישראל העולמית, הארי גודמן הלונדוני, עשוי להשיג את הסכמת ממשלת בגדאד לעריכת ביקור אצל יהודי עיראק.

מסתמנים חילוקי־דעות קשים, בקרב הי־ דתיים, בקשר לקו האופוזיציוני אשר יש לני־ קוט בו בעתיד. בעוד שחלק מן המפלגה הדתית־לאומית ימשיך בנסיונו ללכד את כל מפלגות האופוזיציה, פרט למק"י, למערכה כללית נגד מדיניות הממשלה לאורך כל החזית, יתבע חלק אחר של מפלגה זו להתרכז אך ורק במערכה על עניינים דתיים, תוך הצהרה ברורה כי אין חילוקי דעות בין מפא"י לדתיים במדיניות החוץ והכלכלה של הממשלה. מחייבי קו מתון זה מקווים כי בצורה זו יצליחו לפתוח בחזרה את הדלת לאולם הישיבות של הי־ ממשלה.

מתכשלת הסתערות כללית של מנהלי הי־ מוסדות הכלכליים של ההסתדרות, על פנחס לבון. מזכיר ההסתדרות, אשר פעל כבולדוזר בפרשת פ"י צול הסראסטים הכלכליים האדירים של ההסתדרות, לא יצא עדיין מנצח בקרב עם המנהלים. הצעד המסתמן באופק: אותם מנהלים, או לפחות חלק מהם, אשר מונג על־ידי לבון להנהלה המפוצלת של סולל־בונה, עשויים לטרב לקבל את המינוי.

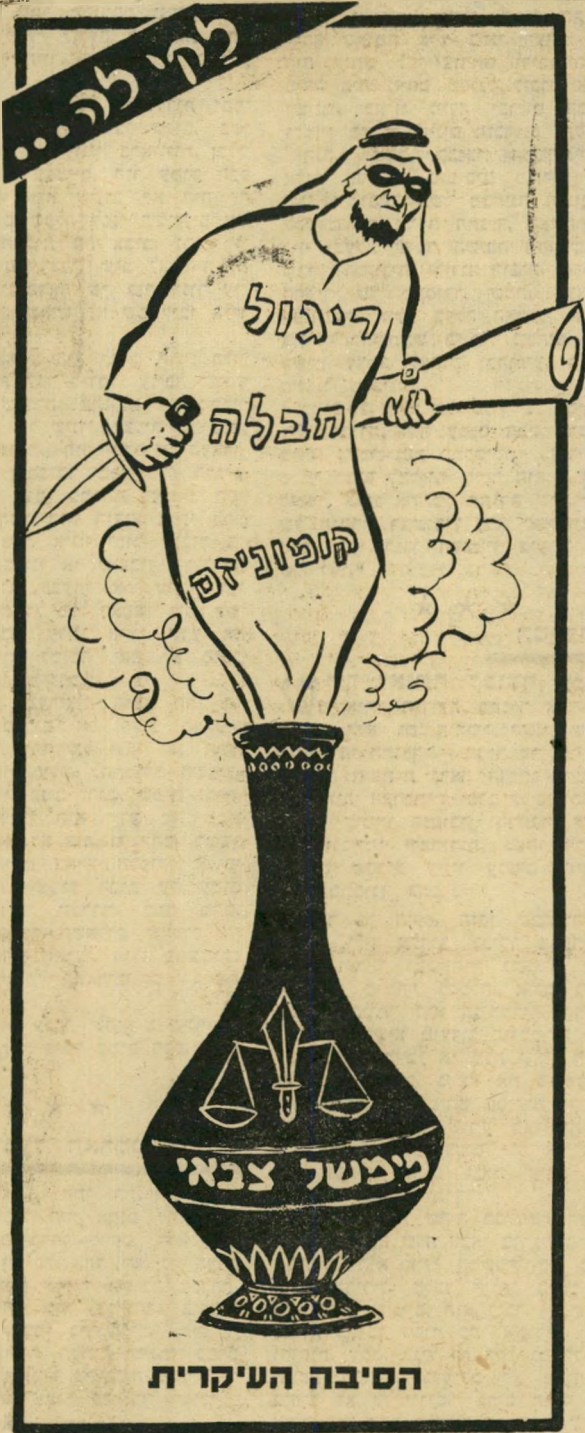
במסדרונות הפנימיים של הממשלה חודי־ רות ונישנות הנבואות כי יחולו שינויים והקי־ לות בנוהלי המימשל הצבאי — אם כי ברור שאין כל סיכוי לביטולו בעתיד הקרוב. אם תתגשמה הקלות אלה, הן תכלוננה, בין היתר: ליברליזציה במתן רשיונות תנועה, לתקופות ארוכות יותר ולשטחים גדולים יותר מכפי שנהוג כיום, צימצום השטחים הנתונים למימשל הצבאי.

תוכנית אחרת, המסתמנת באופק והקי־ שורה עם ערביי ישראל: תוכנית יהוד הגליל, אשר תקום כנראה לתחיה בעתיד הקרוב. דבר זה עלול לגרום לשורה אינסופית של חחרמת קרקעות, המעובדות כולן על־ידי תושבים ערביים.

לקראת ראש השנה, שוב תצוף ותעלה שאלת ההכשר לתוצרת תנוכה. השנה, אחרי שרוב הקיבוצים העוסקים בכך לא קיימו את הבטחתם להפסיק את גידול החזירים. תהיה הרבנות תקיפה הרבה יותר בדעתה.

מ"פ"ם ואחדות־העבודה יעלו דרישה שהממשלה תכיר בכתייספר מיוחדים, כבתייספר ממלכתיים פועליים. טענתן: ההחלטה על ביטול הזרמים היתה מוקדמת מדי, וגיוון בתי־הספר קיים ממילא גם עתה.

השחקן האמריקאיהודי חנודע, אדוארד ג'. רובינסון, יבקר בישראל, באורח משרד ראש הממשלה, כמסגרת אירועי שנת העשור. יוצא לאור בקרוב רבעון ספרותי־מדיני, בעריכתו של המסו־ רר אהרן אמיר.

הסיבה העיקרית

מצד ישראל עשויה להביא לתיחכו של נהרו בין ישראל והמחנה הלאומני הערבי.

מגננון

אגדות לוד

שני אויבים היו לשמואל פישר, מזכיר חעד פועלי הרכבת במחוז הדרום ומזכיר מחלקת המגננון המחוזית: הגדול והחזק בהם היה קצין הבטחון אריה כרמלי, איש אחדות־העבודה, מפלגתו של שר התחבר־ רה משה כרמל. האויב השני, הקטן מן הראשון אך המסוכן ממנו: נחום פורק, לשעבר בעל מזנון הפועלים בתחנת הי־ רכבת בלוד.

איבתו של כרמלי לפישר היתה מובנת: פישר, איש מפא"י, החזיק בידו את הי־ (המשך בעמוד 12)

רבות האזינו לקולם - אך מעטים ראו את פניהם של חכמים אחד

הצרפתייה
סימון דימון, אלופת התני"ך של הודו הצרפתי, בעלת הוצאת ספרי ילדים, הביאה בגדיים, התרחצה בכיורת.

טבילה בירדן
מירטל דייזיס, הבתית בתני"ך, להטביל בהם את נכדיה. מאחוריה נהגת מכונת

זול הבתולה הקדושה
רושם בל ימחה. רוב האורחים הם נוצרים

לה יודע כל מתחרה לפחות את הישגיו האחרונים ורמתו הכללית של יריבו. הרץ היודע שיריבו לתחרות הקדימו והשיג זמן הטוב מזמנו בעשירית השנייה, יכול להאמין כי במאמץ שרירים יוכל לגבור הפעם על יריבו ולנצחו. ואילו חתני התני"ך היו חידה סתומה איש בפני רעהו. אי אפשר היה לנחש לפי צורתם ודיבוריהם באיזו מידה היה מוחם מסוגל לזכור את שראו ושינו, באיזו מידה יכולים הם לאסוף ולמייין פרטים שונים מזכרונם ותלמודם. הנה, למשל, קבוצת התמהונים שבין אלופי התני"ך, טיפוסים מוזרים כדוגמתו של דורפליס, אשר מבחינה חיצונית קשה לקשרם עם ידיעת התני"ך. האשה עבת ה"גוף ובעלת שיער השיבה היא שרה רבי נוביץ היהודיה לידת רוסיה, 56, אלופת התני"ך של מקסיקו. שמה, בעצם, אינו רבינוביץ. אולם בעלה הארמני אשר עליה בתוקף להשתמש בשמו, כשהיא רוצה ל"עשות עצמה לצחוק ולהופיע, בגילה, ב"חידוני טלביזיה.

בטובילב, ללא כל שמץ של נסיון לפני עה בכבודה, היה עמוס חכם מכנה אותה בשם: "המשוגעת ממקסיקו". עוד לא הס' פקתי לבוא למלון, סיפר הוא, "והיא כבר לימדה אותי את כל התורה שלה". תורתה של הגברת רבינוביץ היא פשוטה: "יהודי טוב הוא יהודי המאמין ביעודו המשיחי של ישו."

המדובר הח

שייך לאותה קבוצה, למרות ש נקראתו הגדולה בתני"ך אינה מוטלת בספק, הוא גם היהודי השני שבא בין 14 שליחי התני"ך - הד"ר פרוספר אוולאי. מבחינה חיצונית נראה הד"ר אוולאי, נציג הטלביזיה הצרפתית, כדמות פילוסופית רצינית. קומתו הנמוכה והרחבה, שפמו הלבן וגבותיו השחורות, מצחו הרחב והקמטים שסביב עיניו עושים רושם חזק על המתבונן בהם.

הד"ר בן ה-69, הוקן שבחברת חתני התני"ך, יליד אלג'יר שביקר מספר פעמים בארץ ושבו ומשפחתו נמצאים בישראל, הוא גם מומחה לקבלה. אולם מומחיותו הגדולה ביותר היא הגימטריה. הד"ר אור לאי הוא נשיא מועדון הגימטריה בפאריס, ואין כמעט מושג או גילה שאין הוא הופ' כמ מיד למספר, מוצא את משמעותם השנית ומפרש לפיהם פסוקים וקבוצות הלכות. עמוס חכם שומע באדיבות ובעניין את פירושו המסובכים של אוולאי, מכ' חץ שפתיים ומרים גבות עיניו כאומר: "מה זה שייך לתני"ך?"

הד"ר אוולאי, שהיה במלחמת העולם הראשונה רופא שדה צבאי בדרגת סרן בצבא הצרפתי, הוא אולי המשכיל בין כל מייסדי תתפי החידון. מלבד היוותו בלשן העוסק במחקרים לשוניים, הוא דובר 14 שפות על בורין, בתוכן שפות כמו אשורית, שומרית וחיתית. עתה, בגיל 69 החל גם ללמוד את השפה הסינית. "לעולם לא מאחר מדי, ביתוד לא ללימודים", גורס הד"ר אוולאי. אולם הוא בחר בלימוד השפה הסינית לאור דחיקא מתוך קפריזה לעת זקנה. לפי תורת הגימטריה המיוחדת שלו יכול הד"ר אוולאי להוכיח כי בתני"ך יש סימוכין לחינויות ולצורך שבלמוד השפה הסינית.

אוי, למשל, הגברת אירנה סנטוס, המורה בת ה-39 מברזיל, שלעמוס חכם לא ניתן לעמוד על אפיה ורמתה המיוחדת משום שאת הימים שקדמו למבחן בירושלים בילתה בבית חולים בחיפה. היא הגיעה לארץ כשנגיף השפעת כבר בתוכה, גפלה למש' כב בעת סיור קבוצת האלופים בחיפה. ל' מרות שלמדה פסיכולוגיה באוניברסיטה ר' אף חיברה ספר העוסק בבעיות חינוך ילדים, נראתה הגברת סאנטוס כילדה גפ' חזת, הזקוקה ליעוץ פסיכולוגי בעצמה.

באנגליה הטובה והשופטת השגורה בפיו, היה עמוס חכם נכנס מדי פעם בשיחה עם אחד ממתחריו. הוא החליף עמם חתימות ורשמים. העלמה אינה ניוולנד, נוצרית פרו' סטטנטית בת 42, המשמשת כמורה בהולנד מולדתה, היתה מלאה התפעלות מהגנב: "בפעם הראשונה בחיי אני רואה מה זה

אנשים ברחוב נעצרו והתלחשו זה עם זה. חנהנים בפתחי החנויות חיי' כו והחזו קידה. הילדים דפפו אחריו ב' רחוב וצעקו: "יחי אלוף התני"ך! נערות עצרוהו במהלכו והגישו לו פנקסים ל' חתימה. "אתה יותר מפורסם ונערץ אפי' לו ממלכת היופי", לחשה לו אחת מהן. עמוס חכם רק חייך, חתם בטובילב לכל דורש.

אחרי עשרה ימים של התבודדות והסתרתות בפנטיון ז'וזינגר בירושלים, כש' הוא מעביר את כל יומו בראיונות, בלי מורים ובמכתבים עצמיים, חזר עמוס חכם והופיע ברבים. אלא ששוב לא היה זה אותו עמוס חכם שעלה לפני שבועיים על נימת היכל התרבות בתל אביב, נרגש ו' חיוור וחסר בטחון עצמי. שוב לא היה זה אותו פקיד עלוב מראה של בית החינוך ער' חרים בירושלים, שאיש לא שם ליבו אליו ולחיו.

עמוס חכם החדש היה לבוש הר: הלי' פה כהה תפורה לפי מידתו, עניבה בצבע כסף ומגבעת שחורה. אך לא רק מבחי' נה חיצונית חל בו שינוי. לצעיר המופלא, בעל שיער השיבה, חזר בטחון העצמי. מפורסם ונערץ, מכובד בפי כל, הרגיש עמוס חכם את עצמו כמרחף בעננים. הס' ביר הוא: "השינוי הזה הוציא אותי מכל מסלול החיים שלי. אינני יכול לעבור ב' רחוב בלי שיעצרוני או שיעצרוני עלי ב' אצבע. עדיין לא קבעתי את מהלך חיי לעתיד, אולם אשתדל ככל האפשר שלא לס' טות מחיי בעבר. עדיין אינני יודע אם השינוי הזה הוא לטובה ואם לא מוטב היה לחיות כמו מקודם."

מוקף מלחים ומעריצים הובא חתן ה' תני"ך בכבוד מלכים אל מלון המלכים בירושלים, שם צורף אל שאר 14 חתני התני"ך, עמם היה עליו להתמודד השבוע. הם היו זרים לו. פנים זרות, שפות זרות, מוחות זרים שאין הוא יודע מה טמון בתאיהם. אך הוא לא היה זר להם. במשך עשרת ימי שהותם בארץ הספיקו אלופי התני"ך הארציים לשמוע רבות על עמוס חכם ועל ידענותו וזכרונו. כמה מהם, אחרי שעיינו בסבך השאלות שעמוס ה' שיב עליהן בחידון הארצי, הודו בפשטות: "אין לנו כל סיכוי". האחרים הסתירו את חששותיהם.

"הדרום אפריקאי אומר שהוא מתעלף כ' שהוא רואה אותי", סיפר עמוס חכם, "אבל הוא סתם לץ."

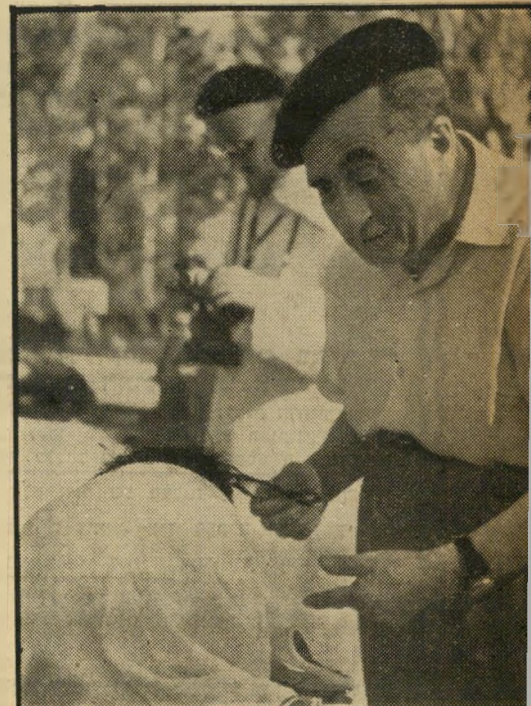
הבעל הארמני התנגד

מדיפליסים, חתן התני"ך הדרום אפריקאי, יכול היה אמנם להיות ב' אותו כשרון גם בדחן קרקס. הוא מלא מרץ ופטפטן. על כל אחד יש לו הערה קולעת, לכל משפט יש לו תשובה מדחנת. הבעיה שהעסיקה אותו במיוחד, בשעות שלפני תחילת המבחן בירושלים: "מה ל' עשות בכד הזכוכית העתיק שיוגן כפרס ראשון לאלוף העולמי? מי יקנה ממני בק' בוק כל כך קטן ועוד כל כך ישן?"

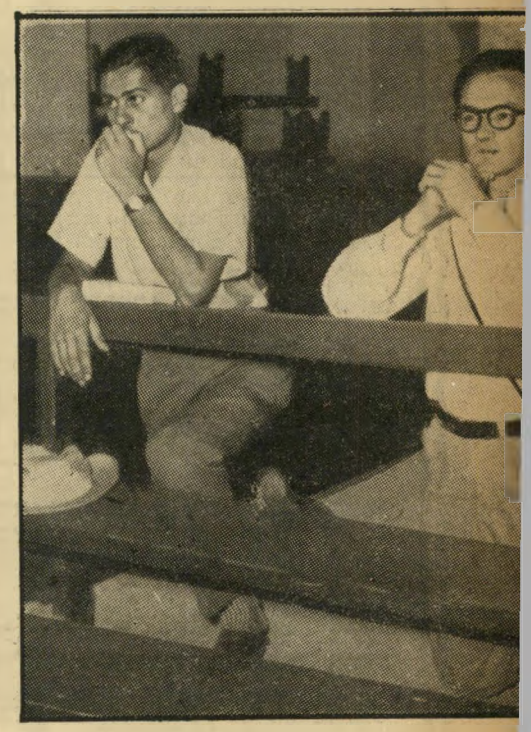
48 שנות חיוו הספיק דורפליס ל' היות כורה זקן, עורך עתון קטן, מעסה במרחצאות וצייר שלטים. היום הוא אב לשני ילדים ורואה חשבונות בחברת משק' אות, חבר הכת הנוצרית האדבנטיסטית ה' שונה משאר כתות הנוצרות בהקפתה על שמירת השבת, ובראייתה את הברית היש' נה כמעודה חשובה יותר מאשר הברית החדשה.

האיש הצנום ונמוך הקומה, שעניו ה' שקועות מרצדות במהירות לכל העברים מאחורי משקפיו חסרי המסגרת, ושפיו פרו' לט הלצות ללא הרף, לא יכול היה להי' ראות בעיני עמוס חכם כיריב רציני. בכל פעם שהיה מביט בו, היה עמוס חכם נאלץ לחייך. ועמוס הרבה להביט ביריבו. כשהוא יושב על כורסה מרופדת ובידו ספר תני"ך קטן, עטוף בכריכת עור חומה, היה חכם מלכסן מדי פעם מבטים בוחנים לעבר יריבו.

כמו כל מתחרה בתחרות ספורטאית היה גם עמוס חכם מעוניין מאד לדעת מה כוחם של יריביו. אולם בתחרות ספורטאים רגי'

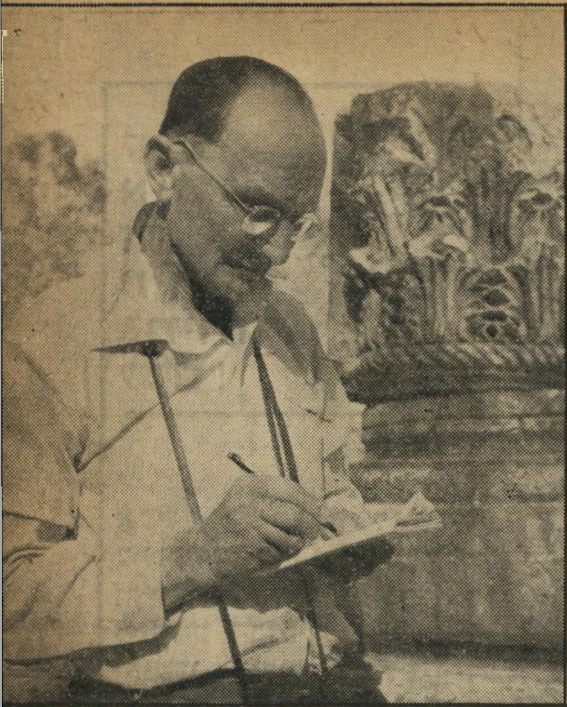

הצרפתי
ד"ר פרוספר אוולאי, נציג ה' טלביזיה הצרפתית, הוא רופא יהודי מאלג'יר שכבר ביקר בארץ. בלשן וגימטריקן.

הקולומבי והמלמאי
איה נציג קולומביה, ופאול גיאומליה נציג מלטה.

שהעשר ג'בורי השבוע, האוסף המוזר ביותר של אלונים יד העשליחים

הדרום=אפריקה
דו פלאסיס, רואה חש" בנות בן הכת האדבנטיסטית, הוא הליצן באלופים.

האיטלקיה
ליאורה צ'רוטי, הנהגת מ' ננאה שהביאה לישראל את ברכת האפיפיור לחידון התנ"כי ואת אמה הזקנה.

האורוגואי
ד"ר נסטור פיגארו הוא גם כומר וגם רופא, אב לששה ילדים ומטיף. למרות זאת אינו נרתע מטבילה בצנ.

אמריקה הדרומית-הספרדית. דרך לימודו של אנגילו את התנ"ך, היא אופינית, לדבריו, לרבבות בני-ארצו. הוא נוהג לקרוא את התנ"ך ביחידות, ופעם ב-שבוע הוא משתתף בהקראה פומבית של התנ"ך בקהילתו. כדי לשנן את מה שהוא קורא נוהג אנגילו להעתיק מדי פעם פרקים שלמים בכתב יד. בביתו מצויות מחברות על גבי מחברות שכתב עוד בילדותו ובהן פרקי תנ"ך. הוא מקוה שבעוד עשר שנים יהיה בידו נכס שאינו שכיח ביותר בימינו — התנ"ך כולו בכתב יד.

ארגנטינה, ארצו של אנגילו היתה אולי המדינה בה התקבל החידון התנ"כי בהתלהבות הגדולה ביותר. לדבריו של אנגילו הגיעו כ-25 אלף מכתבי תודה להנהלת החידון הארגנטיני על השידור המוצלח. אנגילו עצמו מאושר לא פחות: "אני יכול להפוך בקלות סוחר בולים, קיבלתי אלפי מכתבים וכמה עשרות הצעות נשואים. אולם המכתב המשובח שכולם היה מכתב של נזירה. היא כתבה לי שבגלל אדם יודע תנ"ך כמוני היא מוכנה להפך נזירה, לצאת מהמנזר ולברוא עמי בברית-הנשואין". בחברתם של אלה הרגיש עמוס חכם את עצמו בטוב. הם היו דומים לו באפיינם: שתקנים, חסרי יהירות, צנועים וטובי לב.

★ ★ ★

לא הציעו לו אשה

תרם של חתני התנ"ך הם ה-מלומדים, כד"ר סנטור פיגארו מאורוגואי בן 36, שמלבד היותו מורה הוא גם כומר; או כוילהלם אייטלה, הכומר הבלונדי הצעיר מעיר הנמל הפינית הקטנה, שהתנ"ך הוא לחם חוקו היומיומי. החביבה שבקבוצה זו היא ללא ספק מירטל דייזיס, אלופת התנ"ך של ארצות הברית. שפעת תחנותיה התחרה הכחלת, המבצבצות מתחת לשולי שמלתה, רגליה השזופות והמוצקות עשויות ליצור את הרושם שהיא נערה בת 17. אולם כשמסתכלים בדמותה של מרת מירטל דייזיס, המורה לאנגלית מגיאורגיה, נראית היא לפי פניה וגזרתה כאשה בראשית שנות השלושים שלה. למעשה הגברת דייזיס היא אשה בת 49, סבתא לחמישה נכדים. היא חייכנית ושובבה, חושפת מדי פעם טורי שיניים מבהיקות ומקפידה בשיחתה על מבטא של מורה לאנגלית.

הגברת דייזיס ושאר חבריה מקבוצת המלומדים הביטו בעמוס חכם במבטים מל"אי הערצה: "הוא ממש פינומן, אינני חר" שבת שמישהו מאיתנו יוכל לנצחו". קשה היה לדעת אם מחמאות אלה היו רק ביטויי אויבות וענוה, או שהיתה בהן באמת הערכה מתוך ידיעה להתמצאותו ה"מופלאה של עמוס בתנ"ך. עמוס עצמו לא זילזל ביריביו: "אני יודע שהם מלומדים וידענים בתנ"ך, אצט"ך להתאמץ כדי להתחרות בהם". הוא חיך חיוך טובלב: "מי יודע מה יכתבו העתונים אם אצליח להיות חתן התנ"ך העולמי? כבר עכשיו מסלפים כל כך הרבה ומגזימים. כתבו, למשל, שאיזה רב תי" מני הציע לי את בתו לאשה, דבר שלא היה ולא נברא. בכלל מתארים הכל באופן מוגזם".

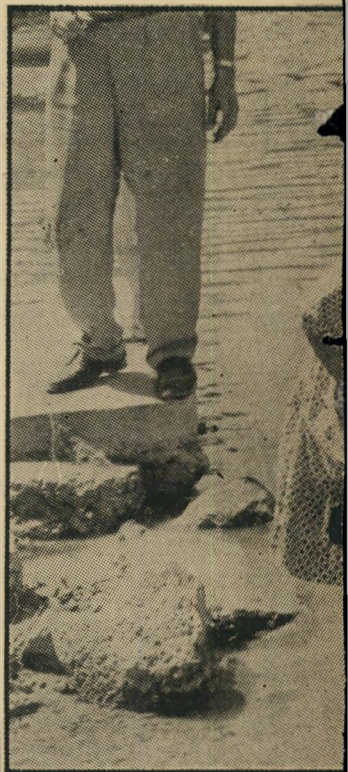
גם בזרוח כוכבו לא שכח עמוס חכם את החלכאים בתוכם חי במשך עשר שנות חייו האחרונות. לא היו לו לעמוס חכם הרבה דרישות ותביעות ממארגני החידון. כל מה שקיבל — קיבל בתודה. אולם תביעה אחת היתה לו: לתת לכיתה של עתרים מבית חינוך לעתרים בירושלים, בו עבד כפקיד, לבא ולשמוע את אשר יתרחש באפסייתא"ט רון האוניברסיטאי בירושלים, שם יערך ה"שלב האחרון של מבחן התנ"ך.

בסוחר בעצמו אך ענו יצא עמוס חכם להתמודד עם חתני התנ"ך על הבכורה ה"עולמית. במשך יום שלם עמד במרכז ה"התעניינות הצבורית של כל אורחי המדינה, שעקבו בחרדה אחר הצעיר שאך אתמול היה בלתי-ידוע, הפך בין לילה נושא לפולחן אישיות. אלא שהפעם היה מן ה"חיוב שבפולחן אישיות מעין זה — פולחן לאישיות שסימלה תופעה תרבותית רוחנית, ולא את כוח השררה או השרירים.

מצטיין בשום דבר מיוחד. הוא פשוט מכיר ויודע את התנ"ך. כזה הוא גם פאול גיאורמליה נציג האי מלטה והנציג היחיד של האימפריה הבריטית. גיאורמליה בן ה-19 הוא הצעיר שבחבורה. גבה-קומה ושחום פנים, הוא נראה כאילו לא הרגיש כל כך בטוב בהברת האנשים המבוגרים והרציניים והיה מעדיף להתהולל מעט בנשפית רקודים. הוא בן למשפחה עשירה במלטה, שהתחנך במנזר ישועי, שם למד את ה"תנ"ך. הוא היה נלהב מאוד מן העובדה שבעת ביקורו בנצרת חשבו אותו תושבי המקום לערבי ופנו אליו בשפתם, שמה על הביקור בישראל מפני שאולי תינתן לו ההזדמנות לקבל אוטוגראף של בן-גוריון.

גם ליאורה צ'רוטי האיטלקיה בת ה-30, מגנואה, העובדת כנהגת בבית ה"מסחר של אביה, היא דמות אפורה ורג"לה. באיטליה הפכה לדמות נערצת לא פחות מאשר עמוס חכם בישראל, זכתה לברכת האפיפיור והצליחה להגביר את תפוצת התנ"ך. היא באה בלחית אמה, מאמה איטלקיה טיפוסית רחבת-גוף וטובת-לב, ה"משיגה על בתה הרחוקה.

אנגילו פרה בן ה-35 מארגנטינה הוא חרט מכוונא, הנראה כיהודי יוצא רומניה. גם הוא בקי בתנ"ך משום שמילדותו ה"גילוהו לקרוא בו יום בעיון, וההרגל שהתרחש בחייו.

טבתא האמריקאית אלופת ארצות וואבת מימי הירדן הקדושים, כדי משא, אלופת איטליה לאורה צ'רוטי.

במנזר הפרנציסקני בנצרת עומדים ששה מאלופי התנ"ך, שערכו טיור במשך עשרה ימים בארץ התנ"ך. הביקור בנצרת, על כנסייתה ומקומותיה הקדושים, השאיר עליהם אדוקים, שהתלהבו כשחזרו לחידון התנ"ך והברית-החדשה הפכו למציאותיים לנגד עיניהם.

למעשה נולד אנגילו באיטליה למשפחה אבנגלית. שהיא נזירה למדי באיטליה. אביו, רצף עני, היגר כשהיה בן עשרה חדשים לארגנטינה. וכך, למרות ש-34 משנות חייו בילה אנגילו בארגנטינה, הוא עדיין אורח איטלקי הגאה בעובדה זו ומדגישה בכל הזדמנות. רק איטלקית אין הוא יודע ולשא"ל לות שישראל בחידון ישיב בשפתם של נציגי

זנכו על ברכי התנ"ך, למדו לאהבו ו"להקדיש לו מזמנם מדי יום — כמו עמוס חכם עצמו. כזה הוא קרל דריארד, השבדי הכחוש ו"בהיקומה שאינו מרבה במלים. דריארד, בן ה-65, קרא בקביעות במשך 40 שנים האחרונות שלושה פרקים מהתנ"ך, די יום ביומו. הוא אינו מבריק, אינו

קו אוירי זה מיועד במיוחד לכם!

אנשי משקי הגליל בתפקידי חוץ נופשים וקייטנים בגליל עובדי מפעלים בצפון הארץ ותושבי הגליל בכללם.

קו האויר הקבועים של "ארקיע" תל-אביב - חיפה - מחניים, מופעלים פעמיים יום יום ההמראות מת"א בשעה 6.30 בבוקר וב-15.15 אהה"צ. תחבורה סדירה משדה התעופה מחניים לנקודות היישוב ובתי מלון בצפת ובהר כנען. המחירים עממיים

החרשמה בראש פינה: דב גולדשטיין

נתל-אביב "ארקיע"

קו תעופה בישראל בע"מ רח' מואה 42 פל. 61562/3

פרסום "דחף"

פקידים! תלמידים!

הרשמו עוד היום לקורס ל"ספודנמים"

קצרנות

עברית ו/או אנגלית (שני חודשים, סעמים בשבוע) ב"אולסן גרג" (GREGG). בת"א: אצל ת. בריקמא. גורדון 5 בחיפה: "במעלה", שמריהו ליון 30 הצלחה מובטחת!

עדישקר פורק

קרובעיליה פישר

עלילה שפלה... טיפוס מסוכן וגרוע ביותר... שקרן ואישיתכנים...

במדינה

(המשך מעמוד 9) חשובה שבמשרות מחוז הדרום. הוא שלט על תיקיהם האישיים של מאות הפועלים, טיפל בבעיות שכרם, קידומם בעבודה והע' ברתם מדרגה זמנית לקביעות. בתפקידו כמוכיר הוועד השלים פישר את תפקידו כאיש מחלקת המנגנון. הוא דאג לפועלים, הקפיד על זכויותיהם, ללא הבדל מפלגה או לאום.

כשרצה משרד התחבורה לפטר 40 פוע' לים זמניים לחם פישר על זכויותיהם. גם כרמלי לחם על זכויותיהם לעבודה של חברי מפלגתו: הוא דאג לבטל את פקודת הפיטורים של הוועד הערבי חבר המפלגה איברהים איסקנדה.

הסכסוך בין פישר לפורק היה על רקע בלתי מפלגתי לחלוטין: פורק, בעל המזנון, היה מוכר את המצרכים המוקצבים לו ב' שוק השחור. המזנון שברשותו היה מלוי כלך ומזוהם. גם תלונותיהם של פקחי משרד הבריאות והתעודה לא מנעו מפורק לעשות כרצונו. קשריו האמיצים עם פקידו משרד התחבורה עשו את שלהם. בכל זאת לחם פישר בפורק בלי הפסקה: הוא תבע ממשרד התחבורה לבטל את הזכויות לזמנון, לסלק את פורק משטח התחנה. ל- בסוף ניצח פישר: זכויותו של פורק נשלל ממנו, אך באורח פלא ניתן לו פיצוי אחר, בצורת זכויות דומה בתחנת הרכבת בנתניה.

בשר, סוכר וכסף. אחדות העבודה יצאה למלחמה בפישר המפא"י. אחרי ש' הפיצו תליתיילים של שמועות על קבלת שוחד כביכול ועל שחיתות בוועד פועלי הרכבת של מחוז הדרום, החלו קציני ה' בסחון של הרכבת, אריה כרמלי מחיפה וזלמן כהן מתל-אביב, לחפש עדים לבי סוס השמועות. בצר להם, אחרי שחיפשו ולא מצאו אפילו שמץ של האשמה מבוססת נגד פישר, נקרה להם פורק בדרכם. בעל המזנון, ששנאתו לפישר היתה גדולה, שמח כמוצא של רב. יחד עם כהן וכרמלי החל לתכנן את הבור הגדול אליו צריך היה פישר ליפול תוך זמן קצר.

פורק החל לפעול במהירות. הוא עצ' מו התייצב במשרדה, מסר עדות ארוכה, בה סיפר כי נתן פעם לפישר בשר וסוכר, מבלי שמוכיר הוועד ישלם לו תמורתם. בעדות פורק הביאו כרמלי וכהן שני עדים אחרים למשטרה: משה ליטו סיפר כי נתן שלושה מטר בד במתנה לפישר וכן 25 ל"י במוזון, מפעם לפעם. פועל אחר, מאיר סביצקי, העיד באוזני הקצין יונה גילבין כי נתן לפישר מתנות-כסף בסך 10 ל"י בכל פעם.

פישר נצטר. הוא הואשם בקבלת שוחד, הודח ממשרתו והועמד למשפט בפני שר פט השלום הראשי ציון אלוף. בבית'ה נשפט ברמלה.

ערכו חיפוש בביתו של פישר, מצאו את המכנסים שנתפרו מן הכד אשר ליטו נתן לו חינום כביכול. פישר טען: "את הכד קניתי מליטו. הוא מכר לי אותו ל' פני ראש השנה. תפרתי ממנו מכנסים." חומר העדויות היה זעום ובלתי משב' נע. למרות זאת הוחלט להעמיד את פישר למשפט. ד"ר מנחם בוכחיץ, פרקליט נפת השפלה שמונה השבוע לשופט שלום בתל-אביב, הגיש את התיק לבית-משפט השלום. עורר'הרין אברהם אלחנני קיבל לירו את ההגנה.

"עלילה שפלה". בבית-המשפט הת' פוצץ התיק כולו כבועת סבון. בחקירת שתי וערב חקפה של אלחנני התברר כי פורק היה זה שנתן לליטו את הכד, כדי שליטו יתן אותו במתנה לפישר. אך ליטו, פועל זמני חסר-אמצעים, החליט להרויח ככל העניין: הוא בא לפישר, הציע לו את הכד למכירה. חלק מן הכד מכר ליטו ל' אדם אחר. הוא גם סיפר כי הציעו לו קביעות תמורת עדותו.

גם העד השני, מאיר סביצקי, פועל זמני בלתי-יציב ברוחו, גילה כי הובטחה לו קביעות בעבודה. עדותו כי נתן מת- נות-כסף לפישר לא התקבלה על דעתו של השופט, שדחה גם את סיפוריו של פורק. "כל העדים הנ"ל עשו עלי רושם של שקרנים ואין אני מאמין לאף מלה מדב' ריהם", קבע השופט בספקיניו החריף ב' מיוחד, "אף אחד מהם לא נתן סיבה מת- קבלת על הדעת מדוע נתנו מתנות-כסף לנאשם... לדעתו כל התלונה נגד פישר, בנוגע לסכומי הכסף סביצקי וליטו נתנו לו, אינה אלא עלילה שפלה והיוזם של כל העלילה הוא העד נחום פורק. איש זה עשה עלי רושם של טיפוס מסוכן וגרוע ביותר, שקרן ואיש תככים. הוא שביים את כל העניין נגד פישר... אני מאמין שליטו מסר את הכד לפישר כדי להפיל אותו (בפח) ולהעליל עליו... כל ענין המתנות הכספיות אינו לדעתי אלא שקר גכ."

על משמרו הטוהר. פועלי הרכבת נשאו את פישר על כתפיהם מאולם בית' המשפט החוצה. השבוע, אחרי שהוחזר למשרתו כמוכיר הוועד ומוכיר מחלקת ה' מנגנון של הרכבת, ערכו לו הפועלים מסי' בתצחון בבית-חבורי בתל-אביב. פישר הוא הישר באדם, ספרו הפועלים שהלכו ממערכת עתון אחת לשנייה, כדי להשפיע על העורכים לפרסם את דבר זיכוי.

כנסת שאל ח"כ אחדות העבודה אברהם עבאס את השר כרמלי, בשאלה מוזמנת: "היכול השר להבהיר פרשה זו בפני ה' כנסת?" ענה כרמלי: "... רמיזות החשד לגבי ה' כהנות של קציני הבטחון אינן מוצדקות בשום פנים כלפי אלה שמלאו חובתם ב' תוקף תפקידם... עלי לומר כי אין בשום פנים לגנות את העומדים על משמרו הטוהר וקיומן הכפיים ברכבת ישראל ואין לרפות ידיהם... במקרה האמור יש להצטרע על כי נגרם בשגגה צער וסבל לאדם על לא עוול בכפו."

קציני הבטחון שמעו את דברי השר ו' חזרו למשרדיהם. הם פנויים עתה, מן הסתם, להעלות בהחלט דג נוסף שאינו חבר אחדות-העבודה.

חינוך

אחרי הנופש

ההסכם בין מרכז הסתדרות המורים ל' רפאל הלפרין היה ברור ובהיר בהחלט:

מרכז הסתדרות המורים יעמיד לרשות ה' פריץ וקייטנות, קייטנות שמשון, את צוות עובדי תליל תמורת פרסומת מתאימה ו' רעשנית לתיאטרון הילדים. לא היה מקום לספק בדבר כשרות ההסכם: ההסכם בין שני הצדדים הנוגעים בדבר הודפס ונחתם על גבי טופס רשמי של מרכז הסתדרות המורים.

בכל זאת, היו שלום ליון, מוכיר המר-כו, ספקות מרובים: "מרכז המורים לא המליץ על שום קייטנה" הודיע ליון ב' הד החינוך. "קייטנות שמשון לא היתה רשאית להשתמש במודעותיה בשם מרכז הסתדרות המורים... כיצד בכל זאת הגיע טופס רשמי של המרכז ליוני מי שחתם עם הלפרין על ההסכם האמור? על כך לא הי' תה שלום ליון שום תשובה. הוא אף לא הזכיר עובדה זו במאמרו.

השבוע הודיע הלפרין כי הוא עומד לנקוט בצעדים נגד הסתדרות המורים, מר' כזה ומר שלום ליון. "הם הפרו את כל ההתחייבויות", נזעם הלפרין.

השתלשלות העניינים היתה באמת פשו' טה. ביותר: אחרי שמורים בעלי קייטנות פרטיות ועקו המס על המלצות מרכז ה' מורים שהופצו על-ידי קייטנות-שמשון, גר' רתע המרכז. למרות שניציגו המוסמכים חתמו על הסכם רשמי, סרב ליון להכיר בו. אנשי תליל ובמאי התיאטרון לא הגיעו לקייטנה.

הם גרמו נזק עצום לשמי הטוב, סי' פר הלפרין, אשר אלף וארבע-מאות ילדים נשאו במחזור הראשון של קייטנות הגדולה, "היינו צרי' לשכור במאי על חשבון ה' פרטי".

למרכז המורים היו נימוקים מספיקים, לדעת עובדיו, לעשות מה שעשו: הלפרין לא נתן לנו מספיק פרסומת. הוא הפר את ההסכם. לא קיבלנו מספיק פרסומת ומשום כך לא שלחנו אליו את במאי ת' ליל, הסביר אלוני, גובר מרכז הסתדרות המורים. הוא שכח להוסיף רק פרט קטן שהיה עלול לזרוק אור נוסף על הפרשה כולה: במאי תליל, דן קדר, לא הסכים מ' עולם להדריך במייטנות-שמשון, הודיע על סירובו המפורש למנהלי תליל ולראשי ה' מרכז כאחד, מבלי שהלפרין עצמו ידע על כך כלל.

פשעים

רצח בפרדס סיק-סיק

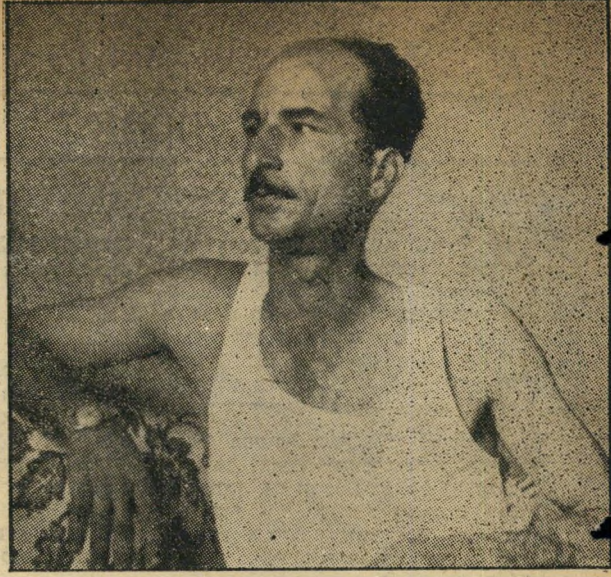
שתי מכוניות, מכונית-משא ומכונית פר' שית, התקרבו אל גבול ישראל-ירדן מן הצד הירדני החיילים והשוטרים שעמדו משני צידי הגבול ליד חירבת עזון, בין טייבה ותול-כרם במשולש הקטן, לא נקפו אצבע כדי לעכב את המכוניות מלחצות את הג' בול, היושבים במכוניות, גבר צעיר, אשתו, ילדיו, הנריו ושני אחיו, החזיקו בידיהם תעודות רשמיות. הפקידים הישראליים בדקו את הניירות, החתימו אותם בחותמת רש' מית, הסתכלו במכוניות ובנוסעיהן הרבים המתרחקים במהירות לתוך השטח הישר' אלי.

לוטסי נבולסי היפואי חזר לישראל, ב' מסגרת מבצע איחוד המשפחות. אנשי ה' בטחון הישראליים לא שכחו ללוטפי את שירותיו הטובים בימים שלפני מלחמת תשי"ח, התירו לצעיר הערבי ולמשפחתו לחזור לאדמת אבותיהם שבפרדס סיק-סיק בתל-עריש, ליד אברכיביר ביפו. אחרי חקר פה קצרה, היה התגורר נבולסי החוזר אצל משפחת מנסור בכפר טירה ואצל קרוביו הרבים בכפר גלגוליה, עבר לגור באחד

בולי מוצרים שאהה תשי"ט

יום
ההופעה
יב' באלול
27.8.1958

חברי-בצרה ווישני

...רושם של שקרנים... הפיל והעליל... עלילה דמיונית... מחוסרת כל יסוד...

של אחד הבתים ברחוב הכובשים בתל-אביב, האחים מורחי, שנמצאו במקום, נע-צרו, מהכים עתה לבירור דינם.

בבית-המשפט טענו האחים מורחי כי לוטפי קינא בהם, אחרי שהתידו עם יפה מורחי, ידידתו. לוטפי נתן ליפה את פח החאשיש כדי שתחביאו בחדר המדרגות של ביתה ביום בו ביקרו אותה האחים, הודיע על כך למשטרה.

עתה, אחרי הרצח, פנו החוקרים לעבר האחים מורחי, כשם שהחלו לחקור את קרוביהם של יפה מורחי ושל מלכה אלפסי. הסמל נסים ענתבי, איש המחלקה הכלכלית של המשטרה, שהיה בשעתו המומחה לי עניני ערבים במשטרת-יפו, נקרא לעמוד בראש החקירה. אנשי המטה הארצי ידעו כי ע.מ.מ. חיים פלסר, מפקד הנפה הדרומית ביפו שממיו לא חקר תיק משט' רתי כהלכה, לא יוכל לנהל חקירה רצינית כמו זו של רצח זריפה. ענתבי, שהצטיין בחקירת חברות רצח בע"מ בשנת 1954, החל לפעול במרץ.

האליבי: קצין המשטרה. בהתר גשות הלילה הראשון, כשפלסר הבלתי-מנוסה מנהל את החקירה תוך כדי פליטת הצהרות על "רצח קלאסי" וסיפורי מעשיות אחרים, נעשה המשגה הראשון: טביעות הרגלים הטריות, שנשארו בפרדס מסביב לבית, לא נלקחו עליידי חוקרי המשטרה. הטביעות טושטשו כולן במצוד הענק וחסרה-הערך של עשרות שוטרים, שנקראו לפעולה בפקודת פלסר.

כיוון החקירה הופנה מיד אל אויביו של נבולסי:

- **האחים מורחי** נעצרו ונחקרו. הם הוכיחו אליבי לליל הרצח, שוחררו מיד.
- **עשרות מברחים** ואנשי העולם התחתון נעצרו לחקירה. כולם שוחררו אחרי שעות אחדות.
- **מלכה אלפסי**, ששמרה טינה ל-זריפה, נעצרה.

החוקרים פנו גם ללוטפי עצמו. זוהי לו אליבי מצויין: בליל הרצח ישב במשך שעות רבות עם קצין המשטרה ע.מ.מ. גיי נוסר והסמל ברדה, ראשי המחלקה למלחמה בסמים משכרים. יחד אדם ישבו גם כמה כתבי עתונים, שגינורט הבטיח להם להשתתף בפעולת הפישה מוצלחת.

בחקירה הוברר כי האליבי אינו מושלם. הסתבר כי נבולסי נעדר מחברתם של אנשי המשטרה ליותר מחצי שעה. בפרק זמן זה, טוענים החוקרים, יכול היה לבצע את רצח. נבולסי נעצר מיד, אך לא רצה להשיב לראש-אלות: "אין לי מה להגיד", השיב לחוקרי.

החקירה נמשכה. החוקרים, שהגיעו ל-מבוי סתום, המשיכו לנסות ולפתור את החידה הבלשית: מי רצח את זריפה גבר-לסי? בעלה, שקציני משטרה משמשים לו כאליבי, או אויביו הרבים שרצו לנקום בלוטפי על הידיעות שהיה מספק גנדם?

השוודר בעל שן הזהב

בעשר בבוקר של יום ראשון השבוע צלצל הפעמון בדירת משפחת בלקין, בי-רחוב חובבי ציון 59 בתל-אביב. בטי בלקין (40) פתחה את הדלת. צעיר רוה וגבוה, בעל שערות שחורות, מצח מתקרח ושפמפם קטן מתחת לאפו, כששן זהב (המשך בעמוד 16)

את הודעת רשות הפיתוח על אישור תבי-עתה ועל העברת חלק גדול מרכוש הדי-ריה בהזרה לרשותה. לוטפי דרש מאשוני להעביר את הרכוש לידיו. זריפה התנגדה. גם אחרי שזריפה חזרה הביתה לא נסקרו המריבות.

לפני שבועים שוב הגיע הסכסוך לשיא. זריפה התנפלה על מלכה אלפסי, פצעה אותה בזרועה. מלכה, שנלקחה לבית-החולים דונולו ביפו, נחקרה במשטרה, אך סירבה להעיד נגד זריפה. לחוקרים ספרה כי נפלה ונפצעה. "אני עוד אעשה אתך השובון", אמרה לזריפה ביום בו חזרה מבית-החולים לבית נבולסי.

השבוע פלחו ארבע יריות-אקדח את דמי-מת הלילה בפרדס סיקסיק, "זריפה!" נשי-מעה קריאה חדה לפני שנורו היריות. כתה של זריפה בת השש ומלכה אלפסי, שרצו החוצה למשמע היריות, מצאו את זריכה כשהיא מתבוססת בדמה, הרונה מי-פגיעת קליע של אקדח קולט אמריקאי בראשה.

פח בחדר מדרגות. בשעה אחת בי-לילה חזר לוטפי לביתו, שתוי, למראה הדי-שוטרים הרבים שהקיפו את הבית ישטי-פרו לו על מה שאירע, פרץ הבעל בבכי, קרע את בגדיו וצעק בהיסטריה: "ידעתי שיעשו לי את זה, יש לי הרבה אויבים." לוטפי צדק. אויביו היו מרובים, בכל-רחבי העולם התחתון העוסק בהברחת סמים. רק לפני כשנה מסר לוטפי למשטרה על פח חאשיש שהיה מוחאב בחדר המדרגות

רפאל הלפרין בקייטנתו
הבמאי לא ידע

עדי-שקר ליטו

מפרסדי מסמיה שבכביש ירושלים-באר-שבע. משם עבר סוף-סוף בחזרה ליפה, אותה עזב בשנת 1948.

כבר במסמיה התגלגל לוטפי נבולסי אל מול כוחת משקפותיהם של אנשי החוק. הצעיר הערבי, שעסק בגידול ובמכר צאן ובקר, היה מבוזבז סכומי כסף עצומים לעתים תכופות, משך אליו את תשומת לבם של בלשי המשטרה. לוטפי, שהיה סבור כי קשרים שיקיים עם משטרת ישראל יצילו אותו בכוא היום, כשהחוק ישים עליו את ידו, טעה: אנשי המשטרה גילו כי הוא עוסק בהברחת סמים משכרים, חא-שיש ומורפיום, ומכירתם.

גינת ירקות בפרדס. עסקיו של לוטפי פרחו ושגשגו מיום ליום. על אף העובדה שבלשי המחלקה הכלכלית העוסי-קום במלחמה בסמים משכרים החלו להשגיח על צעדיו, לא חדל החזור הערבי בן למש-פחת נבולסי העשירה ורבת ההשפעה, מי-עיסוקותיו המפוקפקות. כשנסגרה עליו טבי-עת אנשי החוק, פנה נבולסי לאנשי הדי-משטרה, הציע להם את שירותיו כמודיע משטרה.

בביקוריו הרבים בתל-אביב, בין הברחה אחת לשנייה, הכיר נבולסי (31) בהורה יהודיה בשם יפה מורחי, אתה נפגש לרא-שונה במסעדה השייכת לאביה. נבולסי, ש-היה כבר אז אב לשלושה ילדים קטנים, ובעל לאשה צעירה, העתיר על יפה מורחי את רגשי-חיבתו, ביזבו אלפי לירות בני-לויים אתה. ההיים בביתו במסמיה נעשו קשים מיום ליום. ידידי משפחה סיפרו לזריפה, אשתו של לוטפי, על מעשיו של בעלה. מריבות וסיכסוכים פקדו את הבית שבפרדס הגדול.

אחרי שעבר לגור בתל-אביב, הידק נבול-סי עוד יותר את קשריו עם יפה מורחי. עסקי הברחה שהסתעפו מאד, כשהוא נהנה מחסות המשטרה, לה סיפק שפע של ידי-עות, הכניסו לנבולסי סכומי כסף עצומים. כדי לחפות על מעשיו הבלתי-חוקיים, גיי-דל המברית ירקות בחצר ביתו, מכר אותם כביכול לפרנסתו.

שיטותיה של נבולסי היו פשוטות: אחרי שביצע כמה הברחות מוצלחות, היה מודיע למשטרה על הברחת-סמים ששותפיו עומי-דים לערכה. השותפים המרומים לא ידעו כמובן מי הוא המוסר על פעולותיהם. הדי-משטרה היתה מביאה אותם לדין, כולאת אותם בבית-הסוהר לפי פסק-דינו של השו-פט.

מלכה נפצעה בזרוע. בבית המש-פחת הגדול בפרדס סיקסיק התנהלו חייו של לוטפי נבולסי תוך מריבות בלתי-פוס-קות. אחמד נבולסי (28), אחיו של לוטפי, הביא לבית-אחיו את אוהבתו היהודיה, מלי-כה אלפסי. לנוכח יהודיה שניה זו פקעה סבלנותה של זריפה אשת-לוטפי.

לוטפי, שהיה חוזר הביתה שיכור, הרביץ לא פעם לזריפה, זריפה, מצידה, היתה מת-נפלת על מלכה ומכה אותה. באחד הימים חזר לוטפי כשהוא שתוי. אתו הביא בחורה זרה. זריפה ברחה או מן הבית, העתיקה את מגוריה לביתה של אחת ממשפחות הערבים המכובדות ביפו. רק שליחים-מתוו-כים שבאו לזריפה, והבטיחו לה בשמו של בעלה כי יסור מדרכו הרעה, החזירו את זריפה לבית בעלה, אחרי שבועיים.

זריפה לוטפי היתה עשירה מופלגת בי-זכות עזמה. זריפה, בת למשפחת פרמאחי-עתירת הנכסים, תבעה את רכוש הוריה, מיד כשהגיעה בחזרה לישראל. סמוך לי-יום בו ברחה מבית בעלה, קיבלה זריפה

● בדרך 17
● בדרך 17
● לא נלך ?
● לפיקולי !!!

● **פיקולי**

● עוד ימים ספורים בת"א
● יום ג' ה' 4.30-8.30

● אל תחמיץ

● ברטיסים: כנף, רוקוקו, כרטיס
● קופת פאר מ' אח"צ

● בקרוב בירושלים

היחידה לחנות בהופעתה החובבנית של להקת הפסטיבאל הבינקיבוצית, מספק אמן הפנטומימה וילי מקיבוץ נירים, שאחרי הופעתו המצוינת בפסטיבאל הנוער בי מוסקבה הצלחתו במועדון התיאטרון בי תל-אביב, זכה להצלחה גם ביריד-בריסקל. פרט להופעותיו האישיות המצוינות כי מסגרת תוכנית הלהקה, מופיע וילי עם שחקני-הניכיו גם בכמה קטעים, המאכזבים בחוסר-הרעיונות הבולט בהם.

אור בהשיכה סיפק וילי בטיפת הדבש, אגדת-עם הודית שעובדה בידי המשורר נתן יונתן. עם רעיון בשל, על כך שלוחמי המלחמות אינם יודעים בעצם מדוע לוחמים הם, הפליא וילי לעשות כשכל שאר חברי הלהקה (לאור ייני הטוב שבכולם, גברי

תיאטרון
תיאטרון-זוטא, הצלחת-ענק

הקטן והצנוע בתיאטרון המדינה, תיאטרון זוטא, ערך השבוע את מאונו האמנותי והמסחרי לעונה החולפת: הוא היה טוב למדי. הוא יכול היה, בפרוס פגרת הקיץ, להכריז: "באנו, הצגנו, נצחנו". תיאטרון זוטא, שהרוח החיה בו הוא זיגמונד טורקוב, ניצח בכל מקום לשם הוא בא. כשהם מכונסים בתוך מונית אחת, הנושאת על גבה את תפאורות המחזה, נסעו שלושת שחקני התיאטרון — זיגמונד טורקוב, מאיר ינאי ודורה קורס — מקיבוץ לקיבוץ, ממושב למחנה צבא וממושבה לכפר עולים, הציגו את הצגתם הקאמרית,

פנטומימאים וילי ולהקה בפסטיבאל הקיבוצים
שעתיים תמימות — של מה?

אלה אורן, מיכל רייביץ, רפא גולדפרב, יגל זן, שלמה חבר) עוזרים על ידו.

בידור

עם ובלו זקן

חדש ימינו כקדם (ליילה-לו), היא משאת נפשו של האמרגן הוותיק משה וואלין, שחזר לישראל אחרי סיבוב ממושך ומצליח בארצות אמריקה הדרומית, אירופה ואפריקה. בחברתה של הזמרת חנה אהרוני, חאלין, שהיה מנהלו של תיאטרון ההומור והסאטירה לילה-לו, אשר שבק חיים כשה ששבהק חיים הסאטירה הישראלית כולה, לא הספיק עדיין ללמוד ולהבין היטב את תנאי הארץ שהשתנו בשנים בהן נעדר ממנה, וכבר הכריז על הקמתו מחדש של לילה-לו. התוצאה, שהוצגה השבת מעל בימת אהל-שם בתל-אביב, היתה קלושה: טרטור תוך פים מרגזי וחלילית צרורה של צמד בתורים מיוקנים, בדיחות עם זקן ארוך מפי מיכאל גור המגולת, הומור של גלות-עזן בביצוע טוב של סעדיה דמארי וצרוור שירים לוי עזיים מפי צדוק סביר, המחקה את כולם מבלי לחקות, למולו, את צדוק סביר.

החלק הטוב בתוכנית היה הקטע ההומוריסטי שהגיש מיכאל גור, כשהוא מאופר כאשה אינטליגנטית לבושת-שק. תוכנו ומגמתו של הקטע: לעג ושחוק על מבוך האמנים הזרים המציף את ישראל, על (מאשה סומאק, פסטיבאל-בלט, פלספוס (הפלטורס) פסטיבאל-בלט, ומרים גראהם פסטיבאל-בלט).

למרבית הצרה, אפילו שירתה הטובה של חנה אהרוני אינה מצילה את התוכנית. היוצאים מן האולם, אחרי שהתאכזבו לפחות במשך החלק הראשון עד להופעתה של חנה אהרוני אינם יכולים שלא להגיע למסקנה כי מוטב אולי ב"פסטיבאל-בלט" למיניהם ולבדל שלא לחזות בחזיון תפל מקומי, כזה שחידש השבוע ימיו כקדם.

מאחורי הקלעים

הוציגים נשאר בחוץ

מרד השכירים בתיאטרון אהל דוכא השבוע ביד חזקה. השכירים התאגדו בשעתו, כשהם מסרבים לקבל תנאיהם מחברי הקולקטיב, טיב, שזכו לפיצויים גדולים אחרי שהשתחררו מחסתיה של ההסתדרות. השכירים בחרו בשחקנים יוסף לוי וחינה רוזובסקה לווועד הפעולה, החליטו לא לחזור לעבודה בתיאטרון עד למלוי כל התנאים שהציגו. חברי הנהלת התיאטרון פעלו מיד בשיטת הפרד ומשול, קראו אליהם כמה שחקנים חלשי-אופי, הציגו להם לחזור לעבודה. התוצאה: כל השכירים תורו לעבודה, יוסף לוי וחינה רוזובסקה נשארו מובטלים.

זכו למכול של שבחים, טמנו בכיסם את הכנסות הערב ונסעו למקום חדש. "זוהי המטרה האמיתית של התיאטרון", אמר די שבוע מאיר ינאי, שהוא גם מנהלו האדמיניסטרטיבי של זוטא: "להציג בכל מקום, השנה אנו יכולים לומר בשקט מוחלט: הצגנו מדן ועד אילת, כולל קיבוץ דן ובית פיליפפורי באילת".

עם חתק של עשרות שנות משחק, עם שליטה מוחלטת בחמש שפות (רוסית, פולית, גית, אידיש, פורטוגזית ועברית) נדד זיגמונד טורקוב הקשיש (60) על פני הארץ כולה. מחזה אוסקאר שונכתב, בוים והוצג עליירו (עם מאיר ינאי ודורה קורס) זכה ליותר מ-180 הצגות, שיא-במה שגם תיאטרונים וותיקים אינם זוכים לו.

לעונה הבאה יחליף טורקוב את הרפרטואר, יחד עם אחד משחקניו. בקומדיה המקורית של יוסף הייבלום, ירח הדבש של פרופסור וולטר, תשתתף נוסף לטורקוב עצמו ולמאיר ינאי, השחקנית פנינה גרי מנהלל, שכבר השתתפה קודם לכן בהצגת מריוס בקאמרי.

בלי שעורריות, שטרות שאינם מכוסים ומהפכות-חצר, הצלחת תיאטרון זוטא יתבר מכל שאר חבריו לענף, כשהסיכויים בכיסו ועל קרשי בימתו הם רבים מאד, בדרך להגשמת הפסוק: "זה הקטן, גדול יהיה".

משחק

בלי מלים

להקת המשחק אשר הוקמה במיוחד למען פסטיבאל התנועה הקיבוצית בחיפה ושתפורק מיד אחריה, נטלה על עצמה משימה רצינית מאד: תוכנית של שעתיים מורכבת מכת מקטעי פנטומימה, מחול, משחק וריקוד.

המזיק ביותר בהופעת הצעירים והצעירות, רובם בלתי מנוסים בהופעה על במה אורחית, הם קטעי המחול הנוראים בהרבה של גבריאלה אורן מגן-שמואל. כי קבאות קיצוניות לאבסטרקטיות מוחלטת מקפיצים ומעייים אנשי הלהקה בפניהם ובידיהם, כשהסך הכל המתקבל מנסיון בלתי-אמנותי זה (הבן האבון, מוסיקה: בלה ברטוק; שלישיה, מוסיקה: שוסטקוביץ) הוא עלוב. עם חלילית ותוף, שהוצאו כאילו מתוך מילואי להקת האש של סוליאמן, מופיע איש שער העמקים הנוטל על עצמו משימת שמרון וקורא לבד, עם מקל ארוך בידו וארשת קדושה אלוהית-קיבוצית על פניו, את שירי אהבת שמרון ללאה גולדברג. התוצאה האמנותית: קטע מקרא בינוני, עם המון פאתוס שמקומו לא על בימת המקרא אלא על במת המוזונים והנואמים בטקס נטיעת יער החלוצים בחבל שמרון. תרומתו של וילי, את ההצדקה

כסאות-נוח ענב

צבירה העונה

וכסאות עם סרטי סרן

נצל את ההזדמנות המיוחדת במינה. רק עד סוף חודש זה תוכל לרכוש בהנחה של 10% כסאות עם סרטי סרן וכסאות נוח ענב — המשוכחים ביותר בארץ.

ענב

ביחיר לרהיטים מתקפלים 10% הנחה

בי"ס לנהגות גדול ומשוכלל, הוראה עיונית ומעשית לכל סוגי כלי הרכב ע"י מורים מוסמכים. קטנועים, אופנועים, מכוניות, אוטובוסים. טלפון 61844

הכוכב אילן

בי"ס לנהגות

הטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

והחלום יהיה לחציאות...

נופעל הפיס

ההגרלה תתקיים בשבוע הבא

נרכוש כרטיס פיס ל-3 הגרלות רצופות ונשתתף בהגרלה שיכון ללא תשלום

תוכניות

כאב-ראש תנ"כי

מכונת הפירסום של קול ישראל סבבה בי יעילות: חידון התנ"ך ואלופיו היו השבוע בכותרות החדשות. כיסוי ההכנות לחידון העסיק את מיטב הכתבים של העתונות. מכאבי-הראש המרכזים ביותר ביחסי-החוץ של ישראל — הפעם כאב-ראש רדיופוני. מארגני החידון, אנשי ועדת העשור וקול ישראל, דאגו בראשית שנת העשור להביא טיה מספר מינימאלי של מדינות, שתשתפינה בהידון התנ"כי. לאור היענות המעטה, בראשית ההתחרות, הסכימו המארגנים לכי לול במסגרת החידון לא רק את התנ"ך, אלא, בהתאם לדרישת אנשי הכנסיה הנוצרית, שטיעו לא מעט למארגנים, אף את הברית החדשה.

היה מובן כי בחידון הבינלאומי, בו יש תתפו חתני תנ"ך מכל העולם, יכללו, לפחות באורח סמלי, כמה שאלות מהברית החדשה. **חזמור בלתי**. לא כך סברו חוגי הדת בישראל. מיד לאחר שפורסם ברבים על היחידון הבינלאומי, לחצו חוגים אלה לא לכי לול את הברית החדשה בחידון. אחד השרים הדתיים איים אף בהתפטרות. האימונים עורו, בצנעה, בלי להודיע על כך לאיש, הוציאו מארגני החידון את הברית החדשה מהתוכנית. איש מהמתחרים לא ידע על כך.

השבוע, כשהתקיימו 16 אלופים לחידון התנ"ך הבינלאומי, הרגישו כמעט כולם מקור פחים. מחצית מזמנם הטוב בוזבה על לימוד חומר מת. איש לא טרח לשאול אותם אפילו שאלה אחת מהברית החדשה.

גלים קצרים

גלים מתחרים

ריאורגניזציה מקיפה צפויה בקרוב בגלי צה"ל. יציאתו של הדינאמו התי בתחנה, דוד ריבלין, לארצות-הברית, שם יכהן כנספח תרבותי באחת הנציגויות הישראליות, הותירה חלל ריק בלוח התוכניות של התחנה. העלתה סימן-שאלה נוסף לגבי תקציבה. בעוד אנשי משרד רוצה הממשלה, שיעזבו צרה בקיום שרות שידור נפרד במדינה, פועלים נמרצות להעברת השידורים למרותו הבלעדית (והמשעממת) של קול ישראל. התינו אנשי האגף לחינוך, ליד משרד הדקטור, תוכנית פעולה רחבה יותר לגלי צה"ל לשנה הבאה. תוצאה אפשרית: הרחבת השידורים של התחנה הצבאית, ויחד עם זאת שיתוף-יתר עם קול ישראל... **גל קול ישראל** עומד עתה בפני בעיות של מחסור בכוח אדם. לפחות שלוש תוכניות מרכזיות — בכנסת ובועדותיה, התינו המוסיקלי, שלושה בסירה אחת — הועמדו בסיומן שאלה עם צאת עורכיהן לתופשת לימוד או חופשה אישית לזמן ממושך ביחידון לארץ... **פגישה מחודשת** עם המיקרופון של קול ישראל תהיה השבוע לרות שפירא, אחת הקרייניות הפופולאריות של שרות השידור, שנעדרה זה למעלה מ שנה מעבודתה. רות, הנמצאת בהולנד כי אשתו של אחד מעובדי הצירות הישראלית בהאג, מלחה את הזוכה ההולנדית בחידון התנ"כי, מקליטה עבור הטליוויזיה ההולנדית את מהלך החידון הבינלאומי.

תדריך

- הימדרים הבאים עשויים להיות מעניינים. שינויים אפשריים.
- **המיניאטורה המוסיקלית** (קול ישראל, יום ד' 20.00) — מיכאל אוהד פורח סידרה חדשה על חייהם של מוסיקאים גדולים בראי זעיר. הפעם: לאה פורת מגישה את פרשת כתיבתה של טורנדוט, הארפרה האחרונה של פוצ'יני.
- **קול אחד ואחד** (קול ישראל, יום ד' 21.30) — פגישות בארץ. הפעם מפגיש מיטר פריי את מאוינו עם הבדואים בבנג'ה.
- **שלושה בסירה אחת** (קול ישראל, יום ד', שבת 11.15) — על גלים גבוהים. לקט מתוכניות השנה החולפת.
- המאזין הזהיר לא יפתח את מקלטו בי תאריכים ובשעות המפורסמים מטה, פן יטבע בגלי השיעמום.
- **מפעולות ההפתרות** (קול ישראל, יום ה' 19.20) — 31 שנה לחברת הסנה. אין סיכויים לכיבודי יום הולדת מלי בד לחברה עצמה.
- **מזין שנים** (קול ישראל, יום ו', 20.19) — הכשלוך הרביעי בתוכניות הרימום של ועדת העשור. הפעם: החינוך בעשור.

להעמיק חקר

אודה: לא ציפיתי למכתב מסוג זה. גם אתם לא... פנינו להיכרות, אבל עם התנ"ך בלבד. אין ספק כי לאחר הגל הגדול שנהר כנחיל דבורים להיכל התרבות, וליושבים ליד מקלט הרדיו בכל אתר ואתר, היה הדבר גורם מדרבן או אולי המסמר האחרון אשר ימריצם לשוב שנית וללמוד התנ"ך, לעסוק בו ולהעמיק חקר.

בפעם, אין אנו עומדים לחדש מעשי בראשית שכבר נעשו, ובלי צל של ספק קיימים כאן ושם חוגים שונים לתנ"ך. אך בטוחים אנו כי רבים, בכל אופן לא מעטים, היו שמחים לו יכלו להצטרף לחוג לתנ"ך אשר יתחיל מבראשית ללמוד התנ"ך. ראו מגמתנו: צעירות וצעירים בגיל 20-30 המעוניינים להצטרף לחוג חברתי לתנ"ך, אשר יתחיל בהקדם בפעולותיו. אך הכוונה היא לכאלה אשר באמת מעוניינים בתנ"ך. החוג יהיה מצומצם יחסית, כלומר, הוחלט על מספר משתתפים מסויים, למען היעילות והרמה הגאוה. החוג הוא לתלמידי הסביבה. כל מה שאני יכולה לומר הוא: (1090/24).

חוש אומור

שתיהן (1090/25) בנות חמש-עשרה, גם נראות ונשמעות כאלה, לומדות בששית, ורוצות להכיר צמד תלמידיים בני 16-17. **שיהיו בעלי חוש אומור**. אתם יכולים בשקט להתקשר אתן. הן לא בחנה שאין לכם חוש אומור.

נשים, אומר הסופר הסקוטי קומפטון מקנזי, אינן מתקשות בימינו להתנהג כגברים, אולם לעתים קרובות הן מתקשות להתנהג כגניטלמיים.

חצי עק הכתף

זה נוער קיבוץ, זה? (1090/26) את בטח תעשי מהמכתב שלנו איסה בסיסה, אבל זה בכלל לא יכפת לנו למשי' אהנוו בכלל לא מתחשבים כך הרבה. אל תקחי הכל ללב, קחי חצי על הכתף.

לעניין ובקיצור — אמנם אהנוו אח ואחות אבל בכל זאת אנו מבינים אחד את השנייה יותר מדי טוב והעובדה היא שאנו כותבים לך יחד.

לפי הכתובת את רואה בטח שאנחנו קיבוצניקים שרופים ואנחנו באמת כאלה. ומסיבה זו אנו רוצים להמסיע שני לכבות של עירוניים מתלמידי הסביבה — בקוטר של חמישה ק"מ מבית העם.

גילנו? אני בת 16 ורוצה בן זוג בן 17.5 אני בן 17.5 ורוצה בת 15 מינימום.

דרישותינו: ראשית על בני הנוג לא להיות סלוגניים. בשום אופן ופנים לא! בעלי חוש הומור, שיועדים לעשות שמח. ואחד הדברים היותר חשובים — להיות חמודים — ויחד עם זה להתעניין בתיאטרון, ספרות ואחלטיקה קלה... רצוייה תמונה כבר במכתב הראשון. אני די גבוהה. לא רזה אבל בהחלט לא שמנה. שערותי

נערת השבוע

הייתי נותנת הרבה כדי לראות את פרצופן של ידיותיה ואויבותיה של ירדנה פילגלמן/לוסקי, כאשר יופיע בארץ שבועות אל הצרפתי, כשעל שערוריה מתנוססת בכל הדרה. ירדנה, העושה עתה בפאריס, הקטימה לילי את צלם החתיכות מספר אחד של צרפת טרגי ז'אק. מסתבר שהיתה זו אהבה מליחציה ראשונה על הדק הלייקה. התוצאות, בשחור-לבן ובצבעי סטני-קולור, אינן ננאטיביות. אל תחשבו שיש משוה אפולוני בכל העניין הזה. טרגי, כך אומרים, לא ניסה אפילו את טכניקת-החדר החושך עליה, כדי לפתח את היחסים ביניהם. במכתב אקספרס שהריץ לידיו הסוב בתל-אביב, ביקשו לכתוב בעברית לירדנה ולהסביר לה מה שהיא כנראה לא הבינה באנגלית של טרגי: שהוא מתכוון ברצינות. מה עשתה לו, שם? אגב, ירדנה נמצאת עתה בשלב הגייגני שלה. זוכרים אותה: חומה, שחורה, אדומה, בלונדית, בלונדית-דהוי?

מכתקוים
זרותי

ארוכות ונוסף לזה הן אפילו בלונדיות. דרך אגב, הצבע הבלוני די הוא טבעי ולא ממי המצנ. אני דווקא אין לי משקפיים, אבל גם שפם אין לי ואני אפילו גבוהה גורא. הפולנויות אומרות שאני חתיך. אבל לך תאמין להן.

בודד, הסטודנט

(1090/27) הוא סטודנט בטכניון, העשוי מן מיוחד במינו. תארי לך שהוא ביישן נורא, בודד ומסתגר, בן 20, המתבייש, פשוט, לגשת אל חבר ללימודים ולתת לו להיבין שהוא רוצה בידדותו. עם נערה, סבור הוא, יהיו הדברים קלים יותר. אך הוא רוצה שתדעי שהוא איננו מתכוון, חלילה, כלל למצוא לעצמי חתיכה ולהתעלס אתה באהבהבים. מה שאני רוצה, זה פשוט ידידה.

הוא איננו מציב כל הגבלות לגבייך. רק שתתאמי לגילו (20) לא חשוב לו מי את, מה את, ואיך את. גם לי לא, בעצם.

בדי ליפסטיק ופרמנטים

(1090/28) היא קצת כמו רומיה של יואל: בלי ליפסטיק ובלי פרמנטים. חוץ מזה היא בת מושבה דרומית שזה אך גמרה את שירותה הצבאי. היא כל כך מתעבת את הבארים, מועדוני הלילה ושאר מקומות בילוי עירוניים גוראים. תנו לה מוסיקה וספר טוב, והריהי מאושרת. גם תיאטרון. והיא רוצה שהכותב אליה יהיה שחרחר, גבוה וסימפטי.

היא אמנם לא אמרה זאת, אך יש לי חשד נורא שהיא מורה או משהו כזה.

נערה שתשיב לחרוז?

תראו מה יש לנו פה. פייסן (1090/29). אינני רואה כל סיבה לחסוך מכן את המאמץ לקרוא אותה. **במקרה**, רותי לתוך מורוך הצצתי / פינת התצוגה של חן ונעורים / ונמשכתי מקסמך עד שלבסוף נדחפתי לכתוב... למרות שאני כבר בן שלושים /

ואשרי האיש שבו רוח עליוה, / המפעמת בו ומלחה אותו לבגרות / הצחקו שבו תשמר נפשו מעירה / ותחשלו לעמוד בפני כל התחרות / **למה נדרש תכונת כה נעלות / נשכה שגיאותינו? צחק לאלה הדברים / קשה למצוא אידיאל ורבו החסרונות / יקבעו בחיים בפשטותם המאושרות הקטנים /** **ואצחק לעצמי בכותבי את זה / ואף עטי יצחק ויתקשה לזוז / קשה להניח שאקבל כלל מענה / וכי תימצא נערה שתשיב לחרוז? /**

למה, איפוא, כתבתי אלו השורות? / כלום אענה שלבי בקצב יהלום? / ודאי תלעגי לי במילותייך השוננות / אסיים, רותי, באומרי לך שלום.

עכשיו אני מבינה הכל. הוא מלבסטי.

ציפור קטנה לחשה לי...

שמעון צבר נראה השבוע במחלקת הביוב של עיריית תל-אביב כשזר פרחים בידיו, לא יודעים למה... **דן בך אמוץ וחיים חפר** מתכוונים לגור משך כחודש ימים בחומה בעכו, אצל דיג, שם יכינו את המחזה המוסיקלי הבא בשביל בצל ירוק. דן מתעקש להראות לכל אחד את מרפקיו המשופשפים. מה הוא רוצה להוכיח, תמהתני?... אם תישארי במחזור עוד כשנתיים, כדאי שתתחילי לצחצח את הצרפתית שלך. **ברנאר מנדספראנס**, בנו בן ה-24 של פייך **מנדספראנס**, מתכוון עם סיום שירותו בצבא צרפת למצוא לו אשה ישראלית. מה יש לישראליות שלצרפתיות אין, בעיקר כשזה עוד שם, קרוב יותר אלינו?... **רחל אמאם** פשוט דיברה אל הקיר, כאשר דרשה מהנהלת סטוביטון שמלות טרפז להופעתה בדבר אל הקיר. יש לה מה להסתר בתוך טראפז. היא מצפה... אותו זמר ירחיק לכת. הוא הוזמן על ידי **ליאו פולד** לשיר בסברה. הדבר כל כך סיחרר אותה, שבאחת הפעמים האחרונות בהן היה בגילופין אמר ביהירות לעתונאי: **אם אני מצליח שם, אני לא חוזר לארץ המחרובנת הווי!** פעם אחרת, כשהיה שתי, בחברה רצינית באריאנה — עם **אידה קאזאן**, **אנה סוקולוב**, **חיים חפר** ו**דן בך אמוץ** — שפכה בשוגג **אנה סוקולוב** טיפת קוויאק על חליפתו הבהירה. הגאון משך בחמת-זעם את מפת השולחן, הפיל את כל מה שהיה עליה על הושבים. באמת, אף אחד אינו מבין אותה. כמו אצל **ג'יימס דין**. . . אם לא הסביר **אידה קאזאן** פנים לעתונאים ושחקנים עשה זאת כלפי **רוחלה ברוך**, מזכירת הקאמרי שנגלגלה לה הזכות להיות חבוקה ערב שלם על-ידי אחד מגדולי הבמאים. ידו, כפי שכתוב ברומנים הועזרים, לא זזה מתוך ידה... מישהו שטיילן לבייתה של **חנה מרון** חשב שיש כבר חוש במשפחת רכטר, כאשר שמע את קולה של השחקנית גוער, **מיקי הפסיקי מיקי** עזבי אותי! **מיקי**, לכי מפה! היתה זו, בסך הכל, הכלבה... בכנסית ויכלו, אם ירצו, לארואה כל יום על שפת הים 6.30. אלה המתפלאים כיצד ייתכן שאין רואים את **דינה פסקין** בבוקר עד שעה עשר. מתנצלת דינה יפת-העין: **לפני שעזבתי את הארץ, הייתי צעירה מדי כדי להסתובב בכנסית, כעת זה לא מושך אותי.**

הם איימו עלינו:

אל תבינו סרט זה!

בלונדון איימו אנשי העולם התחתון על יצרני סרט זה לבל יעזו להסריטו. כשלמרות הכל הופק הסרט והוצג בהצלחה חורגת מגדר הרגיל בשלושה בתי-קולנוע. איימו כנפיות הונות הלונדוניות לחסל את המציגים. בתל-אביב, ניסו אפטרופסיהם של נערות רח' בן-יהודה למנוע הצגת הסרט בתחומם. לסרסורי הונות בכל רחבי העולם ישנה סיבה טובה לחשוש מסרט זה. כי סרט זה נועד ללחום בהם, ללחום בתופעה זו שהיא בעיתה של כל עיר בעולם.

חולשת בשרים

הסרט הסנסציוני הראשון מסוגו הזורק אור על המתרחש מאחורי הקלעים של הבעיה החברתית העתיקה בעולם.

דרמה של אמת לקוחה מתוך המתרחש ברחובותינו. הסרט שיהיה לשיחה בפי כל. בהשתתפות ג'ון דאראק ומילי ויטאלה.

החל ממוצאי שבת 23.8.58

בקולנוע

גן-רינה

תל-אביב

במדינה

(המשך מעמוד 13)

נוצצת בקידמת פיו, שאל את בעלת הבית: "בעלך בבית?"

"לא!" השיבה בטי. הצעיר פרץ פנימה, שלף אקדח ואיים על האשה. "אף מלה, הזהיר אותה, "אני אהרוג אותך." הוא ציחה עליה להגוף את התריסים ושאל: "את יודעת עברית?" בלקין השיבה ב"שיללה. "צרפתית? אידיש? ח אוז די געלט (איפה הכסף?)? כשבלקין היכסה, הוסיף האיש באידיש: "אני יודע שאתם רוצים להגר מן הארץ בעוד כמה ימים וכבר מכרתם את הדיירה..."

האשה היתה נבוהלת מאד. היא הצביעה על המזודה שניצבה בפניה: "שמה יש כסף." השווד הזהיר לא רצה לגעת במזוזה: "תביאי בעצמך." ציחה על בטי, שיפתחה את המזודה. תחת ארומי האקדח, הוציאה כמנה שקית ניילון ובה 500 ל"י. לפני שעזב את הבית מצא השווד את אחת מחגורות המזודות שהיו מוכנות ל"אריזה, הורה לאשה לשכב על המיטה, קשר אותה ברצועה ונמלט.

על משמעותו של מעשה הפשע החדש, השני מסוגו תוך שבוע ימים, מסביר מנשה כרדיין, כתב ה"עולם הזה" ומי שהיה סמל הי מבצעים במדור הבילוש של משטרת תל-אביב:

זהו מקרה הפשע החמור הששי במשך שנה אחת, למטרות שוד וגניבה. קימו לו מקרי שוד היהלומים הגדול בחברת יהלומי הנגב בתל-אביב; נסיון השוד ה"מוזין בקולנוע צפון ורצה המהנדס פיא-טלי; ומקרי השוד המוזיין בתנות האקר-חיים של פראנקפורטר ברחוב הרצל וחברת הנסיעות אוריינטל לויז ברחוב ישראל נגראה; שוד ה"ל"י אצל סוחר הבירה ברחוב פרוג, בשבוע שעבר. לכל הפשעים הללו יש מכנה משותף אחד: לפחות אחד ממבצעיהם, בכל מקרה לחור, היה פושע בעל נסיון ועבר.

כדי טביעת-אצבעות. לביסוס טענה זו יש לזכור את הנקודות הבאות:

● כל מעשי הפשע הללו בוצעו ל"אור היום, וברחובות מרכזיים בתל-אביב. רק פושע מועד ובעל נסיון יהיה בעל עוזרו כזה וכושר החלטה, הדרושים ל"ביצוע פשעים מסוכנים ונועזים כמו אלה שבוצעו לאחרונה. בחלק מפשעים אלה, לא נרתעו הפושעים מלהכות וגם לרצוח את קרבנותיהם.

● כל מעשי הפשע שבוצעו בשנה ה"חולפת למטרות שוד יכלו להיות מבוצעים רק אחרי עיקוב ממושך, איסוף ידיעות רבות על מצבו החומרי של הקרבן, הגישה למקום הפשע, הנסיעה ממנו, מקום מבוא הכסף והסיכויים להצלחת השוד. רק פושע מועד מסוגל לבצע או לעמוד בראש מבצע כזה, ולהצליח בו בדייקנות כה מרובה.

● בכל הפשעים שבוצעו נזהרו המבצעים ככל האפשר מלהשאיר סימני טביעת אצבעות. במקרה השוד האחרון בדירת בלקין ציחה השווד על האשה להגוף ב"עצמה את התריסים ולהשיט בעצמה את הכסף, כדי לא להשאיר אפילו טביעת אצבעות אחת.

נקמה במודיעים. משטרת ישראל, מי צידה, נשארה חסרת אונים ומעשה, גם אחרי מקרה הפשע הששי למטרות שוד. אף לא אחד ממבצעי הפשעים הקודמים לא נמצא. "אלה הם פושעים חדשים וטיריני" ניב שתמונותיהם אינן נמצאות באלבום הפושעים, מנסים האחראים לאי-הצלחתה של המשטרה לטעון באוזני הציבור.

אלם העובדות האמיתיות הן אחרות ל"גמרי:

● אלבום הפושעים של המשטרה אי"ננו מעודכן. תיקי ה"מודוס-אפרנדי", על שיות פעולותיהם של הפושעים, אינם מוחזקים כראוי.

● כמעט כל מודיעי המשטרה פסקו מ"לשתף פעולה עם מפעליהם, אחרי שחוסר הזהירות של הקצינים הבלתי-מנוסים גרם לגילוי מקורות מודיעין רבים ולמעשי נקי מה של אנשי העולם התחתון במודיעים שנתגלו.

● אחרי שסמלי ובלשי תל-אביב המורכשים ביותר הועברו לנפות ומחוזות אחרים, גרם מזור הבילוש התל-אביבי, הי גדול ביותר בישראל, חסר אונים לנוכח גל הפשעים החמור, המאיים עתה על חיי הב ורכושם של רבבות תושבי תל-אביב.

הווי

על הגובה

ירושלים, אחרי שגורלם פוטס פיר סם את תלונתו של אורח על סיסתם הנמוכה של ממסי סילון צבאיים מעל ביתו, פירסם אותו עתון, כעבור ימים מס' פר, את תשובתו של קצין יחסי הציבור של משרד הבטחון, כיצד יוכל למנוע הפ"רעות אלה: "עליך לרשום את מספר ה"מטוס ולהתלונן."

★ ★ ★

בקיצור, שמח

גבעתיים, אחרי שעזרא מועדים ל"שמה נדרס בכיכר נות, עלידי נהג אלמוני, עצרה המשטרה כחשוד בדריסה נהג בשם יו"ס טוב ששון.

★ ★ ★

משפט קליינץ'

ירושלים, הובא הנהג נחום מורחיי בפני שופט, הואשם בדריסת ילד קטן ובבריחה ממקום הדריסה מבלי להגיש עזרה לנפגע, הסביר מדוע עשה זאת: "הייתי מוכרח לברוח מפני שהילדים, החברים של הילד שנפצע, התחילו לקלל אותי."

★ ★ ★

פרם תנחומים

תל-אביב, מירסמה הנחלת המכס הודעה על הקלות במכס לסטודנטים חוזרים, קבעה שכסטודנט חוזר יחשב כל מי שיבא עמו תואר אקדמי או תעודת כשלון של מוסד מוכר.

★ ★ ★

מצוות ומעשים טובים

פתח-תקווה, פרצה תגרה במסיבת בר-מצוה של משפחה לימנית, אחרי שבר-מצוה לא קיבל מהוריו את המתנה שהבטיחו לו, סירב ללכת לבית-הכנסת ול"מר דרשה בפני האורחים הקרואים, הטיח פירות בפני האורחים הקרואים, גרם לקטטה המונית.

★ ★ ★

לא בת מזל

צריפין, סירבה אסתר חמי, יולדת ממגדל העמק, לעזוב את בית-החולים אסף הרופא שבועיים אחרי שילדה בת, הקימה שערויה בכל פעם שניסו להוציאה בכוח, טענת: "בעלי איים להרוג אותי אם אחזור עם בת נוספת על החמש שילדתי לו."

★ ★ ★

מורת נכוכים

תל-אביב, התלונן דרוני מדלית אל-כרמל, כי בלכתו בסביבת התחנה ה"מרכיז, שאל צעירה יהודיה היכן נמצאת דרך פתח-תקווה. הלך אחרי הצעירה אל תוך חדר המדרגות של בית, טיפס כמה מדרגות, שם התנפלו עליו שני צעירים שבעזרת הצעירה שדדו את כספו.

★ ★ ★

כושבי עיר כן ראשה

רחובות, אחרי שאורחים הגרים ב"סביבת תחנת ריכוז הירקות של תנו"ב, והסובלים מהרעש בלילות, ניסו ל"שוא להרחיק מהם את התחנה, התאספו כמה מאזרחים אלה, העירו את ראש העיר בשעה שלוש לפנות בוקר, הנמינו אותו לקונצרט לילי של מכוניות תנובה.

★ ★ ★

האיש שבא לסעוד

באר-שבע, תיוד תייר צרפתי עם אורח מקומי שהומינו לביתו, הובילו לדירה בשיכון החדש, ביקש ממנו לקפוץ דרך החלון ולפתוח את הדלת מכיון ש"מפתחותיו אבדו, ישב עם מארחו לסעוד עד שזה ביקש להמתין לו עד שיביא מש"קאות, נשאר בדירה לבד במשך שעה, הופ"תע כשנכנסו אנשים זרים שהאשימוהו בפריצה לדירתם ובגניבת 50 ל"י.

★ ★ ★

דובשה ועוקצה

יפו, ניסה רוכל בשוק לגרש דבורה שהתישבה על ערפו של לקוח, חבט בה בחוזקה, פצע את הלכות שנפל על ערימת צברים, נעקץ בעצמו עלידי הדבורה, הועמד לדין באשמת גרימת חבלה.

המועמדות לתכונות

אחרי שהופיעה בשבוע שעבר לפני המצלמה הקבוצה הראשונה של המועמדות הסופיות לתואר "מלכת המים 1958", התייצבו השבוע המועמדות האחרונות, רואיינו ארוכות עליידי וועדתהחזרות לקראת הופעתן בנשף הבחירה אשר יתקיים במלון "רמת-אביב" ביום החמישי הבא (ראה הודעה בעמוד 2). למעלה: אחת המועמדות הסופיות, נורית רונאי, עונה לשאלות חברי הוועדה — הצייר גרשון גרא, שינהל את נשף הבחירה, ראשיהמוערכת שלום כהן וחברתהמוערכת סילבי קשת. משמאל: שלוש מבין המועמדות הסופיות, הפקידה שרה זמיר, התלי מירה תלמה נויפלר והתלמידה יהודית מזרחי, בשעת הצילומים של יומן "כרמל". בנשףהבחירה תפגנה המועמדות כשרונותיהן המיוחדים.

אנשים

ימיום את דבר הביתה. ביקשתי שיפסיקו, ולא עזר כלום. רק אחרי שלושה חודשים השגתי פרוטקציה מיוחדת בועד הפועל והפסיקו לי את משלוח העתון.

★ ★ ★

ביקור, לא עסקים

אחרי הפרשה המפורסמת של משלוח קללות בתכנית שלושה בסירה אחת, ש' אחריה נאלץ שירות השדור לבקש את סלי-חכם של אתרמן ואהרון מגר, עתיד כנראה גם בעליו של מועדון החיאטרון יצחק קרישזון להסתכך בפרשה דומה. הפעם יהיה אחראי לה הפוזמונאי חיים כפר, שכתב לתכניתה החדשה של רביעות המועדון פזמון על קיטנות קיץ, כשהוא רומז לקיטנות שפירסמו השנה שחקני תיאטרון וכדורגל על מודעותיהם. כתב חפר: "הם ישימו אצלנו בטונות / יחקו אריות וצבועים (אריק אמיר מחקה הקולות) / הם תנין יקראו כמו (יהושע) ברטונוב / יחשבו שזה קול אלהים. . . ."

את האדום הגדולה לכדורגל הפגינו צמד הזמרים הדל ואביבה רוזה, כשהלכו בצחצח לראות את הסרט על אליפות העולם בכדורגל בקולנוע מרכז בתל-אביב. לפתע, כשעל הכד הופיעה לשניה תמונתו של ה'

באחרים הזקוקים למנוחה. . . . ואת ה' טרננים המפריעים לאדם בעבודה. . . . ה' צייר מאנה כץ חזר השבוע לארץ אחי מסע ארוך ביאסן, הרגים אופנה חדשה, הופיע ברחובות תל-אביב כשהוא לבוש במכנסי מלח לבנים ובחולצת מלחים כחולה לבנה. . . . תליפת-דברים משעשעת ה' רחשה השבוע בהעדת החקירה לפרשת שטה. כששאל מנהל בית-כלא שטה 'שלוש שזוילי את יושבראש ההעדה, השופט המחוזי משה עצינוני: "תגיד, אתה סברה?" הודה עצינוני, לא במקום, כאלו היה הוא הנחקר: "כן, אני גליציאנער. . . . מלחמה עד חרמה הכרזו המשורר נתן אתרמן באנפת השק. כאשר ראה את הזמר אריה לביא בלוית רעייתו שושיק לביא, להם נוטר אתרמן איבה מאז פרשת אנקש. העיר המשורר: "הנה אריק ושושיק בשקיק". . . . מלה טובה היתה לאלתרמן גם בשביל עדה כרנחום, המכונה "עדה השמנה", אותה ראה בשמלת שק עם פסים: "תנהיגי לא לרדת מהפסים". . . . אחרי ששמע כי דבר הקדיש לו מאמר השמצה חריף, המנתח את צורת ההומור שלו מבחינה מדעית, סיפר דן בראמוני על פרשת יחסיו עם עתון ההסתדרות: "אחרי שעזבתי את דבר-השבוע המשכתי לקבל

זכות ראשונים

בטקס חגיגי נחוג השבוע יובל 80 השנה של ד"ר ארתור בירם, מנהל בית-הספר הריאלי בחיפה מזה 44 שנה. רק מעטים מבין מאות המוזמנים ואישי הציבור ש' השתתפו בטקס ידעו כי למעשה יכול היה הד"ר בירם להתחיל את הקריירה שלו כ' מנהל בית-ספר ריאלי בארץ עוד שנה קודם לכן, ב'1913. הד"ר בירם, שהיה רב פורמלי בבולין, עסק בהוראת שפות קלאסיות ב' בתי-ספר פרוסיים. כשחברת עזרה הברלינית עמדה לפתוח בית-ספר ריאלי ליד הסכניון בחיפה, היא הזמינה את הד"ר בירם לנהל. אולם בירם סירב, אחרי שהתברר דרשה ששפת הלימודים בבית-הספר תהיה גרמנית והלימודים יתנהלו ברוח התרבות הגרמנית. רק שנה אחר כך קיבל הד"ר בירם בית-ספר קטן ודל תחת הנהלתו. . . . אגב, נסיתו הצבאית של הד"ר בירם היתה ידועה כבר באותם הימים. עוד בשנה בה קיבל את הנהלת בית-הספר, עזב אותו הד"ר בירם, חזר לגרמניה כדי להצטרף לצבא הגרמני שלחם בחזית הרוסית, תחילה כחייל פשוט ואחר כך כקצין תובלה. . . . בשיחתו ה' מפורסמת של עמוס חכם עם ראש ה' ממשלה התקעש דויד בקרנריון לקבוע כי בתקופה החדשה היה הוא הראשון ש' בחר לבנו את השם עמוס, ורק מאוחר יותר הפך זה עם פופולרי, אולם עמוס חכם העמידו על טעותו, הוכיח לו כי בין יוצאי צפון אפריקה השם עמוס הוא מקובל ונפוץ מזה מאות בשנים. . . . על פגישת עם הסופר היהודי הסובייטי איליה אהרנ' בורג סיפר השבוע המשורר אברהם שדונסקי, שחזר מועידת השלום העולמית כסטוקהולם. לדברי שדונסקי התמרמר אהרנ' בורג על שמשמיצים אותו בישראל ורואים בו אנטישמי. כשניסה שדונסקי להסביר ל' אהרנבורג מה מקור השקפה זאת עליו, נפרד ממנו הסופר בועף: "אז גם בעיניך אני אנטישמי".

הדברים השנואים

מה הם הדברים שהוא שונא ביותר, גילה השבוע הסופר ש"י עגנון בשיחה עם הקריקטוריסט שמעון צבר. שח עגנון: "קודם כל אני שונא את כל אלה שגנבו את שמי, כן, פשוט גנבו. כשנטלתי את השם עגנון לא היה עוד שמועץ אחד בכל העולם, והנה עכשיו אני שומע עגנון ב' חיפה ועגנון בתל-אביב. מה זה, כבר אסור לאדם לזכות שמו בשקט? למה לא מר' ציאים חוק אסור לגנוב שם ש' בן-אדם. . . . דברים אחרים שעגנון שונא: "את אלה המדפיסים בלי נטילת רשות. . . . את הנהגים העוברים וצופרים בלי להתחשב

פסוקי השבוע

- שר המסחר והתעשייה פנחס ספיר: "אחרי קריאת מאמרים מסויימים בעתונות אני מתרשם כי שום ענף בארצנו אין לו זכות קיום, חוץ מהעתונות."
- שר החינוך והתרבות זלמן ארן: "גם לישראל יש פוטנטיק הטובב את כדור הארץ — זהו התנין."
- הפיליטונאי יוסף ("נץ") ויניצקי, בענותו על השאלה מדוע שמח בן-גוריון כל כך על פגישתו עם עמוס חכם: "סוף סוף פגש עמוס חכם אחד."
- ח"כ צ"ב יוסף ספיר, בישיבת ועדת חוץ ובטחון של הכנסת: "מה אתם רוצים משיטתית, הוא בכלל לא ידע שיש בית-סוהר בשטה!"
- העתונאי שמואל שניצר, בתשובה על הטענה כי האסירים הערביים רוכזו בכלא שטה כדי למנוע דליפת ידיעות בטחוניות לאזניהם מפי האסירים היהודיים: "מי יודע, אולי יבוא יום ושירות בתי-הסוהר יחליט שצריך לשחרר כל אסיר ערבי תיכף עם תפיסתו, בטרם יהיה סיפק בידו לאסוף אינפורמציה על מצב הבטחון בבתי-הסוהר של מדינת ישראל?"
- הד"ר יוסף בורג, בכנס הברית העברית העולמית: "ברית המילה העעירה את היישוב; ברית-בגוד הסעירה את המזרח-התיכון, ואילו הברית העברית העולמית חייבת להסעיר את תפוצות הגולה."
- המבקר אשר נהור, בביקורת על חידושו של תיאטרון לייז'הלו: "לך, לה = לא!"

ספורט

יציאה לאימונים. הצנחנים הישראליים באליפות העולם הרביעית בצניחה, עולים למטוס האימונים. ראשון נראה הצנחן שמעון צחור. אחריו צנחן בלגי בודד, שהצטרף למשלחת הישראלית, ושלישי מימין נראה הצנחן יצחק מנור מרמתגן.

החלפת דגלים. מנור וצחור מחליפים דגלונים עם צנחן צ'כי, בפתיחת האליפות בברטיסלבה. שלושת הצנחנים רטובים עד לשד עצמותיהם מהגשם שירד עם תחילת המסע.

העובדות והעידו איזו מידה של רצינות יש ליחס לדיבורים מסוג זה.

צניחה משלחת כל-בה

בדיוק במועד שנקבע לפתיחתה הרשמית של אליפות העולם הרביעית בצניחה, שהתקיימה לפני שבועיים בברטיסלבה שבצ'כוסלובקיה, החל לרדת גשם זועף. למרות זאת נהרו אלפי צופים, במעילי גשם ומטריות, לשדה-התעופה המקומי, שם נערך הטכס. על במת הגשימות עמרו נציגי המדינות המשתתפות בתחרויות. בתוכם מפקדי צבא גבוהים ממזרח וממערב, הגנו גם הם על עצמם מפני הגשם במעילים ומטריות. רק משלחת הצנחנים על המגרש נרטבו ללא רחמים. משלחת הצנחנים מישראל גרטה במידה המועטת ביותר. היא היתה הקטנה שבמשלחות.

רק שני צנחנים ישראליים הגיעו לפתיחת תחרויות האליפות: שמעון צחור ויצחק מנור. הם התקבלו עליידי נציגי המפעל קומבט, מפעל ענק לתעשיית הריסים שקיבל את האפטרופסות למשלחת הישראלית, דאג לכל צרכיה.

אולם עזרתם האדיבה של הצ'כים לא הועילה הרבה לישראלים. על שכמם גשלה מעמסה עצומה, המחולקת במשלחות אחרות בין אנשים רבים. מלבד צניחתייהם, נאלצו לארוז את המצנחים, לצפות לשינויים מטריאורולוגיים, לתת ראינות, להופיע ברדיו וביטליוויזיה. רק בשלב מאוחר יותר הצטרפו למשלחת שני צנחנים שקיבלו היתר-יציאה במאוחר, והטייסת רינה ליונסון.

בשלבים הראשונים הצליחו הישראלים להשיג תוצאות נכודות. המצנחים המיושנים, שלקחו עמם מישראל הכשילו אותם, והם נאלצו לבסוף לשאול מהצ'כים מצנחים חדשים עם חלונות, שהיטיבו את הישגיהם. טרם נודעו תוצאותיה הסופיות של אליפות העולם בצניחה. אולם גם אם לא השיגה בה המשלחת הישראלית תוצאות נכודות, הרי עצם השתתפותה, שנבעה מיזמת צנחנים אורחיים ללא סיוע ותמיכה, עוררה רושם חיובי המשקף בעתונות האירופית.

כדורגל

מעשים ודיבורים

לפני חודש ימים בדיוק הטיל מרכז ה' פועל פצצה רעשנית אל עולם הכדורגל בימית עתונאים חגיגית כמו דובר ההסתדרות ומזכיר מרכז הפועל, הכריזו על החלטת מרכזם לצאת למלחמה נגד השחיתות בכדורגל ונגד המקצוענות בענף ספורט זה. 'מרכז הפועל יתחיל בביקורת ובהקפדה על שמירת טוהר המידות, ובמלחמה במקצוענות באגודות הפועל עצמן', הכריזו הדוברים בהתלהבות.

השבוע נודע כי 40 כדורגלנים מהליגה הלאומית, ליגה א' וליגה ב' הוכנסו על-ידי התאחדות הכדורגל להסגר, אחרי שעזבו את קבוצותיהם במטרה לעבור לקבוצות אחרות. 80% מהם היו שחקני מכבי ובית"ר, שעזבו את קבוצותיהם, בדרכם לקבוצות הפועל. הם לא עשו זאת בגלל הצהרותיהם המלהיבות של אנשי מרכז הפועל. הסיבה לכך היתה הרבה יותר חמירת: אגודות שונות של הפועל הציעו להם תנאי משכורת ודיוור טובים, בתנאי שיכנסו להסגר. לפחות במקרה אחד, במכבי חיפה, בו הוכנסו ארבעה כדורגלנים להסגר על מנת לעביר ל' הפועל חיפה, נעשה הדבר יותר על מנת להרוס את הקבוצה היריבה מאשר לזכות בכדורגלנים עצמם.

מכות לשופט. השבוע הוציאה גם ועדת העירעורים של ההתאחדות לכדורגל בישראל את מסקנתה הסופית, בקשר לשערי רורית הכאת השופט דודאי עליידי שחקני הפועל פתחתקוה, במישחקם נגד מכבי תל-אביב. היא זיכתה לחלוטין שני שחקנים, הקלה את עונשם של שלושת הנותריים, שנידונו להרחקה למשך שנה, קיצרה את תקופת עונשם למשך שלושה חודשים. לכע"ה רשאים שחקנים אלה, שהיכו שופט לעיני קהל אלפים, להופיע כבר היום על מגרש הכדורגל. שניים מחברי ועדת העירעורים הם חברי מרכז הפועל.

וכך, בשעה שהדוברים הוסיפו להשמיע את מליצותיהם הנבבית על טוהר כחנות אגודותיהם ביחס לכריט הישראלי, באי

"הכוכב אילן"
ביס לנהגות

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

טלפון 61844

התיאטרון הקאמרי מציג:

הקיסר ג'ונס **בגלל חגורה**

מאת
בן ו. לוי

מאת
יוג'ין אונייל

ספול סיוחד להפסקת

נשירת שערות ומניעת קרחת

מאפשר: 1. הפסקה מוחלטת של הנשירה
2. הצמחת שער חדש

אחריות גמורה - במקרה של
אי הצלחה, יוחזר הכסף

רו בי נ'ס קוסמטיקום

בהנהלת סר א. רובין, ביוקוסטיקאי מדופלם
תל-אביב, רחוב פינסקר 2 - טל. 22128

ד.ו.ב.ק.

עתה טובה מתאידי

תשבץ העולם הזה 1090

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13	12	11		10
		19	18	17	16		15	
		24		23	22		21	20
		28	27		26		25	
		33		32		31	30	29
		38		37		36		35
		43	42		41		40	39
		47		46		45		44
				52	51		50	49
				57	56	55	54	53
				60				59

מאוזן: 1. ב-

- קצה רצועת עזה;
- 4. לא טבעי; 10.
- חבר כנסת; 11.
- מלת שלילה; 13.
- בעל חוד; 14.
- קלף טוב; 15.
- שליט; 17. מטבע
- אסיאתי; 19. מלת
- שאלה; 20. חמו"
- רו מפורסם בת"
- ג'ך; 22. ממסלי
- המלכות; 25. או"
- יב; 26. קבוצה
- פוליטית; 27. יש"
- ראלי שכוח ב"
- חזי-לארץ; 30.
- הרבה מאד; 32.
- מלת ברירה; 33.
- לא רחב; 34.
- קרט; 36. אילן;
- 37. כוון;

- יבול התפוזים; 41. יוצר אנרגיה;
- 42. בן, בארמית; 44. מיסד הקאמרי;
- 46. על כל גג; 48. רטוב; 50. שופט
- מחוזי; 51. תענוג; 53. דרך, באיטל"
- קית; 55. אחד השבטים; 57. לא
- מתוק; 58. שליח ציבור; 59. מטוס
- ארעל החדש; 60. חברת ביטוח.

- מאונך; 1. סימטה; 2. כלי קטן;
- 3. חשים אותו בלילה; 5. שלושים
- ושמונה; 6. מנומס; 7. שום, אך ללא
- ראש; 8. אות הקריאה לתיי; 9. מפ"
- על הקלאי הסתדרותי; 12. סופר אי"

בי ס לפקידות
מרכז מורים וסמכים
 12 הס
טת שנת 253 לעצירים

קורס מזורז נפתח באוגוסט

סרטים

סערה איטלקית

הרוח היא פראית (אופיר, תל-אביב, ארצות-הברית) אך עוד פראית ונפלאה ממנה היא אנה מניאני. גם כיום, כשהיא כבת 50, לא נולד עוד התחליף לפקעת של רגשות ויצרים לזהטים כגנה מניאני, הכובשת את בד הקולנוע מן הרגע בו היא מופיעה עליו, משגרת מטעני חשמל לזהטים אל הצופים.

הפעם היא גיבורתו של סרט בעל עלילה פשוטה ואפורה. גיינו (אנהוני קחיץ) הוא מהגר מאיטליה, שהתעשר. יש לו חחה ויש לו בת בוגרת אולם אשה אין לו — אשתו מתה עליו לפני שהתעשר. כשכילותו מייס"רות אותו על החיים העלובים שהעניק לו אשתו בעבר, הוא טס לאיטליה, מביא את אחות אשתו (אנה מניאני) לאמריקה ונושא איתה לאשה.

אנה עוברת מספר לבטי הסתגלות בארצה החדשה; נדמה לה כי היא מאושרת. אולם אטיאט מתברר לה כי בעלה למעשה אינו אוהב אותה, אלא את דמות אחותה המנוחה שהוא מוצא בה. היא מנסה לעוררו, ללא הצלחה. לבסוף בא המשבר, והיא מתמסרת לבנו המאומץ של בעלה (אנטוני פרנצ'יוזה), הצעיר ממנה בהרבה.

אור וצל. הבעל המזדקן מגלה את ה"בגידה" משלה את בני משפחתו הבוגדים לכל עבר. אולם ברגע האחרון הוא מבין כי למעשה הוא האשם במה שאירע, מחויר את אשתו החדשה אליו.

העלילה הדרמטית שיגרתית למדי. אולם די בנוכחותם של שני גדולי הקולנוע מניאני וקחיץ, כדי להפוך סרט זה לשיעור מאף ומענג בתורת המשחק הקולנועי. כששני אלה נתונים בידי האמן של גירגי צוקורי, המבאי האמריקאי-יהודי שנולד בעיי"רה קטנה בהונגריה, הופך הסרט ליצירה מושלמת.

מקסימות ביחוד הן סצנות צילומי הטבע המשתלבות לתוך העלילה. השחאתה של אנה מניאני לסוסי הפרא האציליים, ציד ה"סוסים ואילופם, ותמונות ההמלטה ההמונית של עוד הכבשים, מוסיפות לדרמה העלילתית גחן ריאליסטי.

בשחקו באור וצל, בצילומי שחור ולבן, בהצלחה להעלות את שחקניו לשיאים דר"מתיים ולהמינע עם זאת מהפרזה פסיכופ"טית, מביא צוקורי את הסרט לשלימות אמ"נותית. למרות שאין בו חידושים, הרוח היא פראית הוא אחת החזיות הקולנועיות החזקות ביותר של השנה האחרונה.

קיש דרומי

חבורת מזאבים (ארמון דוד, תל-אביב; ארצות-הברית) נראים בעיני עצמם חיילי האיתוח של צפון אמריקה, במלחמתם נגד הדרום. הם רואים את עצמם כמשתררי ה"עדים, מכביאי החרות ושחיון-הזכויות ל"דרום. אחרת לגמרי הם נראים בעיני בני הדרום עצמם, וצאצאיהם של סוחרי העב"דים בדרום, כיום אורחיה של ארצות-הברית המאוחדת, לא סלחו מעולם לצפוניים את חטא הכחדת פאר הדרום. סרט זה הוא אחת הנקמות של הדרומיים בצפוניים.

האיש שנבחר לנקום את נקמת הדרום הוא הטיפוס הקולנועי שקנה לו מינופול על דמות הניבור הדרומי — הנועז, הפיקח,

הרע והטוב גם יחד — קלארק גיבל. מה שטוב אצל גיבל, שלעולם אינו מזקין, זה שהוא גם גיבור, גם חכם וגם פסיכולוג. הוא שולט בעבדים באמצעות הפסיכולוגיה, כובש לו אהובות באותה שיטה וממלט מ"מחת באותו אמצעי.

לא פחות נשגבים הם העבדים הדרומיים עצמם: איש לא יכול לומר שרע להם אצל הדרומיים. במקום לעבוד שרים הם שירים ספיריטואליסטים במקהלות, עורכים קבלות פנים ומסיבות לאדוניהם הלבנים.

צבעי הגברת. אולם אם לאדוני הדרום טוב, ולעבדיהם טוב עוד יותר, הנה רע ומר הוא גורלה של איבון דה'קרלו. תחי"לה היא לבנה, אך מאוחר יותר היא מתגלה ככושית, נמכרת כשפחה בתמונה הלקוחה ישר מאהל הדוד תום. למולה אין קלארק גיבל מבדיל בצבע עורן של הנשים שהוא כובש, ואחרי כמה תקלות מסתיים האפוס של מלחמת הדרום בצפון בהרמוניה שלמה בין הלבנים, הכושים ובנות התערובת.

היצירה הקולנועית, שיצרניה מתארים אור תה כאפוס הדרומי הגדול ביותר מאז חלף עם הרוח, אינה אלא קישט קולנועי חסר-חיים וחסר-עניין, מלבד לאלו הזוכרות עוד חסד נעורים לקלארק גיבל.

תדרין

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערו הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **עוד התביעה** (חג, תל-אביב) — סרטמתח משעשע על פרקליט הגופל בפח שטמנו לו לקוחותיו, אותם הוא מנסה לה"ציל מעמור התליה. צירלס לזהטון, מרלין דיטריך, טירון פואר.

● **כפירי אריות** (תל-אביב, תל-אביב) — כיצד נראתה מלחמת העולם השניה בעיניהם של קציץ נאצי וחילל יהודי אמריי קאי, כפי שצויה בידי סופר יהודי אמריי קאי. מרלון ברנדו, מונטגומרי קליפט.

● **מגרה טומן מלכודת** (גן-דינה, תל-אביב) — בלש זקן ועייף פותר תעלוי מת רצח כמו תשבץ בלשני. זאן גאבין.

● **לילות קבוריה** (אורגיל, ירוש"לים) — גילויטה מסינה, בתפקיד פרוצה מסכנה שהגברים מתנכלים לה.

● **אישותו של מוצר** (רו, ירוי שליט) — קומדיה בריטית שנונה, השמה ללעג את שמרנות המעמדות הבריטיים. קנת מור.

● **קישו** (ארמון, חיפה) — רומי שניי דר, בקומדיה אוסטרית קלילה על הקשר שבין אהבה לפוליטיקה.

● **לא בעושר האושר** (אורלי, חיפה) — דמות הכלילי של צ'ארלס דיקנס מוע"לית במשחק אגוני של אלסטר סימ.

● **כבשה בין זאבים** (גת, תל-אביב) — שעה וחצי של צחוק אנגלי, כשנורמן ויסדום הקטן עובר ללא פחד מן הפח אל הפחת. רק למי שאוהב אנגלים.

● **הפורץ הנוצץ** (ירון, תל-אביב) — ארסן לופין, ישראל בנציוני בהיסטוריה ה"צרפתית, מדגים את שיטות התרמית שהפכו לו לדמות אגדתית. קומדיה קלילה. רוברט לאמור.

● **הרוח היא פראית** (אופיר, תל-אביב) — ראה לעיל.

מוכבים פרנצ'יוזה, מניאני וקוויץ ב"הרוח היא פראית" מצל האחות לזרועות הבן

העולם הבא

כיצד מתחננין

התנות סבא ומבתא
 כשסבא ומבתא התחננו בצומתא —
 היתה כל העיר כסופה
 הרבי בר חימל חבש את השטרימל,
 ערך בעצמו החופה.
 וכבא ברעד ענד הטבעת
 על אצבע הבתולה הצנועה כדת
 וכל הבובות, ידידי
 געו בבכיה אי-אי-אי.
 אז סבא אמר, ופניו האדמום:
 "הרי את... כדת ישראל"
 וכולם הסכימו, בדחילו ורחימו
 כי זהו דברו של האל.
 וכשהודו ברל עם הדודה פרל
 אחו במטפחת לרקוד את השריל —
 אז כל הבובות, ידידי
 געו בבכיה אי-אי-אי.

★ ★ ★

התנות אבא ואמא

פעם אחת בחור יצא לקבוצה
 בחורה הוא שם מצא.
 ואותה מאד רצה
 היה זה לפניו, לפני הרבה שנים.
 היא היתה בסרפן עם שרוכים
 לו היה מעיל של עור
 ומגפיים מלוכלכים.
 היה זה לפניו...
 שמעי נא, תביכתי, הוא חשב,
 אם אוהבת את אותי
 נסתדר גם בלי הרב.
 היה זה לפניו...
 לועדת-שיכון פנו בהיטוס
 וקיבלו חדרון בצריף,
 בתוספת של פרימוס.
 היה זה לפניו...
 כך עברו שנים; ואחרי זמן רב
 הם נסעו לכפרי-יחזקאל,
 להירשם אצל הרב.
 היה זה לפניו...
 והבת הרביעית שאלה:
 מה פתאום שאבא-אמא
 משחקים חתן-כלה?
 היה זה לפניו...
 בינתיים הילדה קצת גדלה
 עוד מעט תגמור ללמוד,
 והיא רוצה להיות כלה —
 עזריה, בית-השיטה

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של 10 לירות. הזו"כ בפרס השבוע — אליהו חסון, חולון.

הסוד הגדול

בעת הבחירות לועד הפועלים של בית-החרושת שלנו, ניגשנו אחד אחרי השני לקלפי. עסקן אחת המפלגות ניגש לכל פועל, ותחב לידו מעטפה שכבר כללה את הרשימה הנכונה. רבים מהבוחרים שילשלו את המעטפה הסגורה אל תוך הקלפי. רק אחד היה סקרן, וביקש לפתוח את המעטפה. "למה לך?" שאל העסקן. "אני רק רוצה לראות בשבילי מי אני בוחר", השיב האישי. "אין שום צורך", ענה העסקן. "אלה הן בחירות חשאיות."

א. ברגמן, חיפה

טעות לעולם צודקת

בראשותו של מפקד כנף קולונל חסן איברההים בקהיר בשנת 1554. (הארץ) אורי בן-דוד, תל-אביב בראש הפרשים המעופפים.
 בתיה לנצט, "פותחת עצמה" בפני עתונאי. (מעריב)
 עליזה שורץ, חיפה הצגת-בחורה עולמית?
 שלישי זה היה מייסד העדה הדרו-זית. (הארץ)
 דויד לוי, רמת-גן שני השלישים האחרים נשארו מוס' למים אדוקים.
 הנשק הוא למטרת הגינה בלבד. (למרחב) אורי שיקה, חיפה לגידול רימונים ופטריות אטומית.

צברינו

חמודים ועוקצנים

מספלת מזרזת את הילדים לאכול או אורז בקינמון, כאמרה שהוא מאד טעים. מיכל טועמת ומפטירה: "לא רוצה אוכל טעים!"

פלמחים

★ ★ ★

ול ישראל משרד שלוש בסיסה אחת. הכל מרותקים לרדיו, מלבד חבר אחד המתניע טרקטור ברעש מחריש-אוזניים. זועק אליו עומר: "אל תסתיר שם!"

פלמחים

★ ★ ★

שוב בקשר לרדיו: בחדר מקשיבים ל-רדיו, המשדר בקול נמוך. יורם מבקש להגביר: "תן לו גז!"

חזוקה

"אביך אמר לי שגילית את קופת-החסכון שלו וסחבת ממנה עשר לירות. גלי גם לי היכן הוא מחביא אותה..."

הערות-שוליים

איני יכול לקרוא הלאה

בישיבת הסיום של הועדה הפריטטית של התאחדות רואי-החשבונות המוסמכים ונציגי ועדת הסטיג-רים, הועלו לדיון הנקודות העקרוניות הכלולות בהצעת החוקה, אשר תוגש — — —

הקונסרבטוריה למוסיקה מודרנית בחדרה תציג בפני הקהל הרחב שניים מבין תלמידיה המצטיינים כצ'לו, ה"ה שמריהו גרינבלט ואלהן כרכרו. המלווה הגב' כרנדנבורג, כתכנית — — —

כאשר הובא אתמוז סעדיה בן נחמן הרשקוביץ, נהג מונית מחברת, "המפגר", בפני שופט בית-המשפט לעבירות תנועה בכרכור, הוא הסביר את המצב ב-מלים אלה: "כבוד השופט — — —"

עולי העיירה אונגני יערכו את פגישתם השנתית במוצאי-שבת, החל משעה 8.45 בכיתו של הנדבן היר — — —

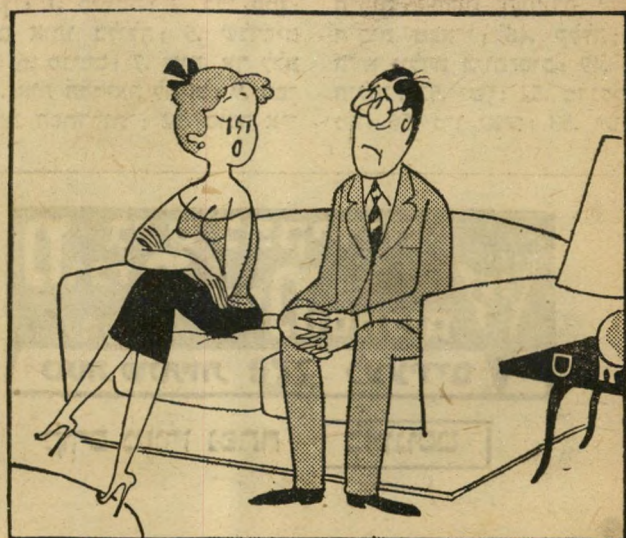
במיפגן רב-רושם הוצגו אתמוז הישגיו של חיל מצניחי האספקה הרפואית, במעמד מפקדי החייל, נציגי הקורפוס — — —

מאמן קבוצת הכדורמים של מכבי מנהל-נחמיה, אשר הפסיד דה במישקה האחרון נגר קבוצת הפועל מנהל-נחמיה, בתוצאת 28:6, הבטיח הניגות, בפני עתונאי הספורט המקומיים, כי בפעם הבאה, כאשר תינתן להם ההזדמנות — — —

לאחר הכשלונות הרבים, הן מבחינה קופתית והן מבחינה אמנותית, אשר פקדו במשך החודשים האחרונים את תיאטרון "הצריפון", ואחרי שכמה מוותיקי התיאטרון התארגנו מחדש, הבטיחו דוברי השחקנים אתמוז כי יציגו בקרוב את "מדוע מילל החתול", ה-מחזה הפיני הנועז — — —

המפון לפרוץ העבודה פירסם את הסטטיסטיקה של עליית אינדיקס יכולת הייצור התעשייתית לחמשת החודשים האחרונים. המספרים מצביעים על עלייה של 15% בהייצור.

השיב. שם את ידו על תא של מרגלים בגליל...
 ... כדי למלא את התאים שהתרוקנו בשמחה.
 ★ ★ ★
 אחרי שביגי הצליח לקבור את המפלגות הדתיות...
 ... החליטה הממשלה השבוע להתיר גם למוסדות לא-דתיים לקבור מתים יהודיים.
 ★ ★ ★
 הצעת האמרישילד לפתרון בעיות המרחב: להגדיל את צורת המשקי-פנים...
 ... תמרון שקוף מאד.
 ★ ★ ★
 הממשלה אישרה שוב את האיסור על חיליים לנאום באסיפות מפלגתיות...
 ... אם הוראה זו תתגשם — דיינו.

"לא, אינך משעמם אותי כשאתה מדבר על..."